Detsamma gäller i afseende på alla Deputations- eller Utskotts-Handlingar, undantagande Hemliga Utskottets och alla förseglade Handlingar, till hvilka tillträde ej, utan vederbörlig tillåtelse, lemnas.

6 §.

Af ett ojusteradt Protocoll eller muntligt yttrande, som ej är lagdt på bordet, kan RiddarhusSecreteraren ej utlemna någon afskrift, till annan person än den detsamma till Protocollet anfört. Afskrift af ett Memorial kan ej någon nekas.

7 §.

Inga Protocoller, eller Handlingar dertill, kunna åt andra än Riksens Ständers eller Ridderskapets och Adelns Utskott lemnas, utan Ridderskapets och Adelns samtycke, och äfven i sådant fall icke utan qvitto. Ett ojusteradt Protocoll, och Handlingar dertill, kunna alldeles icke utlånas. Likväl då emellan Riksdagar af Rikets Collegier, eller Riksens Ständers Verk till de uti Riddarhusets Archiv befintlige Handlingar och Protocoller, som ej äro förseglade eller böra hemliga hållas, tillgång äskas, må det vara RiddarhusSecreteraren tillåtit, att de begärde Handlingarne emot qvitto utlemna; och åligger honom, att sådant uti Riddarhus-Directionens följande Sammankomst anmäla.

8 §.

Emellan Riksdagarne är det Riddarhus-Secreterarens åliggande, att föredraga Ärenderne uti RiddarhusDirectionen, samt de utgående Expeditionerne uppsätta, och contrasignera. Honom tillkommer äfven att, i egenskap af Archivarius, med biträde af Förste Cancellisten, vårda och iordninghålla Ridderskpets och Adelns Protocoller och öfrige Handlingar.

9 §.

RiddarhusSecreteraren äge ansvaret och inseendet, enligt upprättade och underskrifne Inventarier, öfver Archivet, Handlingarne och alla de tillhörigheter, af hvad namn de vara må, som Riddarhuset tillhöra; Han äge ock, under en Directeurs tillsyn, hufvudansvaret för sjelfva Riddarhusets vårdande, samt att emellan Tjenstemännen och Betjeningen efter omständigheterna tillsynen fördela.

10 §.

RiddarhusSecreteraren åligger årligen, att, intill dess alla Riddarhusets Genealogier blifva completterade, lemna 100 renskrifne Genealogier, samt i öfrigt af egen drift och nit söka befordra allt, som till Riddarhusets gagn och bästa hörer.

11 §.

RiddarhusSecreteraren är Föredragande in-

för Direction, samt skall vid dess sammankomster ovilkorligen yttra sig öfver alla förekommande ämnen, men ej deltaga i Besluten. Under Directions inseende är han Hufvudman för arbetet inom Cancelliet, och ansvarar för göromålens behöriga och driftiga gång, samt tillser i följd deraf, att Betjeningen förrättar sina åligganden med ordning och skicklighet. Han anmäler motsatsen, eller om någon vägrar sitt tillhandagående. I sammanhang härmed tillhör det Secreteraren, att, vid sysslors besättande, öfver de sökandes behörighet och skicklighet lemna sitt utlåtande.

Efter slutad Riksdag inlemnar han till Directionen vid dess första session den förteckning från RiddarhusUtskottet, som till honom bör afgifvas, på alla Ridderskapets och Adelns under Riksdagen tagne beslut, som fordra Directions åtgärd, samt företer sedan vid första session i hvarje månad en recapitulationslista på alla oafgjorda mål, med upplysningar öfver de till uppskofven vållande orsaker.

I öfrigt ställe han sig till noggrann efterrättelse, hvad i ArbetsOrdningen 2 §. stadgadt är, så ock ansvarar för PostBokens förande.

12 §.

RiddarhusSecreteraren åligger, att emottaga och granska alla till introductioner hörande præstanda, så ock jemföra Vapenplåten

med Sköldebrefvet, innan de till Directionen anmälas.

13 §.

De anordningar, som af Directionen på Cassan utfärdas, contrasigneras af Riddarhus-Secreteraren.

RiddarhusKamereraren.

14 §.

RiddarhusKamereraren åligger, att emottaga och behörigen förvara alla till Cassorne inflytande medel, samt äger, att uti Riddarhuset bagagna arbetsrum för sig, så ock till förvarande af de dess tjenst tillhörande Handlingar och Pantkistor, hvilka böra efter möjligheten uti något hvalf med behörigt jernstängsel insättas.

I enlighet med Directionens anordningar, besörjer han ensam utgifterne, samt de samma, enligt fastställde Formulairer, bokförer; så ock ansvarar, med ersättningsskyldighet, för alla de utgifter, hvilka ej enligt föreskrift äro verificerade.

15 §.

Då contante medel till Direction insändas, ställe sig Kamereraren till noga efterlefnad, hvad i ArbetsOrdningens 5 §. stadgadt är.

16 §.

16 §.

Riddarhus-Kamereraren bestrider Revisionen af inkommande Capitations och andre redogörelser; samt ansvarar för alla Cassahandlingars ordentliga registrerande och förvarande samt inbindning.

17 §.

Hufvudböckerne böra årligen vara i slutet af Februari månad afslutade, till hvilken tid Fiscalen bör hafva till Kamereraren ingifvit förteckning på de utgifter han bestridt för Cassan och derunder lydande Fonder. Hvad som då kan vara obetalt, balanceras till påföljande året. Desse aflemnas vid samma tid till Directionen att revideras, enligt Arbets-Ordningens 15 §.

18 §.

Vid medlet af Januarii och Julii månader hvarje år, skall Kamereraren till Directionen aflemna förteckning på Debitorer med deras adresser, hvilka uteblifvit med ett helt års räntebetalning. Dessutom bör Kamereraren, till den åtgärd 9 §. af LåneReglementet föreskrifver, till Directionen uppgifva de Debitorers namn och adresser, som uteblifvit öfver en månad med räntans erläggande.

I Maji månad aflemnar Kamereraren till

till Direction förteckning på alla de skuldebref och inteckningar, hvilka det påföljande året skola förnyas.

Försummade uppgifne förnyelser ersättas af Kamereraren.

19 §.

Vid inträffande Concourser bör Kamereraren sist en månad för inställelsedagen, vid vederbörlig Domstol, beediga Cassans fordran, samt deröfver tillställa Direction bevis.

20 §.

Sedan Kamereraren från Secreteraren fått sig remitterade de inkomne LåneActer, upprättar han deröfver, inom 4 dagar efter emottagandet, detaillerad Rotulus, samt calcul öfver afkastningen, ställande sig härvid Låne-Reglementet till efterrättelse; bifogandes dervid de anmärkningar skriftligen han anser kunna äga rum, hvarefter LåneActen aflemnas till Fiscalen.

21 §.

Kamereraren vakar öfver Adeliga JungfruStiftsMatrikelns tillbörliga förande, samt Ordenskorsens insändande efter genom giftermål eller dödsfall afgångne Fröknar, och åligger i November månad uppgifva alla desse, samt deribland, hvilka varit Pensionairer, och slutligen en calcul till Pensions-regleringen för

löpande året, som upptager ej allenast de ännu lefvande Pensionairer, utan ock antalet af ledige Pensionsrum, samt i hvad mon, i förhållande till StiftsCassans förkofran eller förlust, Pensionsrummen kunna antingen ökas, eller de ledige rummen icke besättas.

Sedan Direction bestämt Pensionsrummens antal, upprättar Kamereraren i November månad förteckning på alla StiftsFröknar, som äro berättigade till Pension, med column i kanten för folio af Prestbeviset och för qvittencet. Då Directionen granskat alla betygen, numereras de, och nummern införes i columnen på forteckningen, samt utföres summan. För dem, som Prestbevis felas, antecknas det i qvittence-columnen, utan att Pensionssumman utföres, likasom det annoteras för dem, som äga afräkning å skuld; sedan uppsummering och anordning skett, besörjer Kamereraren utbetalningen emot qvitto i columnen af de närvarande, och annotation till folio för de frånvarande, som insändt lösa qvittencer.

För dem af Pensionairerne, som efter den föreskrifne tiden insändt sina betyg, utfärdas på samma sätt anordning i slutet af December, samt sedermera hvarje qvartal å deras dem tillkommande Pensioner, enligt Kamererarens uppgift.

22 §.

Upphandling af det bestämda qvantum af ved, ljus och skrifmaterialer, som för Rid-

darhuset årligen bör verkställas, sker genom anmälan till Direction af Kamereraren, när medeltillgången det medgifver, med iakttagande af möjligaste bästa pris.

23 §.

Räkningen med Riksens Ständers Bank bör vissa tider af året, eller enär nödigt aktas, collationeras af Kamereraren, som hos Direction uppgifver förhållandet.

24 §.

Öfver de medel som utlånas förer Kamereraren en särskild bok och räkning, hvilken med N:o innehåller en kort anteckning af Låntagarens namn och Pantens beskaffenhet, samt då räntan skall erläggas, och blifvit betald.

25 §.

Öfver Riddarhusets tillhörigheter i persedlar, bör af Kamereraren upprättas och hos honom förvaras ett ordentligen författadt inventarium, hvilket efter afgång och tillkomst undergår förändring med Directions vettskap.

Riddarhus Fiscalen.

26 §.

RiddarhusFiscalen åligger, att vara närvarande vid anteckningarne under Riksdagarne,

och dervid anmäla de officielt kända och till RiddarhusDirection inkomne, underrättelser, så ock tillse, att icke andre än behörigen inrättade Fullmagter, enligt RiddarhusOrdningens föreskrift, företes, på det ej poletter må utdelas för sådane personer, som, enligt RiddarhusOrdningen, dertill icke äro berättigade.

27 §.

I alla frågor, som härmed gemenskap äga inom Riddarhuset, är RiddarhusFiscalen Actor; äfvensom honom åligger, att handhafva den ordning, som bör iakttagas inom Riddarhuset, samt att de emellan Stånden öflige etiquetter varda iakttagne, anteckna och uppropa Deputationer, som från Ridderskapet och Adeln afgå; äfvensom han under varande Riksdag vid RiddarhusUtskottets sammanträden alltid bör vara närvarande.

28 §.

Förbryter sig någon emot den i 48 §. af RiddarhusOrdningen omförmäldte stadga, till ordnings vinnande vid Ridderskapets och Adelns sammankomster, har Fiscalen att de böter, hvilka å sådane förbrytelser äro utsatte, genast uttaga, eller den felande i vidrigt fall inför RiddarhusUtskottet låta uppkalla, och der sitt påstående göra.

29 §.

RiddarhusFiscalen är derjemte så väl Rid-

darhusCassans, som de öfrige under RiddarhusDirectionens vård stående Cassors, Ombudsman, hvarföre honom åligger:

1) Granska de Låne-ansökningar jemte Rotulus och anmärkningar, som Kamereraren, enligt 7 §. i dess Instruction aflemnar, samt utlåta sig huruvida den erbjudne säkerheten är sådan, att lånet, enligt Författningarne, kan bifallas, eller hvad dervid kan vara att erinra; samt inom fyra dagar hela den sålunda beredde Låneacten till Secreteraren återlemna, för att slutligen i Directionen föredragas.

2) Sedan Kamereraren till Direction ingifvit förteckningar på så väl Inteckningsförnyelser, som obetalte räntor, åligger Fiscalen, att efter Lag och UtlåningsReglementet dem åtgärda, samt med berättelse och räkning öfver utgifterne till Direction inkomma, då den sednare till ersättning anordnas, och af Kamereraren observeras vid räntebetalningarne, enligt skuldebrefven, på sätt i 4 och 5 §§. för Kamereraren stadgadt är.

3) I alla Rättegångar utförer Fiscalen Directionens talan, och, sedan Kamereraren, enligt 6 §. här ofvan, afgifvit bevis öfver beedigandet inför Domstolen vid inträffande Concourser, skall Fiscalen hos ConcoursDomaren bevaka och utföra Cassans talan, samt derom för Direction tidigt tillkännagifva, äfvensom i andra mål hvad af honom derutinnan blifvit

tillgjordt, och hvad Utslag hos vederbörande derå följt.

4) Öfver alla Remisser och anförtrodde göromål bör Fiscalen föra ett ordentligt Diarium, med anteckning, hvad i hvar och en sak blifvit tillgjordt, och huru den blifvit afslutad, samt vid hvarje års slut till RiddarhusDirection häröfver med Berättelse inkomma.

30 §.

Fiscalen åligger bevaka, att uti alla befattningar, som till RiddarhusDirection höra, må, enligt utfärdade Reglementen, Instructioner, Författningar och Testamenten, så ock enligt Ridderskapets och Adelns beslut förfaras, och att till rättelse inför Directionen anmäla, hvad han finner deremot stridande; att Cassornas rätt och säkerhet yrka och utföra; han äge ock rättighet, att Directionens alla öfverläggningar öfvervara, samt vara vid Cassornas inventerande närvarande, och är pliktig afgifva sitt yttrande i mål af hvad natur som helst, om någon af Direction det fordrar; honom lemnas fri tillgång, när han det åstundar, till alla tillåtne Handlingar, Böcker och Redogörelser.

31 §.

Skulle, under påstående Riksdag, RiddarhusFiscalen vara hindrad af sjukdom, eller andra Laga förfall, att i Ridderskapets och

Adelns Sammankomster tillstädes vara, och sin syssla förrätta, är det LandtMarskalkens rättighet, att efter förefallande behof en annan i Fiscalens ställe förordna.

RiddarhusCancellisterne.

32 §.

Båda RiddarhusCancellisterne skola i allmänhet förrätta det, hvad dem af RiddarhusSecreteraren, antingen på Ridderskapets och Adelns eller RiddarhusDirectionens vägnar, anbefalles, och skola de samfällt biträda den RiddarhusDirecteur, som hafver Genealogiska Handlingarne samt Archivet under dess vård.

33 §.

Den Förste Cancellisten åligger föra protocollet i Directions sammankomster, samt anteckna alla ankomne eller afgående bref m. m. Under påstående Riksdag är han Secreterare i RiddarhusUtskottet, och besörjer så väl Protocollet, som alla de expeditioner, hvilka ifrån detta Utskott utfärdas.

34 §.

Den Andre Cancellisten är Secreterare vid föredragningen af Adeliga JungfruStiftsÄrenderne, samt fördenskull ansvarig för alla dithörande Handlingar. Under Riksdagarne är han, näst RiddarhusSecreteraren, närmaste Förestån-

daren för Ståndets Cancellie, och komma de vid slika tillfällen antagne extra Cancellister, att under hans tillsyn förrätta deras arbeten.

Reglemente angående Lån af de under RiddarhusDirection ställde Fonder.

1 §.

RiddarhusDirectionen äger tillse, att de under dess inseende ställde Fonder, så vidt tillgången och de utgifter, hvilka deraf skola bestridas, det medgifva, må göras fruktbara, och till den ändan tillåtes Directionen, att emot Pant af fast Egendom och laglig ränta, samt 6 månaders uppsägning, lån meddela utur alla de Cassor och Fonder, der ej särskilte Testamenten annorlunda föreskrifva; dock aldrig öfver 10,000 R:dr Banco hvarken till en och samma person, eller på en och samma pant.

2 §.

Hypotheker, hvarpå Lån får göras, äro:

1) *FrälseSäterier*, sedan de efter sjelfva jorden eller afkastningen af Åker och Äng blifvit värderade, hvarpå må utlånas högst två tredjedelar af värdet.

2) *FrälseHemman*, efter samma grund halfva värderingssumman.

3) *KronoSkatteHemman*, endast då de ägas

af Adelsmän, erhålla lån derå till en tredjedel af värdet, äfven enligt föregående grunder.

4) På försäkrade väl underhållne och fördelaktigt belägne *Stenhus* i Stockholm får utlånas halfva Brandförsäkringsvärdet, med vilkor af 2 procents årlig afbetalning på första Lånesumman, sedan Låntagaren i 5 år sig af lånet begagnat.

Desse panter böra hälst vara belägne inom Stockholms, Uplands och Södermanlands Län, så länge möjligen derstädes till dem finnes tillgång, och Låntagare sig dertill anmäla.

Då lån beviljas utom de nu uppräknade Länen, så åligger Låntagaren, till förekommande af vidlyftig skriftväxling, att ställa vederhäftig borgen för räntans erläggande på bestämda tider af någon inom eller nära Stockholm boende, och af Directionen godkänd, person.

Som denna utlånings-proportion är den högsta, som får komma i fråga, så böra assecurance- och värderings-instrumenterne noga pröfvas. De sednare böra upprättade, enligt Bancomethod, och då de finnas för höge, äger Directionen, att infordra uppgift på det värde, hvartill panten blifvit uppskattad och taxerad under de sist förflutne 5 åren, och sedan efter omständigheterna låningssumman så minska, att Cassan i alla hänseenden må äga full säkerhet.

3 §.

Directionen tillåter ingen annan Inteckning i Panten framför sig, än ett proportioneradt Bancolån, hvilket dock alltid sker så, att sammanräknade beloppet ej öfverstiger den för Panten i 2 §. medgifne högsta Lånesumma, hvadan Panten bör i öfrigt vara ograverad, så att Cassan kan blifva första Intecknings-hafvare, hvarföre alla andra derå förut befintlige gravationer med Cassalånet infrias, och de förra Inteckningarne dödas inom viss förelagd tid, hvilket sker af Låntagare sjelf, då skillnaden emellan de förra gravationer och den summa, som enligt 2 §. på panten får utlånas, dertill är tillräcklig, i hvilket fall han endast utfår denna skillnad, till dess de förra Inteckningarne vederbörligen dödade uppvisas.

4 §.

Till låns erhållande utur någon af de under RiddarhusStyrelsens vård ställde Fonder erfordras följande säkerhetshandlingar:

1) Låntagarens Skuldebref till Cassan, egenhändigt underskrifvit af honom, och, om han är gift, äfven hans hustrus, med bägges anborna eller brukliga signet, bevittnad af bofaste Män, Domhafvanden eller Tillförordnad Notarius Publicus, och försedd med Domhafvandens derå påskrifna bevis om Pantens intecknande; kommande den sålunda beviljade och lagligen bevakade inteckningen sedan att

gälla för Cassans räkning, till dess den samma till Rätten återställes med Directions påskrift att den dödas må. Så väl Skuldebrefvet som Inteckningsbeviset skola utan öfverskrift eller radering innehålla noga och tydlig uppgift af de pantsatte fastigheterne; dessutom bör uti Inteckningsbeviset vara intagit, huruvida Sökanden nu mera är ensam ägare af panten, och att han obehindrad med laga säkerhet kan den pantsätta; och derföre bör äfven uppgifvas, om han är ogift, Enkling, eller i annat gifte trädd, i hvilka båda senare fallen afvittringsbevis äfven böra företes. För öfrigt bör Skuldebrefvet vara inrättadt efter följande formulair:

Som vi undertecknade af den under Högloflige RiddarhusDirectionens disposition ställde N. N. (Cassa) (Fond) till låns bekommit en summa stor o. o. Riksdaler Specie Banco, med vilkor, att af räntans erläggande till sex för hundrade om året, så förbinde vi härmed oss, en för bägge och bägge för en, såsom för hvarderas egen skuld att sex månader efter föregången uppsägning lånet med upplupen ränta till fullo återbetala i samma mynt, som vi af Cassan undfått, och emedlertid vid förlust af all uppsägning den utfäste räntan för innevarande år vid årets slut, och derefter hvarje halft år inom slutet af Junii och December månader riktigt erlägga; att de utgifter Cassan för lånets skull emellertid utbetalt, uppå erhållen tillsägelse, eller vid räntans betalande ersätta, och att alla förenämnde inbe-

talningar genom insättning i Riksens Ständers Bank, samt insättnings-attestens aflemnande till Riddarhus-Contoiret verkställa.

Till Cassans säkerhet för fullgörandet häraf pantsättes härmed för oss och vår rätts innehafvare vår fasta Egendom N. N., uti N. N. Län, N. N. Härad och N. N. Socken, (N. N. Stad, N. N. Församling och N. N. Qvarter under N:o oo, vid N. N. Gata) med deruti för Cassans räkning af oss lemnad och af N. N. Rätt beviljade inteckning, enligt nedan påskrifne bevis. Vi försäkra ock på vår heder och ära, att vi af denna pant äro ensamme ägare och kunna den lagligen pantsätta, samt icke hafva Uppbörd, Förmynderskap, eller Barnarf om händer, eller häfta för någon skuld, af hvad namn det vara må, som kan lända Cassan till förfång uti dess inteckningsoch förmonsrätt.

Slutligen förplikte vi oss, att noga iakttaga och fullgöra allt, hvad Kongl. Reglementet om lån utur de under Höglofliga RiddarhusDirections disposition ställde Cassor och Fonder föreskrifva, och att, derest vi uti något af det, hvartill vi oss härigenom förbundit, brista skulle, undergå allt, hvad högstberörde Reglemente, Lag och Författningar förmå, så att, äfven i händelse Cassan genom försäljning af den pantförskrifne Egendomen ej skulle erhålla förnöjelse för sin fordran, den af annan vår Egendom fast eller lös skall äga rätt att för bristen njuta sin ersättning;

hvilket allt med våra namns egenhändiga underskrift och med våra signets undersättande bekräftas. N. N. den år 18 .

N. N. N. N.
Sigill. Sigill.

Anmärkning.

1) Då lån på StadsEgendomar beviljas, inryckes tillika i Skuldebrefvet förbindelsen af 2 procents afbetalning, på sätt 2 §. stadgar.

2) Då lån på Hus sökes, ingifves BrandförsäkringsBrefvet i hufvudskrift, eller ock en af Bankens Registrator bevittnad afskrift, huruvida Huset häftar för Banco-lån eller ej; hvarförutan bevis från BrandförsäkringsContoret, huruvida Huset häftar för premie-lån, skall åtfölja.

3) Vid lån å LandtEgendomar af här i §. 2. tillåten natur, ingifves ordentlig värdering, upprättad, på sätt nyssnämnde §. innehåller, af Domaren i orten, hvilken af Directionen noga granskas.

4) Om Panten är af Säteri eller Frälse natur, ingifves Kongl. KammarCollegii bevis, att den ej häftar för bytesbrist, eller annan Kronogravation, och af hvad natur eller Mantals storlek den verkligen är.

5) Handlingar, som styrka Länsökandens

ägande-rätt till Panten, såsom Köpe- eller Gåfvoßref med uppbudsbevis derå eller Fastebref. Är Egendomen ärfd, företes ArfsInstrumentet med bevis derom, att det är oklandradt samt förre Ägarens åtkomst-handlingar.

6) ProtocollsUtdrag öfver den meddelade Inteckningen, som äfven bör vara skrifven å sjelfva Original-Skuldebrefvet.

7) Gravationsbevis, upprättadt efter 10 föregående årens IteckningsProtocollers föranledande, utfärdadt antingen af Domaren i Orten der Egendomen är belägen, eller ock af AdvocatFiscalen i den HofRätt, under hvars Jurisdiction Fastigheten lyder; börande detta bevis innefatta ej mindre upplysning om de Inteckningar, som i Egendomen för penningelån eller andra skulder kunna vara meddeldte, utan ock, huruvida något ArrendeContract om egendomen är intecknadt. För Landtegendom skola sådane bevis utfärdas, efter det Tingets slut, då inteckningen för Cassan meddeldtes, och i Staden minst dagen efter den, då inteckuingen der blef fastställd.

8) Sökanden vare pligtig förete behörig Domstols, samt LandsContors eller Förmäns bevis, att han ej är Uppbördsman, eller, om han tillförene har haft uppbörd om händer, att han för densamma fullkomlig reda gjordt, och derföre på intet sätt häftar, samt att han ej är Förmyndare, eller har för barnaarf att ansvara, ej heller häftar för någon annan

skuld, hvarigenom Cassans Inteckningsoch Förmånsrätt kan göras stridig; eller dess säkerhet vara något äfventyr underkastadt.

9) Är den erbjudne Panten förut behäftad med Bancolån, skall med uträkning från Banken styrkas, huru mycket derå återstår, så till Capital som upplupen ränta.

10) Söker Förmyndare lån på omyndigs fasta Egendom skall ej mindre Förmyndareförordnandet, än ÖfverFörmyndarens eller behörig Domstols samtycke till lånet ingifvas.

11) Skulle Pant ej vara lagstånden uti lånsökandens hand, eller fasta derå hunnit utfärdas, styrke då med Fångesmans särskilta egenhändiga och bevittnade qvitto, att köpeskillingen blifvit till fullo gulden, och någon skuldsedel derföre ej utgifven.

12) Då lånen beviljas å Pant, belägen i andra än de 3 uti 2 §. uppräknade Län, så observeras, att Borgesskrift för räntans erläggande äfven bifogas.

5 §.

Åtkomsthandlingarne skola ingifvas i hufvudskrift, men skulle låntagaren åstunda att återtaga hufvudskrifterne, bör en behörigen vidimerad afskrift hos Directionen förvaras, som, sedan den blifvit till likheten med Originalet bestyrkt,

af

af vederbörande Cassans Ombudsman uppvisas i Directionen.

ProtocollsUtdrag och Bevis, som af HäradsRätt eller annan Rätt utgifvas, skola med Rättens och Domarens vanliga Sigill bekräftas, och under privat persons namn å dess betyg bör finnas caractairen utsatt och dess sigill derunder.

6 §.

När lån utur någon af Cassorne åstundas, skall skriftelig ansökning derom göras hos Direction, hvarvid bifogas de säkerhetshandlingar, sökanden har att förete, hvilka äfven i ansökningen böra finnas uppräknade.

Från Diarium antecknas genast af RiddarhusSecreteraren å ansökningen ingifningsdagen, som der blifvit annoterad. Bevis öfver ingifvandet meddelas, och ansökningen jemte handlingarne aflemnas till behörigt föredragande i Direction.

7 §.

Om Directionen finner Lånehandlingarne fullständige, och den erbudne panten fullgod, samt bifaller lånet, utassigneras summan genast att tillställas Låntagaren, eller dess laglige tillförordnade Fullmägtig, derest penningar äro att tillgå; men är ej tillräcklig summa i

Cassan då inne, kan Låntagaren, om han finner sig belåten att vänta, erhålla Protocolls-Utdrag öfver lånets utgifvande, så snart Cassabehållningen det medgifver, och må han äfven i afräkning derå genast erhålla hvad som möjligen kan vara inneliggande, samt vidare efter hand återstoden, så fort incassering sker. Ett så beskaffadt ProtocollsUtdrag gäller dock endast i den persons hand, till hvars fördel det blifvit utfärdadt. Kamereraren tecknar dock alltid, vid sådane händelser, genast på ProtocollsUtdraget, huru stor summa, som blifvit i afräkning lemnad, och behålle han vid sista summans utlemnande samma ProtocollsUtdrag.

Afslås Låneansökning, eller vill Låntagare ej vänta, tills penningar inflyta, behöfves ej ProtocollsUtdrag utfärdas, utan äge sökanden då sine handlingar återtaga. Samma rätt äge äfven Lånsökande, hvars ansökning blifvit bifallen, och ProtocollsUtdrag derå utfärdadt, men sedermera icke skulle finna sig belåten med en längre väntningstid; dock vare han skyldig, att, vid Handlingarnes återtagande, gifva tillbakars ProtocollsUtdraget, som genast af Kamereraren öfverkorssas, och i Directionens nästa sammanträde uppvisas.

8. §.

Hvarje Lånsökande erhålle lån i den ordning han sig anmält, och fått sine Handlingar pröfvade samt godkände.

Skulle på en gång tvenne eller flera sig anmäla, erhålle den eller de företräde, som minsta summorne äska. Äro summorne lika, blifve då den först hulpen, som bästa panten bjuder. Inträffar den händelse, att Adelsman och ofrälse Person på samma gång söka lån, äge Adelsman företräde, helst dessa Fonder samtelige tillkommit af Ridderskapets och Adelns egna sammanskotter och gåfvor, samt böra derföre, när behofvet så fordrar, användas först till deras nytta.

9 §.

Med tiden till räntans erläggande förhålles, såsom i ofvannämnde formulair till Skuldebref finnes intagit, och om inbetalningen af ränta eller hufvudstod, eller afbetalningar å Hufvudstoden skola gälla, måste de, enligt hvad samma formulair föreskrifver, ske genom insättning i Banken för Cassans räkning, och Attesten lemnas till Kamereraren emot undfående af ett utaf honom undertecknadt, och med Riddarhusets Sigill försedt, tryckt och numererat, qvittence. Vill något sitt innehafvande lån, eller någon del deraf, som dock bör vara i jemna hundra eller femtiotal, inbetala, lemnas honom tillstånd dertill, dock så, att om han åstundar inbetala hela lånet, eller någon större summa, som öfverstiger hälften, bör han derom 3 månader förut uti Direction tillsäga.

10. §.

Allt hvad Cassan till Capitalers och In-

teressens infordrande, äfvensom till Intecknin-gars och Brandförsäkringar förnyande, samt lånens bevakande, i hvad måtto det vara må, nödgas förskjuta, kommer Låntagaren till last, och skall af honom, jemte årliga räntan, eller på derom skeende tillsägelse, ovägerligen återbetalas.

11. §.

Så länge Låntagaren i rätt tid erlägger räntan, och i öfrigt fullgör sina skyldigheter, samt ingen anledning till osäkerhet för Cassan förekommer, må lånet, om Cassan icke är i behof af sine penningar, eller Direction annorlunda för godt finner, hos honom innestå.

RiddarhusFiscalen bör göra sig underrättad i BrandförsäkringsVerken, om något i endera Cassan pantsatt hus i Städerne skulle försämras, och Brandförsäkrings-summan nedsättas, på det Direction då må kunna lånet uppsäga.

12. §.

Brister Låntagaren uti fullgörandet af de honom åliggande skyldigheter vid utsatt tid, anses lånet för uppsagt, och bör, sedan en månad derefter under lika försummelse förflutit, genast till RiddarhusFiscalens åtgärd öfverlemnas, att om utfordrandet af räntan, samt hvad afbetalas och ersättas bordt, draga försorg; men derest betalningen deraf inom ett

halft år efter förfallotiden ännu icke är verkställd, och hvad då ytterligare betalas bör, äfven uteblifver, skall Cassan om pantens försäljning i laglig ordning besörja.

13 §.

När någon till Cassans säkerhet intecknad Egendom genom köp kommer utur förra ägarens hand, åligger Pantens nya ägare, sedan han första uppbudet erhållit, om han lånet bibehålla vill, sig hos Direction, angående dess omsättning på sitt namn anmäla, och må tredje uppbudet af Domaren icke meddelas förr, än köparen med bevis från Directionen styrkt, antingen att han betalt Cassans fordran, eller med Direction på berörde sätt öfverenskommit.

14 §.

Då, vid de hitintills beviljade lån, alla nu föreskrifne omständigheter icke kunna vara iagttagne, så ehuru desse lån få utestå, så länge räntorne och öfrige skyldigheter ordentligen likasom hittills inbetalas, bör dock, vid skeende Intecknings förnyelser, ovilkorligen iakttagas, att Låntagare antingen genom påskrifning å sjelfva skuldsedeln, eller särskild förbindelse åtaga sig de skyldigheter, som detta LånReglemente stadgar.

15 §.

Kongl. Maj:t vill i Nåder hafva anbefallt Dess och Rikets HofRätter, Landshöfdingar

Häradshöfdingar och vederbörande Embetsmän, att vid ansvar tillgörandes lemna Riddarhus-Directionen laglig handräckning och skyndsamt biträde, antingen det af Directionen sjelf eller dess Ombud begäres. Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder. Datum ut supra.

Lades på bordet.

Upplästes till justering och godkändes följande från Expeditions-Utskottet inkomne förslag till Riksens Ständers underdåniga skrifvelser till Kongl. Maj:t:

1) Om Husbehofs-bränvinsbränningen.

2) Om Tabellverket under sednaste qvinquennium, samt föreslagne förbättringar i Tabellernes inrättning.

3) Om Skånska Roteringen.

4) Om förre Commissariens i Riksgälds-Contoiret C. J. Lanells underdåniga ansökning.

5) Om ny organisation af TullVerket, samt LandTullsBevakningens upphörande med innevarande år.

6) Om belöningar för dem, som upptäcka efterapare eller förfalskare af Bankens eller

RiksgäldsContoirets sedlar, eller de falska sedlarnes utpränglare.

Föredrogs å nyo och remitterades till RiddarhusUtskottet Herr Rothliebs, Carl Fredric, den 18 dennes förmiddagen på bordet lagde Memorial, innefattande förslag att Ridderskapets och Adelns öfverläggningar måtte blifva offentlige.

Vid förnyad föredragning af Stats-Utskottets den 20 sistlidne Maji afgifne, samt d. 27 i samma månad e. m. på bordet lagde, Utlåtande angående väckt motion om inlösande af de så kallade Schlegelska Godsen i Hallands Län; blef berörde Utlåtande af Ridderskapet och Adeln gilladt.

Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt den 16 och 18 dennes på bordet lagde, Utlåtanden:

Från BancoUtskottet:

Af den 15 dennes: angående Fond i Banken till inlösande af de så kallade Schlegelska Godsen i Hallands Län.

Från Stats- och Banco-Utskotten:

Af den 17 dennes: rörande skyndsam inlösen af FilialDisconternes assignationer.

Företogs till pröfning BevillningsUtskottets den 17 dennes afgifne, och följande dagen på bordet lagde, Memorial rörande Öfverflödsoch Fyllnads-afgifterne.

Herr *af Brinckman*, *Gustaf*: Sedan, med afslag af BorgareStåndets inbjudning, att de 166,000 Riksdaler, som vid utgörandet af 1815 års bevillning befunnits vara en brist, skulle genom en tillökning i fyllnads-afgiften ersättas, Ridderskapet och Adeln förklarat, att, då BevillningsUtskottet redan blifvit anmodadt, att uppgifva de artiklar, å hvilka nedsättning kunde ske, och Förstärkta StatsUtskottet stadgat, att en Öfverflöds-afgift skulle utgå, genom en taxering af vissa öfverflödsartiklar, och derest den erforderliga summan icke kunde på annat sätt erhållas, en fyllnads-afgift utgöras för LandtTulls-ersättningen, denna inbjudning ej kunde af Ridderskapet och Adeln antagas; så hafva detta Stånds Ledamöter inom BevillningsUtskottet ansett sig förpliktade, att upprätthålla Ståndets grundsatser, och yrkat derpå, att den af Riksens Ständer medgifne minskning af 250,000 Riksdaler på Allmänna Bevillningen skulle verkställas på det sätt, att den föreslagne Fyllnadsafgiften först skulle

bortgå, och med det öfriga nedsättning ske å de i 3:dje Artikeln upptagne öfverflöds-afgifter, för hvilken mening Utskottets fleste Ledamöter af Ridderskapet och Adeln samt BorgareStåndet jemväl förklarat sig.

Men jag tror det icke derföre vara Ridderskapet och Adeln betagit, att bestämma, huruvida de 274,000 Riksdaler, som ännu återstå, böra till hela beloppet eller till någon del deraf i Artikeln å Öfverflöd innefattas.

Grefve *Mörner*, *Carl Stellan*: Då Riksens Ständer genom Nämnd redan tagit det beslut, att beskattning å öfverflöd skulle äga rum, kan väl någon ändring deri ej vidare ske. Men sedan den omständighet inträffat, att Riksens Ständer funnit för godt besluta, att en nedsättning af Bevillningssumman skulle äga rum, med 250,000 Riksdaler, och fråga uppstått, att denna nedsättning skulle ske å den af Utskottet till inbringande genom öfverflöds-afgift beräknade summan af 416,000 R:dr, så att det endast återstode en brist af 166,000 Riksdaler, som genom Bevillning måste fyllas; så tror jag att det är billigast och mest instämmande med allmänna önskan, att Bevillningen förblifver vid hvad 1815 års BevillningsFörordning i denna del innehåller, och att den deri bestämda fyllnads-afgift ej rubbas, samt att endast de återstående 166,000 Riksdaler läggas på öfverflödet. Jag tillstyrker derföre, att Ridderskapet och Adeln må bifalla det andra alternativet af Utskottets Me-

morial, hälst, då Utskottet kunnat på särskilta Öfverflöds-artiklar fördela en summa af 416,000 Riksdaler, det måste vara ännu lättare att göra det med 166,000 Riksdaler.

Friherre *Cederström, Jacob*: Det synes mig ej riktigt om Ridderskapet och Adeln nu skulle frångå hvad en gång genom Nämnd blifvit definitift beslutadt. Jag kan ej instämma i det förslag, att fyllnadsafgiften skall bibehållas, och hela nedsättningen af de 250,000 Riksdaler ske på öfverflöds-afgiften. Då sådant en gång förut blifvit af Ridderskapet och Adeln afslagit, anser jag Ridderskapet och Adeln äfven böra vid enahanda beslut förblifva. Jag tror att Utskottet icke haft anledning att med en så beskaffad framställning som den nu ifrågavarande till RiksStånden inkomma, utan i stället bordt ovilkorligen tillämpa det Förstärkta StatsUtskottets fattade beslut.

Herr *Cederschjöld, Pehr Gustaf*: Genom Förstärkta StatsUtskottets beslut är blott bestämdt, att hvad som ej kan utgå genom öfverflödsafgift, bör erhållas genom fyllnadsafgiften; och det måste således vara Riksens Ständers rättighet att förklara, huru mycket genom öfverflödsafgiften kan inbringas. Som jag icke anser någon afgift vara så odieus, som öfverflödsafgift, tillstyrker jag, lika med de tvenne första värde talarne, att endast 166,000 Riksdaler må utgå genom sistnämnde afgift, och fyllnads-afgiften bibehållas, samt att följaktligen Bevillnings-Utskottets senare alternativ, som efter min öf-

vertygelse ej strider mot Förstärkta StatsUtskottets beslut, må af Höglofliga Ridderskapet och Adeln antagas.

Herr *Påhlman, Otto Fredric:* Då BevillningsUtskottet hemställt förhållandet till Riksens Ständer för att få en bestämd grund för Bevillningssummans fördelning, så visar detta, att Förstärkta StatsUtskottets Beslut i denna del icke varit tillräckligen tydligt. Det förhållande som existerade då Nämnden afgjorde denna fråga, har sedermera genom Riksens Ständers Beslut om Bevillningens minskning genom 250,000 Riksdaler betydligt förändrat sig. Som två Stånd vid bestämmandet af Bevillningssummans nedsättning fästat det förbehåll, att all öfverflödsafgift skulle försvinna och de andra Stånden ej velat jemka sig derefter, kan jag ej annat finna, än att Utskottet haft anledning till den gjorde förfrågan. Jag för min del kan ej inse, att Ridderskapet och Adeln skulle vara hindrade af Nämndens beslut att jemka sig så vida efter de tvänne förstnämnde Stånden, att Ridderskapet och Adeln må bestämma, huru mycket som bör utgå genom öfverflödsafgiften, samt bibehålla fyllnadsafgiften, under namn af Landttulls-ersättning. Jag tillstyrker derföre antagande af andra alternativet, och att endast bristen eller 166,000 R:dr må till utgående bestämmas genom öfverflödsafgift.

Friherre *Cederström:* Det lärer väl icke kunna bestridas, att Nämndens beslut är definitivt Riksens Ständers, och att ett af den-

samma fattadt beslut ej kan ändras vid den Riksdag då Beslutet tages. Jag anser BevillningsUtskottet hafva haft fullkomligt orätt att inkomma med förslag, huruvida fyllnadsafgiften bör annorlunda bibehållas, än på sätt Förstärkta StatsUtskottet bestämt. Utskottet hade endast bort nedsätta öfverflöds- eller de andra bevillnings-artiklarne, i mon af den minskning i bevillningssumman, som genom afdrag af 250,000 Riksdaler kommit att äga rum. Jag protesterar derföre emot all förändring af Nämndens beslut.

Herr *af Brinkman*: Jag kan ej inse, i hvad måtto Utskottet handlat orätt, då Utskottet till Riksens Höglofliga Ständer framställt de tvenne olika meningar, som blifvit yttrade inom Utskottet, och hvari 2 Stånd stannat emot 2. Jag tror ej, att ordningen af förstärkta StatsUtskottets beslut härigenom blifvit kränkt, ty det står att en öfverflödsafgift skulle utgå, och, derest den erforderliga summan icke kunde på annat sätt erhållas, en fyllnadsafgift utgöras för Landttullsersättningen; och som Riksens Ständer icke godkänt, att den af Utskottet föreslagne summan 416,000 Riksdaler skulle genom öfverflödsafgift inflyta, anser jag Riksens Ständer äga full frihet att bestämma, huru mycket bör på sådant sätt till Staten inbringas, antingen de deraf återstående 166,000 R:dr allena, eller derjemte Fyllnads-artikelns belopp 108,000 R:dr skola genom öfverflödstaxering utgå. Då tvenne Stånd inom Utskottet påstått, att hela detta belopp, 274,000

R:dr, skulle genom öfverflödsafgift uttagas, och de tvenne andra deremot yrkat, att endast 166,000 R:dr skulle på detta sätt utgå, hemställer jag, om Utskottet kunnat förhålla sig annorlunda, än att framställa bägge alternativen till RiksStåndens pröfning.

Herr *Cederschjöld*: Jag vill visst icke bestrida, att förstärkta StatsUtskottets beslut bör lända till efterrättelse, men jag anhåller att få fästa Höglofliga Ridderskapets och Adelns uppmärksamhet derpå, att detta beslut är vilkorligt, samt blott innehåller, att hvad som ej kan genom öfverflödsafgift utgå, bör genom fyllnadsafgiften anskaffas. Någon viss summa har alldeles icke blifvit utsatt, och det måste således bero på Riksens Ständer, att pröfva och bestämma, *huru mycket* kan genom öfverflödsafgift erhållas.

Herr *Påhlman, Otto Fredric*: För att underställa Ridderskapets och Adelns bepröfvande, huruvida Ståndet må anses hindradt att bestämma huru stor summa genom öfverflödsafgift skall utgå, och till utredande af förhållandet härutinnan anhåller jag att få uppläsa den jakande proposition, hvaröfver votering anställdes inom det förstärkta StatsUtskottet och som der bifölls. Den lyder så: "Den som bifaller att en öfverflödsafgift skall utgå genom en taxering af vissa öfverflödsartiklar, och derest den erforderliga summan icke kan på annat sätt erhållas, en fyllnadsafgift utgöras för Landttulls-ersättningen skrifver *Ja* &c."

Mig synes häraf följa, att Riksens Ständer äro fullkomligen obehindrade att pröfva och bestämma, huruvida de nu ifrågavarande 274,000 R:dr antingen kunna blott genom öfverflödsafgift inbringas, eller om för denna summas erhållande tillika fordras en fyllnadsafgift. När ofvanberörde beslut af Nämnden stadgades, var ej den summa, som genom Bevillning borde fyllas, till ziffran känd, och således kunde detta beslut icke tillika innefatta ett godkännande deraf, att den af BevillningsUtskottet uppgifne summa af 416,000 R:dr, borde genom öfverflödsafgift utgå. Jag skulle visserligen hellre se, att hela bristen i Bevillningssumman kunde tagas på öfverflödet, men då jag tror, att i verkställigheten det skulle medföra mindre bråk samt mera lätthet i Controllen, om Riksens Ständer inskränkte öfverflödsartiklarne och i stället bibehöll fyllnadsafgiften, hemställer jag, att sednare alternativet af Utskottets Memorial måtte antagas. Att Ridderskapet och Adeln till fattande af ett sådant beslut, efter min tanka, icke är förhindradt, visar den nyss uppläste Propositionen.

Herr *Mannerstam, Johan*: Otydligheten i Förstärkta StatsUtskottets ifrågavarande beslut har väl gifvit någon anledning till den yppade stridigheten, men rätta meningen af samma beslut synes otvifvelaktigt vara, att hela tillökningen i Bevillningssumman först borde genom öfverflödsafgift sökas, och, endast i händelse af brist, genom fyllnadsafgift utgå. Detta beslut har icke undergått någon förändrtng derigenom

att denna tillökning blifvit minskad; sedan Riksens Ständer beslutat, att 250,000 R:dr skulle af Bankens inkomster eller dess andel i Bevillningssumman afgå, till fyllnad i Statens behof. Häraf följer, att den summa af 416,000 R:dr, som genom öfverflödsafgiften efter första beräkningen borde fyllas, äfven om de 108,000 R:dr, som genom fyllnadsafgift skulle utgå, inberäknas, likfullt blifver nedsatt till 274,000 R:dr, och att således den nu ifrågaställde fyllnadsafgiften helt och hållet bör försvinna. Jag instämmer för öfrigt i den tanka, som blifvit yttrad, att öfverflödsafgiften är ett af de minst tjenliga beskattningssätt, men jag kan icke medgifva, att Riksens Ständers, i afseende på Bevillningsgrunderne vid denna Riksdag fattade, beslut vid samma Riksdag ändras; och jag tillstyrker derföre antagandet af första alternativet af Utskottets Memorial, såsom med Förstärkta StatsUtskottets beslut närmast öfverensstämmande.

Herr *Cederschjöld*: I anledning af hvad Herr Mannerstam nyss yttrat, torde jag få erinra, att BevillningsUtskottet väl föreslagit, men att Riksens Ständer ännu icke gillat, att 416,000 R:dr borde genom öfverflödsafgiften erhållas. Riksens Ständer äga således fullkomligt öppet, att, under förklarande, det 416,000 R:dr omöjligen kunna genom öfverflödsafgiften inbringas, bestämma, att blott 166,000 R:dr böra genom denna afgift utgå.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-

Marskalken frågade, om Ridderskapet och Adeln ansåg öfverläggningen fulländad?

Ropades *Ja.*

Hvarefter *Hans Excellence* hemställde, om icke den hittills i stället för Landttulls-ersättningen utgående fyllnadsafgift kunde på lika sätt hädanefter bidehållas, samt den nuvarande bristen 166,000 R:dr genom Bevillning på vissa öfverflödsartiklar fyllas.

Ropades starka *Ja*, jemte några *Nej.*

Friherre *Cederström*, *Jacob*: I händelse den af Hans Excellence framställde proposition anses bifallen, anhåller jag att få till Protocollet förklara, det jag anser det beslut, som Ridderskapet och Adeln sålunda fattat, helt och hållet upprifva ett af Riksens Ständer genom deras Förstärkta StatsUtskott, och således i sista instantien, redan vidtaget beslut.

Grefvarne *De la Gardie Jacob* och *Spens*, *Jacob Melcher*, samt Herrarne *Mannerstam*, *Johan*, och *Uggla*, *Göran Gustaf*, anmälte till Protocollet, att de, uppå de af Friherre Cederström förut anförde skäl, reserverade sig mot Ridderskapets och Adelns beslut.

Vid förnyad föredragning af Bevillnings-Utskottets den 17 dennes afgifne, samt dagen der-

derefter på bordet lagde Utlåtande, i anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets den 22 sistlidne Maji meddeldte Betänkande, i afseende på flere till Utskottet remitterade, och allmänna Bevillningen rörande, Memorial, fann Ridderskapet och Adeln, att, enär sistnämnde Betänkande blifvit den 29 sistlidne Maji af Ridderskapet och Adeln gilladt, Utskottets ifrågavarande Utlåtande borde läggas till handlingarne.

Företogs till pröfning Stats- och Banco-Utskottens den 17 dennes afgifne, och följande dagen på bordet lagde förslag till jemkningar i vissa delar af RiksStåndens skiljaktiga beslut, rörande utredningen af Götha CanalBolags, Malmö och Götheborgs Disconter.

Friherre *Boije, Ludvig*: Jag skall ej uppehålla tiden, med utveckling af mina tänkesätt, men ber att få i allo förena mig med det yttrande, som Borgmästaren Holm i Utskotten afgifvit, och nu blifvit uppläst. Jag vill likväl ej ensamt förorsaka återremiss; utan åtnöjer mig att få min mening till Protocollet aflemnad.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke, enär Utskottens jemknings förslag innefattade flera punkter, Ridderskapet och Adeln behagade tillåta,

att hvarje punkt finge särskildt för sig företagas och pröfvas; hvilket bifölls.

Uppå derefter af *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* framställd proposition, blef Utskottens jemkningsförslag uti tredje punkten af Ridderskapet och Adeln gilladt.

Uti fjerde punkten hade Utskottet, såsom förslag till sammanjemkning af RiksStåndens olika beslut, hemställt, om icke den femte del af Discont-skulderne, som, enligt Högvördige PresteStåndets och Vålloflige BorgareStåndets sammanstämmande beslut, till betalning förfaller nästkommande år, kunde genom anticipation contant godtgöras detta år, så fort liquidationen uti RiksgäldsContoiret kan taga sin början; och i följd deraf obligationer utställas endast för de återstående fyra femtedelarne af Götha CanalBolags samt Malmö Disconters ifrågavarande skulders totala belopp, som till liqvidation förekomma, och hvilka obligationer skulle inlösas på 4 år att räkna från utgifningsdagen med en fjerdedel årligen; men, derest de Resp. RiksStånden icke skulle förena sig om detta förslag, hafva Utskotten ansett det blifva nödvändigt, att Ridderskapet och Adeln samt BondeStåndet sins emellan öfverenskomma om sammanjemkning af deras skiljaktiga beslut, i afseende å rabatten samt terminerne till obligationernes inlösen, så att 2:ne hela alternativa meningar måtte kunna till Förstärkta Utskottens afgörande framställas.

Friherre *Cederström, Jacob*: För min del anser jag Ridderskapets och Adelns redan tagne beslut, rörande sättet för Discontpapperens inlösen, vara det mest nyttiga. Jag tror, att, om Ridderskapet och Adeln skulle nu behaga dervid förblifva, BondeStåndet, i afseende på den lilla skiljaktighet rörande 3 procents-sedlarnes inlösen med rabatt, som föreffinnes emellan BondeStåndets och Ridderskapets och Adelns beslut i denna del, väl torde jemka sig efter Ridderskapet och Adeln, hvarigenom frågan kommer i det skick, att densamma kan genom Nämnd afgöras.

Herr *Munck af Rosensköld, Eberhard*: Jag anser Ridderskapets och Adelns beslut, rörande sättet för Malmö och Götha CanalDisconts 3 procents-sedlars inlösen, icke uppfylla det dermed åsyftade goda ändamål. Har meningen med detta beslut varit, att öka Rörelsecapitalet i landet, får jag anmärka, att en sådan tillökning, genom nämnde beslut, icke kommer synnerligen Landsorterne, utan mäst Hufvudstaden tillgodo, ty här finnas nästan alla dessa 3 procents-sedlar. Har åter ändamålet med detta beslut varit, att hålla innehafvarne af Disconternes 3procents-sedlar skadeslösa, så vore ett sådant skäl ganska rigtigt; om man kunde antaga, att dessa sedlar äro i samma personers händer nu, som när Disconternes obestånd yppades; men då man kan säkert antaga, att så icke är, utan att andra personer efter denne tid växlat till sig större delen af Disconternes 3procents-sedlar mot 25 à 30 pro-

cents rabatt, skulle dessa personer, om sedlarne nu af Staten, enligt Ridderskapets och Adelns beslut, nära till sitt primitiva värde inlöstes, erhålla en vinst af 20 procent och derutöfver på det Allmännas och Bancosedel-Innehafvarnes bekostnad, hvilket hvarken kan vara rättvist eller billigt. Jag tillstyrker derföre bifall på Utskottens jemkningsförslag rörande 4:de punkten.

Grefve *Spens*, *Carl Gustaf*: Då jag med mitt Ja deltog i Ridderskapets och Adelns sednaste beslut i denna fråga, yttrade jag en tanka, som jag ej frångår, hvadan jag nu instämmer i Friherre Cederströms begäran, att Ridderskapet och Adeln vid sitt beslut må förblifva. I anledning af Herr Rosenschölds yttrande, medger jag visserligen, att många, som nu äga 3procentssedlar, torde hafva erhållit dem genom köp med rabatt, men många af dem, som från början ägde dessa sedlar, hafva också i stillhet afvaktat Riksens Ständers beslut. Det kan icke vara på naturen af den transaction enskilta emellan, hvarigenom 3procentsedeln har kommit i den nuvarande ägarens hand, det kan än mindre vara på vår tro om denna transactions natur, som vårt beslut i denna sak bör grundas. Det bör grundas på hvars och ens opinion, antingen om billigheten, eller om gagneligheten för landets rörelse af förslaget. I bägge dessa afseenden har min opinion icke hunnit förändra sig på så kort tid, som sedan målet sist förevar. För öfrigt ber jag få förbehålla, att, ehvad beslut

som nu tages, Ridderskapets och Adelns samt BondeStåndets beslut, i afseende på en maximi valeur för RiksgäldsContoirsObligationerne af 100 R:dr, hvaröfver Utskottet sig icke utlåtit, icke må anses upphäfvet. Om någon jemkning deruti äger rum, blir det tid dermed, när det efterlängtade reglementariska Betänkandet förekommer.

Herr *Münck af Rosensköld*: Jag tror att hvart och ett förslag om 3procents-sedlarnes inlösen, som blifvit under Riksdagens lopp framstäldt, icke varit grundadt på lag utan på billighet och godtycko; aldraminst var Ridderskapets och Adelns beslut i denna fråga fotadt på rättsgrunder. Det enda lagliga sättet förde på obestånd iråkade Disconternes reglering, hade varit att låta Disconterne göra cession, och 3procentssedlars-innehafvarne hade i concoursen fått bevaka deras fordringar. Sedan man allmänt antagit den princip, att icke efter lag behandla Disconternes iråkade obestånd, utan efter godtycko, så fordrar billigheten, att taga i betraktande, hvilka personer nu innehafva dessa Disconters 3procents-sedlar. Om man vid början af Riksdagen tagit ifrågavarande beslut, hade sådant haft något sken af billighet, ty då hade dessa sedlar ännu varit i de första innehafvarnes händer; men nu då dessa sedlar till större delen redan till andre personer öfvergått, som tillväxlat sig dem mot 70 à 75 R:dr Banco för 100 R:dr 3procents-sedlar; kan jag ej annat än tillstyrka bifall af Utskottens förslag, helst

jag tror att Ridderskapets och Adelns förra beslut var något förhastadt.

Herr *Mannerstam, Johan*: Då Ridderskapet och Adeln, sedan dess förra beslut, angående Discontsedlarnes inlösen till halfva beloppet med Riksgäldssedlar, blef fattadt, vid pröfningen af den så kallade Financeplanen, eller frågan om regleringen af allmänna penningerörelsen i Riket, bestämt grunderne för rörelsecapitalets belopp, så lärer deraf blifva en följd, att förstnämnde beslut måste anses förfallet, eller bör ändras, efter som det mot Ridderskapets och Adelns, samt Riksens Ständers i sednare fallet tagne beslut skulle blifva stridande. Om man åter ville sålunda förena dessa beslut, att de för Discontpapperen utkommande Riksgäldssedlar skulle derefter åter indragas, så medförde denna operation en vida mera skadlig påföljd, och vore en verklig indragning, eller så kallad strypning. I afseende på Herr Holms vid Utskottens Betänkande fogade särskildta mening, får jag anmärka, att förhållandet icke är sådant, som han uppgifvit, utan sådant, som i 73 §. Riksdags-Ordningen omförmäles. Å ena sidan äro väl Präste- och BorgareStåndens beslut likstämmige, men å den andra är emellan Ridderskapets och Adelns samt BondeStåndets den skiljaktighet, att sistnämnde Stånd beslutat, att 3procentssedlarne skulle inlösas med fem procents rabatt; och af detta förhållande hafva Stats- och BancoUtskotten ägt full an-

ledning, att inkomma med det jemkningsförslag, som nu är under pröfning.

Friherre *Cederström*: Det är mig nu sagt, att BondeStåndet skall helt och hållet instämt uti Ridderskapets och Adelns beslut, rörande 3procents-sedlarnes inlösen. Jag anhåller, att, derest något ProtocollsUtdrag härom till Ridderskapet och Adeln ankommit, detsamma måtte varda uppläst.

Friherre *Boije, Ludvig*: Sedan Friherre Cederström nu upplyst, att BondeStåndet i det hufvudsakligaste förenat sig med oss; skulle jag tro, att det är vårt Stånd mera värdigt, att icke sjelf svigta. Den rätt till jemkning af skiljaktiga meningar, som Constitutionen ger Utskotten, förutsätter likväl, att de skiljaktiga meningarne måste äga i hufvudsakliga principen någonting gemensamt; men det inträffar icke här. Skiljaktigheterne stå rakt stridande emot hvarandra; och Utskotten hafva, i sin så kallade jemkning, brutit båda meningarne, för att föreslå en tredje. Detta är icke lagligen rätt, och, då nu återremiss är af andra Ledamöter begärd, anhåller jag, att Utskotten må blott anmodas, att inkomma med förslag till den proposition, som bör föreläggas Nämnden, som ensamt äger att skiljaktigheterne afgöra.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken tillkännagaf, att något Protocolls-

Utdrag från BondeStåndet i detta ämne ännu icke ankommit.

Friherre Cederström anhöll, att pröfningen af denna punkt måtte uppskjutas, intill dess underrättelse om BondeStåndets beslut deruti kunde ankomma.

Ropades *Nej*.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken gjorde derefter proposition till bifall af Utskottens i denna punkt framställde jemkningsförslag.

Ropades starka *Ja*, jemte några *Nej*.

Friherre *Boije:* Jag begär att få mot detta beslut reservera mig; och begagnar mig af tillfället att anhålla, att äfven få förena mig i den reservation Herr Grefve Jacob Spens för en stund sedan gjorde, i frågan om Bevillningen.

Friherre *Cederström:* Som Ridderskapet och Adeln nyss frånträdt dess förra beslut rörande 3 procents sedlarnes inlösen, men jag äger grundad anledning förmoda, att BondeStåndet fogat sig efter Ridderskapets och Adelns berörde beslut; och ändamålet med ett sådant Ridderskapets och Adelns frånträdande, nemligen att undvika Nämnd, således icke är vunnit, utan det samma i stället gifver anledning till ny jemkning; får jag till Protocollet för-

klara min reservation emot Ridderskapets och Adelns beslut.

Grefve *Spens Carl Gustaf*, instämde äfven i Friherre Cederströms reservation.

Stats- och BancoUtskottens uti 7, 10, 11, 12, 14, 15 och 16 punkterne afgifne jemkningsförslag och yttranden blefvo derefter, uppå särskilte af *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* framställde propositioner, till alla delar af Ridderskapet och Adeln gillade.

Föredrogs å nyo och bifölls Stats- samt BancoUtskottens den 17 dennes afgifne, och följande dagen på bordet lagde, Förslag till sammanjemkning af några skiljaktigheter uti RiksStåndens beslut, angående allmänna penninge-rörelsen och myntvärdets upprätthållande.

Justerades följande:

Utdrag af Protocollet, hållet hos Högloflige Ridderskapet och Adeln, vid Urtima Riksdagen i Stockholm, den 20 Junii 1818.

S. D. Remitterades till RiddarhusUtskottet ett Memorial af Herr Rothlieb, Carl Fredric,

innefattande förslag, att Ridderskapets och Adelns öfverläggningar måtte blifva offentlige. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af StatsUtskottets den 20 sistlidne Maji afgifne, samt d. 27 i samma månad e. m. på bordet lagde, Utlåtande angående väckt motion om inlösande af de så kallade Schlegelska Godsen i Hallands Län; blef berörde Utlåtande af Ridderskapet och Adeln gilladt. Ut supra.

S. D. Då nu å nyo föredrogs BevillningsUtskottets den 17 dennes afgifne, samt den 18 i samma månad på bordet lagde, Memorial, rörande öfverflöds- och fyllnadsafgifterne, beslöt Ridderskapet och Adeln, att den hittills i stället för Landttulls-ersättningen utgående fyllnadsafgift, borde på lika sätt hädanefter bibehållas, samt att den nu varande bristen 166,000 Riksdaler skulle genom Bevillning på visse öfverflödsartiklar fyllas. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af BevillningsUtskottets den 17 dennes afgifne, samt dagen derefter på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets den 22 sistlidne Maji meddeldte Betänkande, i afseende på flere till Utskottet remitterade och Allmänna Bevillningen rörande Memorial; fann Ridderskapet och Adeln, att, enär sistnämnde Betänkande blifvit den 29 sistlidne Maji af Ridderskapet och Adeln gilladt, Ut-

skottets ifrågavarande Utlåtande borde läggas till Handlingarne. Ut supra.

S. D. Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt den 16 och 18 dennes på bordet lagde, Utlåtanden:

Från BancoUtskottet:

Af den 15 dennes: angående Fond i Banken till inlösande af de så kallade Schlegelska Godsen i Hallands Län.

Från Stats- och BancoUtskotten:

Af den 17 dennes:

1) Rörande skyndsam inlösen af Filial-Disconternes Assignationer.

2) Innnefattande förslag till jemkningar i vissa delar af RiksStåndens skiljaktiga beslut, rörande utredningen af Götha Canal Bolags, Malmö och Götheborgs Disconter.

3) Innehållande förslag till sammanjemkning af några skiljaktigheter uti RiksStåndens beslut, angående allmänna penningerörelsen och myntvärdets upprätthållande. Ut supra.

Höglofliga Ridderskapet och Adeln åtskiljdes kl. tre qvart till 2 eftermiddagen.

In fidem Protocolli

O. J. Lagerheim.

Måndagen den 22 Junii.

Plenum kl. half till 10 förmiddagen.

Upplästes och lades på bordet följande från nedannämde Utskott inkomne Memorial och Utlåtanden:

Från Constitutions-Utskottet:

Af den 17 *dennes*, angående åtskillige med Representations-förslaget gemenskap ägande Grundlags ändringar.

Från Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottet:

Af den 19 *dennes*, i anledning af väckt fråga om en ny allmän vägdelning, samt utvidgad rättighet till grushämtning.

Från Särskilta Utskottet:

Af den 17 *dennes:* angående föreslagen förändrad reglering med aflöningen för Krono-Uppbördsmännen i Rikets Städer.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken tillkännagaf att Kongl. Maj:t behagat i Nåder meddela Riksens Ständer underrättelse om Högstsalig Hennes Maj:ts Enke-Drottningens dödliga frånfälle, genom en nu ankommen skrifvelse af den 20 dennes, hvilken Hans Excellence lät inför Ridderskapet och Adeln uppläsa, så lydande:

WI CARL JOHAN med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Göthes och Wendes Konung, tillbjude Eder samtlige Rikets nu församlade Ständer, Wår vänliga hälsning, med hvad mera godt och kärt Vi kunna förmå, med Gud Allsmägtig tillförene. Det är med de smärtfullaste känslor Vi gifva Eder tillkänna det nya slag, som träffat Vårt Sonliga hjerta, genom den oförmodade förlusten af Vår kärälskeliga Fru Moder, Hennes Maj:t EnkeDrottningen. Endast några lindriga anstöter af Hennes Maj:ts vanliga gicktkrämpor, men som likväl icke väckte någon farhåga och ej förhindrade Hennes Maj:t att ännu i går fara ut, föregingo det anfall af kramp i bröstet, och deraf följande qväfning, som, om en timma sedan dess första början, ändade Hennes Maj:ts dagar, kl. 4 denna morgon.

Vi göre oss förvissade, att, deltagande i Vår rättmätiga sorg, J, genom den hugsvalelse J Oss derigenom bereden, ägnen en rättvis gärd af saknad åt den, som med ömhet vårdade Eder afledne Konung, som, med godhet och välvilja mot hvar man, aldrig ägde sitt hjerta stängt för välgörandets pligter, eller sin hand tillsluten för nödens och armodets barn, och som, under hela sin lefnad, utan minne för henne tillfogade oförrätter, ägde det så mycket lifligare för beviste tjenster och pröfvad vänskap. Vi förblifve Eder med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågne, befallande Eder, i det öfriga, Gud Allsmägtig synnerligen Nådeligen. Stockholms Slott den 20 Junii 1818.

CARL JOHAN.

G. af Wetterstedt.

Och skulle Högstberörde Nådiga Skrifvelse i dagens Protocoll intagas, samt läggas till Handlingarne.

Grefve *Posse*, *Claës Fredric*: Såsom en följd af denna högst beklagliga och smärtande Högstsalig Hennes Maj:t Enke Drottningens hastiga bortgång, tillkommer det Riksens Höglofliga Ständer, att, jemlikt deras vid denna Riksdag fattade Beslut, förordna om dispositionen af Rosersbergs Kungsgård.

Jag får i anledning deraf vördsamt hemställa och föreslå, det Riksens Stånder må i underdånighet erbjuda dispositionen af ifrågavarande Kungsgård, jemte den af Riksens Stånder vid denna Riksdag dertill anslagna årliga underhållssumma till Hans Maj:t Vår nuvarande Regerande Allernådigste Konung för hela dess lifstid. Jag anser, att Riksens Höglofliga Stånder genom en sådan åtgärd uppfylla, hvad Högstsalig Hans Maj:t Konung Carl XIII önskat kunna sjelf göra, såsom ett ytterligare bevis af sin lifliga erkänsla mot den Furste, som förljufvat dess lefnads afton, och gifvit de mest öfvertygande bevis af den utmärktaste Sonliga kärlek; hvarom Högstsalig Hans Maj:t Konungens yttersta vilja och Testamente lemnar de mest öfvertygande bevis. Att den af Riksens Stånder vid denna Riksdag för Kungsgården beviljade underhållssumma äfven vid detta tillfälle erbjudes, anser jag så mycket mera vara lämpeligt, som den under Kungsgården lydande Egendomen ej lemnar tillräcklig afkastning, för att dermed kunna bestrida Slottets och öfrige byggnaders underhållande, och Rosersbergs Kungsgård aldrig blifvit inbegripen uti den anslagssumma, som Riksens Stånder beviljat till öfriga Kungsgårdars underhållande.

I händelse, som jag hoppas, denna min framställning vinner Eders Excellences samt Höglofliga Ridderskapets och Adelns bifall, torde jag få anhålla, det densamma med de öfrige RiksStånden communiceras, och till State-

Utskottet remitteras, i fall Ridderskapet och Adeln ej skulle finna, att beslut derå genast kan fattas.

Remitterades till StatsUtskottet; och beslöt Ridderskapet och Adeln, det skulle de öfrige Respective RiksStånden inbjudas, att uti denna Remiss med Ridderskapet och Adeln sig förena.

Då nu å nyo föredrogs BevillningsUtskottets den 19 dennes afgifne, samt den 20 i samma månad på bordet lagde, Betänkande, angående Bränvinsbrännings-afgifternes utgörande; blef samma Betänkande af Ridderskapet och Adeln gilladt.

Justerades följande:

Utdrag af Protocollet hållet hos Högloflige Ridderskapet och Adeln, vid Ultima Riksdagen i Stockholm, förmiddagen den 22 Junii 1818.

S. D. Remitterades till Stats-Utskottet Grefve Posses, Claës Fredric, Motion, innefattande hemställan, att Riksens Ständer måtte till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition för Dess lifstid i underdånighet öfverlemna så väl Rosersbergs

sersbergs Kungsgård, som den till underhållet af de derstädes befintlige byggnader redan anslagne årliga summa af 2000 Riksdaler Banco; uti hvilken Remiss de öfrige Respective Riks-Ståndden skulle vänligen inbjudas, att sig med Ridderskapet och Adeln förena. Ut supra.

Vid förnyad föredragning af Bevillnings-Utskottets den 17 dennes afgifne, samt den 20 derpå följde på bordet lagde, Memorial om ett arfvode af 400 Riksdaler Banco åt Öfver-Commissarien D. Ek, för det han, vid författandet af förslaget till den blifvande BevillningsFörordningen och andra dermed gemenskap ägande ärenden, biträdt Utskottet; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att dertill lemna bifall.

Företogs till pröfning BevillningsUtskottets den 17 dennes afgifne, och den 18 derpå följde förmiddagen på bordet lagde, Utlåtande öfver en del af de emot Utskottets författade förslag till en blifvande BevillningsFörordning gjorde anmärkningar; och fann Ridderskapet och Adeln för godt, att, uppå särskilte af *Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken* framställde propositioner, till alla delar bifalla Utskottets Utlåtande, i hvad detsamma rörde de emot andra Artikeln samt i

§. 1. Mom., 2. §. 3, 4 och 7 Momenterne; 3 §. 5 och 7 Momenterne; 4 §. 1 och 2 Momenterne, gjorde anmärkningar.

Vid 2:dra Artikeln 6 §. 1 Mom. anförde Herr *Hertzenhjelm, Carl Johan*, skrifteligen:

Uti den nu upplästa nya Redactionen af 6 §. 1 Mom. har väl det misstag blifvit rättadt, som influtit i 1815 års BevillningsFörordning, och hvaröfver anmärkningar, vid Höglofliga BevillningsUtskottets första förslag till en Förordning i detta ämne, blifvit gjorde. Men deremot har Höglofliga Utskottet trott sig böra föreslå ett Förordnande, hvaröfver jag vördsamt anhåller, att i korthet få yttra mina tankar. Det nemligen, att då den förskjutne Bevillnings-afgiften ersättes till Gäldenären, för i fastigheter intecknad skuld, med två på tusende af capitalet, skulle för lånesummor, som användas i andra rörelser, ersättningen utgöras med 5 proeent af räntan, och detta af det skäl, att, då Bevillningen utgår med 2 per mille af alla fastigheters värde, erlägges den i vissa andra rörelser med 5 procent af den behållna inkomsten. Härigenom uppkommer en betydlig olika beskattning, för en lika förmögenhet, och som för ägaren inbringar en alldeles lika inkomst, för hvilken det således icke skulle blifva likgiltigt, till hvad ändamål dess Gäldenär använde de upplånte penningar; på lika grund skulle en Capitalist äga full rättighet, att bestrida en sådan ersättning till sådan dess Gäldenär, som

vore en Tjensteman med mindre än 200 Riksdalers lön, för hvilken ingen Bevillning erlägges, eller blott utgöra den med 1, 2 högst 3 procent af räntan till dem, som ej betala högre Bevillnings procent af sina löneinkomster, i fall han biträdt med lån till accord eller andra behof. Som första vilkoret vid all Lagstiftning är billighet och rättvisa, och angelägenheten är så mycket större, att iakttaga sådane egenskaper i de föreskrifter, som med lätthet kunna öfverträdas, och derföre fordra starkare bevisande skäl för deras rättsgrunder, för att godvilligt efterlefvas, så tyckes det nu föreslagne stadgande vara olämpeligt, och efter min tanka overkställbart. Af denna anledning vågar jag hos Eders Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken anhålla om proposition till sådan ändring af förevarande §. att för alla LåneCapitaler bör af fordringsägaren lemnas ersättning till gäldenären för den förskjutne Bevillningen med 2 på tusende af det låntagna Capitalet, som vid hvarje räntelíquid afdrages. Härigenom skulle detta stadgande vinna en bestämdhet och likformighet, som uti ingen Lag bör saknas.

Herr *af Brinckman, Gustaf:* Då Bevillnings Utskottet, så vidt det stått i dess förmåga, gått den sist talande värda Ledamotens anmärkning till mötes; kan ett fortsatt klander icke annat än vara högst oväntadt. Utskottet har ju så tydligen utredt dess begrepp om grunden för denna beskattning, och så noga lämpat den efter dess olika föremål, att man

endast behöfver känna, det 2 Riksdaler erlägges i Bevillning för hvarje tusende Riksdaler af fastighetsvärdet, och 5 procent för all inkomst af Näring och Rörelse, för att finna, det BevillningsUtskottets nu afgifne förslag dermed står i den mest fullkomliga öfverensstämmelse.

Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken hemställde, om Ridderskapet och Adeln behagade bifalla BevillningsUtskottets i 6 §. 1 Mom. rörande Bevillning af utlånte capitaler meddeldte yttrande.

Ropades *Ja.*

Uppå derefter af *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* framställde särskilta propositioner, blef Utskottets Utlåtande, rörande de mot 2:dra Artikeln 6 §. 2 och 3 Momenterne, samt 5 Artikeln 1 §. 7 Mom., 2 §. 1 och 12 Momenterne gjorde anmärkningar af Ridderskapet och Adeln gilladt.

Vid 5:te Artikeln, 2 §. 22 Mom. yttrade Friherre *Boije, Ludvig*:

Utskottet har egentligen antagit tvänne föremål att vinna Det ena, en större säkerhet för Bevillningssummans erhållande; och det andra, en jemnare fördelning för densamma. Erfarenheten har likväl bevisat, att Bevillningen utgått utan Minimi-tabell hittills; och jag

bekänner, att jag icke förmår inse hvad mera säkerhet denna nya utväg skulle kunna gifva. Icke heller förstår jag, att den leder till någon jemnare fördelning; men deremot synes mig, att, om vi bifalla den, så sanctionera vi möjligheten af en ganska ojemn, och ganska orättvis fördelning, provinserne emellan; och det blir då otvifvelaktigt tungt för den ena Provinsens innevånare, att veta sig betala mera än som i proportionen borde vara. Så inträffar, till exempel, för Östergöthlands innevånare, då de erfara af Tabellen, att Gottland, som i verkligt värde visserligen uppgår till mera än hälften af Östergöthlands, i Minimi-tabellen icke blifvit uppskattadt till mera än en sjundedel deraf; och att Gottland således fått lättnad på Östergöthlands bekostnad. Tyngre blir Östgötens öde, om han tror sig finna, att en verklig disproportion äfven till flere andra provinser existerar; dertill han, kan hända, finner svårighet att utleta annan orsak, än att somliga provinser haft Landshöfdingar, som bevakat deras Bevillnings angelägenheter, då andra saknat denna lycka. I öfrigt hemställer jag, om icke denna nya method på något sätt svär emot en annan princip, som likväl är antagen såsom grundsats. Riksens Ständer hafva insett omöjligheten, att sjelfva ingå i verkställighetens specialiteter; och hafva derföre funnit, att hvarje province, hvarje Socken borde få genom Berednings- och PröfningsCommitteer bestämma sine Hemmans värden, de der omöjligen kunde af Ständerne särskilt hvardera kännas; men när nu Ständerne likväl företaga sig, att

sjelfve uppskatta Provincens värde, så hvartill Commitéerne, eller hvartill annan verkställighet, än den fördelnings uträkning, som då också här kan göras; ty vi sakna ju icke kännedom om antalet af hvarje Provinces hemman? Och när vi så förfara, så hvarföre tillika besvära Jordägarne med verkställighets åtgärder, som betyda litet, eller intet; och hvaraf illusionen icke längre blir någon hemlighet? På alla dessa skäl tillstyrker jag ödmjukast afslag å denna del af Betänkandet; så att methoden af Minimitabell ej må antagas.

Herr *Strussenfelt*, *Michaël*: På ena sidan finner jag väl beqvämligheten af att genom ett stadgadt värde i Bevillning kunna med säkerhet erhålla den påräknade summan, men å den andra anser jag mig ock böra göra lika mycket afseende på den enskilde Skattdragandes tillstånd och förmåga att bära tyngderne. Jag hemställer således, huruvida det är med lag och billighet enligt, att fastställa ett visst värde på en Egendom, som år ifrån år kan falla. Om jag antager, att vi ej få Riksdag på 5 år, och Coursen under tiden sänker sig, samt Egendomspriserne i samma förhållande, skall likväl det i BevillningsFörordningen utsatte minimivärde fortfara att gälla, och Bevillningen derefter utgå, så att man möjligen finge betala 4 a 5 gånger mera än man efter hufvudgrunden borde göra. Jag känner med säkerhet, att hus i Städerne, som äro taxerade till 10,000 R:dr, icke kunna säljas för 5, ja kanske knappt för 3000 Riksdaler. Huru

är det då möjligt, jag vill ej säga rättvist, att åsätta dem en Bevillningsafgift, beräknad efter ett dubbelt eller tredubbelt värde? Enahanda och ändå bekymmersammare är förhållandet med Egendomar å Landet, der Bevillningen otvifvelagtigt i alla fall får till stor del utpantas; och jag hemställer då, om det är anledning att vidtaga ett steg, som skall göra detta liqvidationssätt ännu mera nödvändigt. Om vi få Riksdag inom ett år, hvilket icke är otroligt, gör det visserligen ingen ting; men skulle den icke inträffa förr än 5 år häreefter, frågar jag, är det billigt, att stadga en minimiafgift, som skall hafva i spåren Landtmannens största skada och förlust, om icke fullkomliga ruin. Jag känner Egendomar, som på ett år fallit 50 procent i värde, och då jag anser det vara bäst, af två ofullkomliga ting, välja det minst onda, tillstyrker jag, att man må förblifva vid hvad som förut är stadgadt, och således afslå hvad Utskottet uti ifrågavarande afseende nu yttrat.

Friherre *Cederström*, *Jacob*: I händelse grunden för Bevillningen vore *behållen inkomst*, skulle jag visserligen instämma i den mening, att minimiafgiften borde försvinna, men då Bevillningen nu utgår af synbar förmögenhet, och denna beskattningsmethod icke är fotad på någon verklig rättsgrund, måste man bibehålla något, hvarpå man kan calculera; och i sådant afseende är det nödvändigt att stadga ett correctiv, som förekommer, att icke somliga Provincer nedsätta Hemmansvärdet allt

för lågt, då det i andra förblifver orubbadt, och hvarigenom just den orättvisa af ojämnhet i beskattning uppkommer, emot hvilken Friherre Boije ifrat. Den skillnad som, enligt hans anförande, skulle befinnas emellan Östergöthland och Gottland, tror jag visserligen existera, men till förmån för Östergöthland. Gottland innehåller 24 qvadrat mil och äger 1098 Hemman; men af denna areal vidd är omkring $\frac{5}{7}$:delar skogsmark, hagar och utmark, och då circa 53,000 tunnland myror och alla vägar från den återstående delen af Öns arealvidd afdragas, återstår ej mycket öfver $\frac{1}{7}$:del af hela vidden, som är till åker och äng odlad. Då man derefter fördelar hela arealen på 1098 Hemman, torde man lätteligen finna, att dessa Hemmans värden ingalunda kunna jemföras med Hemmansvärden i Östergöthland; och då man härtill ihågkommer, att Allmogen på Gottland betalar full tionde till Prästerskapet, att Hemmanen äro af Kronoskatte natur, och således starkt onererade, torde man ej hafva anledning påstå, det denna Provins, i jemförelse med Östergöthland, som till stor del består af Frälsehemman, har ett för lågt Hemmansvärde. Ifrån 1813 har på Gottland icke dessmindre Hemmansvärdet vid taxeringarne ansetts böra ökas, och blifvit förhöjdt, då deremot i Östergöthland ifrån samma tid, Hemmanvärdet blifvit nedsatt långt under det rätta. Och det är just derföre, att jag tror det vore nödigt sätta en gräns emot dylika missbruk, hvilka sträckt sig till flere Provincer, som jag för min del tillstyrker, att mi-

nimiberäkningen, såsom det enda säkra correctiv mot minskning af Hemmansvärdet, måtte antagas.

Herr *af Brinckman, Gustaf*: Sedan BevillningsUtskottet så omständeligt förklarat anledningen till dess förslag om en minimiafgift å Fastighetsvärdet för hvarje Län; och den siste värde Talaren, Herr Friherre Cederström på ett så upplysande sätt utredt förhållandet emellan Gottland och Östergöthland; så återstår endast att tillägga, det BevillningsUtskottet, långt ifrån att bereda sanction åt en ojämn beskattning, tvärtom sökt att sanctionera ett jemt förhållande emellan alla Län i Riket, lämpadt efter den Bevillning, hvarje Län genom dess Taxeringsmän i förstone sig åtagit, och den summa som i följe deraf, blifvit påräknad. Utskottet har icke föreslagit, att hvarje särskilt Hemman i hvart Län skall gälla ett visst belopp, utan endast att Länen måtte bibehållas inom ett jemlikt förhållande sins emellan; det har, i egenskap af RiksPröfningsComité, föreskrifvit LänComittéerne, att, med noggrann öfversigt af hvarje Hemmans särskildta beskaffenhet, rikta dess bemödande derhän, att den för hvarje Län beräknade summa måtte utgå; men har derföre icke betagit den enskilte ägaren, att i laga ordning söka ändring i det värde, som han kan anse vara för högt åsatt. Om en sådan ändring, derföre minimi-tabellen visserligen icke lägger något hinder, kan äga rum, om någon skiljagtighet i beräkningen möjligen deraf uppkom-

mer, hvilken i allt fall icke kan blifva betydlig; så äga Riksens Ständer tillfälle, att vid nästa Riksdag närmare jemka värdet efter rätta förhållandet, och hafva derigenom erhållit en statistisk upplysning af stort värde, hvilken de i annat fall för alltid skulle saknat. Jag hyser således den fullkomliga öfvertygelse, att Utskottets förslag i denna del är af lika redbar nytta, som af en dylik föreskrift för Jernbruken redan visat sig, och tillstyrker vördsammeligen, att detta förslag må vinna Höglofl. Ridderskapets och Adelns bifall.

Herr *Munck af Rosenskjöld*, *Eberhard*: Sedan BevillningsUtskottet fasställt grunder, hvilka, efter min öfvertygelse, icke äro de rätta, har jag icke tagit så noga kännedom af detaillerne. Men så mycket jag fattat af det nu upplästa Betänkandet, skall HemmansBevillningen utgå Länsvis, och icke med afseende å de verkliga inkomsterna eller å Fastigheternes verkliga värde. Af denna princip följer den tydliga orättvisa, att t. ex. en person kan hafva en Egendom för hvilken ingen vill gifva 100,000 R:dr, men som blir uppskattad till 200,000 R:dr. Jag hemställer, om icke sådant är stridande mot all billighet, och om det är troligt att Bevillningen på detta sätt kan uttagas. Då jag likväl känner, att Bevillningssumman, sedan den en gång blifvit beviljad, ovilkorligen måste erläggas, föreslår jag, att Riksens Ständer, med afslag af förevarande del af Betänkandet, bestämma ett crediti v i Banken till fyllande af den brist, som i Bevillningssumman kan uppstå, i fall Fastig-

heterne så falla i pris, att Hemmansafgiften icke kan till fullo utgå. Jag tror icke, att detta på något sätt skall skada Bankens soliditet, helst den möjligen blifvande försträckningen varder af Riksens Ständer vid en kommande Riksdag honorerad. Den siste värde Talaren har erinrat, att en minimiafgift för Jernbruk redan existerar, och att deraf rönts en nyttig verkan, men jag lemnar derhän, huruvida nyttan tillkommit Bruksägarne, likasom jag aldrig kan föreställa mig, att den minimiafgift, hvarom nu är fråga, och hvilken angår hela Nationen, är för de skattdragande förmonlig. Emellertid och då Nationens väl fordrar att Bevillningen utgår, hemställer jag å nyo, att, i händelse detta ej genom en rättvis fördelning låter sig göra, det uppkommande deficit må genom ett creditiv på Banken ersättas. Och härå utbeder jag mig Eders Excellences proposition.

Herr *af Brinckman*, anhöll att få upplässa det reglementariska i Utskottets förslag, som hörde till minimi-tabellen, och förmodade deraf vore uppenbart, att inga ovilkorliga band blifvit lagde på det enskilta Hemmansvärdet, eller på hvars mans rätt att deruti söka ändring. Att deremot låta denna betydliga del af beskattningssättet förblifva i dess nuvarande skick, torde vara lika betänkligt, som det af Herr Rosensköld föreslagne creditiv på Banken endast skulle komma dem tillgodo, hvilka fortforo med nedsättningen, och slutligen föranleda alla, att vidtaga enahanda

utväg, ända till hälften eller tredjedelen af Bevillningen, hvilken i samma mon fölle Banken till last, sannolikt vida öfver dess tillgångar.

Friherre *Cederström*: Af det tryckta sammandraget öfver jemförelsen emellan Hemmansvärdet 1813 och 1816, synes att Östergöthland år 1816, med 9,600,000 R:dr nedsatt Provincens Hemmansvärde, emot det belopp, hvartill det år 1813 varit uppskattadt. Huru det kunnat ske, lemnar jag till hvar och en att bedömma. Men till förekommande af dylika missbruk, och på det icke andra Län må få lust, att äfvenledes med en tredjedel nedsätta deras Hemmansvärde, tror jag för min del det vara högst betänkligt, att icke bifalla hvad BevillningsUtskottet härutinnan föreslagit.

Friherre *Boije*: Innan man afgör, att nedsättningen var ett missbruk, borde man likväl först undersöka, om den primitiva uppflyttningen icke var en fullkomlig orimlighet, tillkommen af ett öfverdrifvet nit af vederbörande, som ledt operationen; ty i sådant fall var nedflyttningen icke ett missbruk, utan en skälig nödvändighet. Man har talat om den rätt att klaga, som är hvarje jordägare öppen, men, då man förutsätter, att sjelfva Ständernas åsatta värderingssumma, i minimi-tabellen, som skall fördelas, vore orättvis; så frågar jag, hvartill tjenade det väl att klaga? Eller kan väl Embetsmanna-auctoriteter nedsätta ett värde, som Ständerne stadgat? För att i detta

ämne komma till det enda slut, som är att söka; får jag härmed hos Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken ödmjukast anhålla om votering.

Herr *Munck af Rosenskjöld:* En värd Ledamot har yttrat, att det af mig föreslagna creditiv på Banken skulle endast komma dem tillgodo, som nedsatte värdet å deras Egendomar. Jag har väl icke genomläst Utskottets Betänkande, men jag hade förmodat, att Utskottet icke föreslagit, det Fastighetsägare skulle sjelfve efter godtycko få nedsätta Bevillningsvärdet. Om så är, har jag misstagit mig; men i annat fall är det den värde Ledamoten, som gjort det. För öfrigt är det hvarken ovanligt eller orimligt, att Fastigheter fallit $\frac{1}{3}$:del i pris; man har exempel att Egendom i Städerne, såsom i Götheborg, hastigt nog sjunkit $\frac{2}{3}$:delar i värde. Jag kan ej inse annat, än att det är en orättvisa, hvarom man knappt hört talas i något land, att, på det den bestämda Bevillningssumman må utgå, en fastighet skall taxeras långt öfver hvad den verkligen är värd, för att i samma förhållande obilligt beskattas. Deremot finner jag för min del att, i händelse något deficit i bevillningssumman skulle uppkomma, långt bättre vore, att ersätta det genom ett creditiv på Banken, och jag förnyar således min anhållan om afslag af Betänkandet, och proposition till bifall af min hemställan.

Grefve *Spens, Carl Gustaf:* Jag borde kanske ej yttra mig om detaillerne af Bevill-

nings-förslaget, då jag lika med Herr Rosenskjöld icke öfverensstämt med pluraliteten, angående principerne för den blifvande Bevillningen, men jag anhåller likväl få förklara, att jag är på det högsta emot det af Herr Rosenskjöld föreslagne creditiv; jag tror det vara så vida olämpligt, som, i fall penningebristen blir så betydlig, att den visar sig genom nedsättning af Hemmanens värden öfver hela landet, det föreslagna creditivet blir utan all jemförelse vanmägtigt, att afhjelpa denna penningebrist, och det man anser skada Bankens credit, har således utan allt ändamål blifvit vidtagit. Angående hufvudfrågan, är ju 1812 års Riksdag ett bevis, huru man kan förekomma följderne af att Bevillningssumman ej till påräknadt belopp utgår. En mindre brist förtjenar icke, att man derom här talar, för en större kan en Riksdag af Konungen ju sammankallas. Det är sant, att äfven, oagtadt minimi-tabellen antages, en person kan få sin Bevillning nedsatt i jemförelse med sin grannes, om han framför denne har lidit någon olycka, men, om ett helt Län lidit en sådan skada, så kan lättnad ej lemnas det förr än nästa Riksdag. Å en annan sida kunde förslaget möjligen efter flera Riksdagar, sedan hvarje gång de särskildta Landsorterne prutat med hvarannan, leda till det goda resultat, att en sådan minimi-tabell kan uppgöras billig, men i alla fall göra vi nu församlade, som veta oss ej äga nog statistiska uppgifter att författa en billig tabell, bäst att låta allt förblifva vid det gamla, isynner-

het intill dess något correctiv blifver föreslaget mot provinciela olyckor. Skulle Bevillnings-summan ej utgå, må Konungen sammankalla en ny Riksdag; olägenheten bör på det viset endast afhjelpas, emedan det möjligen kan hända, att den har sin grund i en felaktig Bevillnings-princip.

Friherre *Boije*: Jag anhåller ödmjukast att i den contraproposition till votering, som jag väntar, det förslag ej må intagas, som Herr Rosensköld gjordt, att låta Banken betala Jordägarens Bevillning; ty jag förutser, att tyngden af ett sådant tillägg skulle draga contrapropositionens hufvudsakliga föremål med sig i fallet. Det är i alla fall icke förr, än sedan contrapropositionen vore bifallen, som det behof kan supponeras, hvilket af Herr Rosensköld förutsättes; och om Betänkandet bör således först voteras; hvarefter, och i fall Herr Rosenskölds förslag fullföljes, jag visserligen skall tala deremot; emedan det, efter min tanka, vore att missbruka Banken, om man ålade den, att betala någon del af Nationens KronoUtlagor.

Herr *Munck af Rosenſköld*: I anledning af hvad de tvänne siste Talarne yttrat, ingår jag gerna i Friherre Boijes mening, att, i händelse af votering, mitt tillägg ej må i contrapropositionen inflyta; men om *Nej* vinner, förbehåller jag mig att hafva min talan öppen. I öfrigt ber jag att få i så måtto jemka mitt förslag, att Creditivet på Banken må anlitas,

blott så framt bristen i Bevillningssumman ej öfverstiger 2 à 300,000 Riksdaler; ty går den öfver denna summa, bör Banken ej ersätta den, utan Riksens Ständer sammankallas. Jag hämtar så mycket mera stöd för mitt förslag, som jag ej tror, att Nationen vinner något genom det att ny Riksdag utsättes, för att fylla en brist af till exempel 100,000 Riksdaler.

Herr *Strussenfelt, Michaël:* Jag kan ej eller instämma med Herr Munck af Rosensköld i dess förslag om ett creditiv på Banken. Saken är helt enkel. Falla ej Hemmanen i värde, så utgår Bevillningen; falla de åter betydligt, utgår Bevillningen *icke*; och då få vi Riksdag i alla fall. Således är det bäst att låta vara vid hvad som är, ty minimi-afgiften hjelper icke det onda. Den ena pant-auctionen skall likafullt följa efter den andra. Jag har sjelf såsom Curator i en Concours i Malmö förgäfves sökt för 3000 R:dr sälja ett hus, som någon tid förut kostat 20,000 Riksdaler. Jag anhåller alltså om afslag af Utskottets project i förevarande fråga, och tror, att det är bäst låta blifva vid hvad som är, helst, i händelse Bevillningen icke, såsom troligt är, utgår, minimi-tabellen icke minskar nödvändigheten af en ny Riksdag.

Herr *Cederschjöld, Pehr Gustaf:* Den tvist som nu uppstått, angående minimi-tabellen, synes ytterligare bekräfta hvad jag sagt, nemligen: *att ingen säkerhet kan finnas, hvarken för StatsVerket eller den Skattskyldige, så länge ej*

skat.

Skatterna utsättas i silfvervärde. Likväl får jag erinra, att de värde Ledamöter, som nu opponera sig mot minimitabellen, af farhåga att Egendomsprisen kunna falla allt för betydligt, böra i denna del kunna vara temligen lugna; ty de financiella åtgärder, som under denna Riksdag vidtagas, synas *åtmindstone* fullkomligen undanrödja all fruktan för myntvärdets förbättring; och så länge myntet ej förbättras, lära varu- och egendomsprisen sannoliktvis ej kunna falla. Minimitabellen synes således ej kunna medföra något slags våda, utan bör bibehållas, såsom ett correctiv mot missbruk och oordningar.

Herr *af Brinckman, Gustaf:* Den utväg till lindring i Bevillningen, som Herr Grefve Spens trott vara nödig då större olyckshändelser träffa ett helt Län, är redan i den reglementariska delen föreslagen i afseende på hvarje enskilt Hemman, och måste äfven vara tillräcklig, då flera komma i samma belägenhet. Om åter en allmän olycka skulle inträffa till den grad, att ett helt Län icke kunde utgöra dess Bevillning, så är detta en särskilt händelse, som fordrar särskilta mesurer af Regeringen, hvilka icke kunna i BevillningsStadgan bestämmas, utan måste efter olika omständigheter vidtagas. Deraf kan således icke något hinder möta för minimitabellens antagande; hvilken visst icke kan vara fullkomlig eller blifva gällande vid naturens ovanliga verk-

ningar, men ofelbart tjenar till correctiv emot den olika beskattning i det ena Länet emot det andra, som redan visat sig; och om Högl. Ridderskapet och Adeln icke skulle finna för godt att den antaga, då blir det af Herr Rosensköld föreslagne creditiv alldeles oumgängligt för Statsbristens fyllande; helst i motsatt fall, på sätt Friherre Cederström rätteligen anmärkt, ofelbart skall inträffa, att de öfrige Länen efter hand nedsätta deras Hemmansvärden i lika förhållande som för Östergöthland ägt rum.

Grefve *Spens*, *Carl Gustaf*: Den upplysning Herr af Brinkman gifvit är ganska rigtig, men om frågan angår en olycka för en hel Province, om till exempel i Småland blir en total boskapspest, om sillen, efter några års rikt sillfiske, ännu en gång lemnar Svenska kusterne; för ett sådant fall anhåller jag få veta, hvad Correctiv BevillningsUtskottet beredt, eller hvilken Auctoritet som blifvit uppdraget, att för tillfället nedsätta Länets hemmansvärde? Jag föreslår, att RiksgäldsContoirets Fullmägtige i sådant fall må erhålla detta uppdrag.

Friherre *Cederström*: Af alla afgifter som åligga Jordbruket, är den för hemmansvärdet onekligen den minsta. Vid påkommande olyckor erhålla Jordägarne afskrifning icke allenast af denna, utan ock af andra utlagor; och sådant har förhållandet alltid varit, då bestyrkt anmälan af den öfvergångne förlusten blifvit gjord hos veder-

börande. Inträffar någon större olycka öfver en hel Province, så är det gifvit, att Kongl. Maj:t vidtager nödige mått och steg, för att lindra den, antingen genom meddelande af understöd, eller Bevillningens afskrifvande. Sådant har förut händt håde i Bohus Län och Westerbotten. Men detta hör nu ej till frågan, hvilken är den, om man vill och bör, genom förkastande af Minimi-tabellen, bereda den påföljd, att hemmansvärdet öfver hela Riket skall nedsättas, på samma sätt som i Östergöthland; ty då det der kunnat minskas med en tredjedel, ser jag ej något hinder för andra Län, att följa samma efterdöme. Afgiften är egentligen obetydlig, men bristen eller en tredjedel i hela detta Bevillningsbelopp blir icke obetydlig.

Herr *Munck af Rosensköld*: Den fråga, som nu utgör föremål för öfverläggningen, är af ett märkligt och eget slag, just för det att samma skäl anföras med och emot. Farhågan nemligen för ett i framtiden minskadt hemmansvärde har föranledt BevillningsUtskottet, att föreslå en minimiafgift, och samma farhåga har förmått mig, att afstyrka införandet deraf. Till hvad jag förut i detta afseende yttrat, utber jag mig få tillägga, att det föreslagne minsta hemmansvärde dock är större än det, som 1816 åsattes, och ännu mycket större än det, hvartill Hemmanen förledit år 1817 uppskattades. Om nu fastigheterne fortfara att falla i verkligt pris, och Bevillningsvärdet det oaktadt likväl skall ökas, så blir följden, att fastighetsägarne inom nästa Riksdag få betala för dubbla värdet

af deras Egendomar. Jag kan således icke annat, än förena mig med de Herrar, som yrkat afslag af Utskottets Betänkande uti ifrågavarande hänseende.

Grefve *Spens*: I anledning af Friherre Cederströms yttrande anhåller jag åtmindstone om det tillägg, att ifrån PröfningsCommittéerne directe må få göras anhållan hos Kongl. Maj:t om nedsättning för hela Länet. I annat fall har man ingen annan säkerhet för en bristande billighet i Skattläggningen, än det allmänna förlitandet på Hans Maj:ts visa omtanka, som visserligen ingen kan hysa uppriktigare än jag, men som jag tror vara princip-stridigt att ensamt grunda sig på, emedan det då vore så godt, att Riksens Ständer icke voro de skattläggande.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken frågade, om Ridderskapet och Adeln ansåg öfverläggningen fulländad?

Ropades *Ja*.

Hvarefter *Hans Excellence* hemställde, om Ridderskapet och Adeln behagade gilla de af BevillningsUtskottets i 5 Art. 2 §. 22 Momentet föreslagne Minimitabeller för hvarje Län.

Ropades *Ja* och *Nej*.

Friherre *Boije*, *Ludvig*, begärde votering.

I anledning hvaraf *Hans Excellence* framställde följande Voterings-proposition:

Den som bifaller de uti 5 Art. 2 §. 22 Mom. af BevillningsUtskottet föreslagne Minimitabeller för hvarje Län, skrifver

Ja;

Den det ej vill, skrifver

Nej;

Vinner *Nej* kommer Utskottets förslag i denna del att förkastas.

Hvilken Voteringsproposition af Ridderskapet och Adeln gillades.

Friherre *Boije:* Det är i anledning af den upplysning Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken nu enskilt behagat lemna mig, som jag får till de Herrar, hvilka bifallit Betänkandet, hemställa, om icke, sedan BondeStåndet afslagit Betänkandet, och frågan alltså i alla fall måste öfverlemnas till Nämndens afgörande, de ville tillåta att, utan votering, frågan äfven af vårt Stånd finge, genom afslag å Betänkandet, förvisas till Nämndens afgörande.

Friherre *Cederström:* Om Friherre Boije sjelf vill afstå från sin begäran om votering, och tillåta, att Betänkandet må af Ridderska-

pet och Adeln bifallas, så kan votering undvikas; men jag finner icke något skäl, att vi, som gilla Betänkandet, skulle, för att gå Friherre Boijes önskan till mötes, eller derföre att BondeStåndet afslagit detsamma, frånträda vår öfvertygelse. I sådant fall skulle jag vara den förste, som yrkade på votering.

Grefve *Spens*: Jag har ej tagit liflig del i denna sak, emedan jag verkligen ser skäl både för och emot förslaget. Men i anledning af den nu uppkomne fråga, att afstå från votering, begär jag få veta, huru Preste- och BorgareStånden utlåtit sig i ämnet; hafva desse afslagit minimi-tabellerne likasom BondeStåndet, så kan en votering härleda till att saken icke kommer till Nämnd; i alla händelser synes det orimligt, att afstå från att bestämma sin tanka som Stånd, blott för att slippa en votering.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken tillkännagaf, att BevillningsUtskottets Utlåtande ännu icke blifvit af BorgareStåndet afgjordt, men att de ifrågavarande minimi-tabellerne blifvit af PresteStåndet godkände.

Anmältes och emottogs *Hans Excellence, HofCancelleren Herr Friherre af Wetterstedt*, hvilken, å Kongl. Maj:ts höga vägnar, aflemnade Dess Nådiga skrifvelse till Riksens Ständer af den 18 dennes, angående Dess Nådiga proposition den 21 sistlidne Maj om en Lag, i af-

seende på vidtagande anstalter för att anhålla och tilltala sådane personer, hvilka begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, samt derefter afvika till det andra.

Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken anmodade Hans Excellence Herr HofCancelleren, att till Kongl. Maj:t framföra Ridderskapets och Adelns underdåniga vördnad, jemte försäkran, att Kongl. Maj:ts Högstberörde Nådiga skrifvelse skulle med första till handläggning företagas.

Sedan Hans Excellence Herr HofCancelleren blifvit på vanligt vis utbeledsagad, anslogs ofvannämnde Voteringsproposition, samt upplästes 53 §. i RiksdagsOrdningen och 43 §. i RiddarhusOrdningen; hvarefter voteringen började klockan ett qvart till 1 eftermiddagen, och befunnos efter voteringens slut, sedan en voteringssedel blifvit undantagen och förseglad, rösterne hafva utfallit, som följer:

Ja — 70.

Nej — 50.

I följd hvaraf *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* förklarade, att de af BevillningsUtskottet föreslagne minimi-tabeller hade blifvit af Ridderskapet och Adeln bifallne.

Höglofliga Ridderskapet och Adeln åtskiljdes kl. 2 eftermiddagen.

In fidem Protocolli

O. J. Lagerheim.

Måndagen den 22 Junii.

Plenum klockan 5 eftermiddagen.

Upplästes och remitterades till LagUtskottet Kongl. Majts i förmiddag ankomne Nådiga skrifvelse till Riksens Ständer af den 18 dennes, angående Dess Nådiga proposition den 21 sistlidne Maji om en Lag, i afseende på vidtagande anstalter för att anhålla och tilltala sådane personer, hvilka begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, samt derefter afvika till det andra.

Fortsattes den i förmiddag började pröfning af BevillningsUtskottets den 17 dennes afgifne Utlåtande öfver en del af de emot Utskottets

författade förslag till en blifvande Bevillnings-Förordning gjorde anmärkningar; och fann Ridderskapet och Adeln för godt att, uppå derom af *Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken* framställde särskilta propositioner, bifalla berörde Utlåtande, i hvad det samma angick de emot 5:te Art. 2 §. 23, 24 och 30 momenterne, 3 §. 21 och 22 momenterne, 4 §. 2 och 3 momenterne, samt 6:te Artikeln 1 §. 3 och 4 momenterne, 4 §. 4 momentet gjorde anmärkningar, äfvensom hvad Utskottet i öfrigt uti berörde Utlåtande yttrat och hemställt.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln skulle finna lämpeligt anmoda BevillningsUtskottet, att, i händelse några skiljaktigheter emellan RiksStåndens rörande Allmänna Bevillningen fattade beslut skulle föreefinnas, berörde skiljaktigheter sammanjemka, för att derefter kunna författa en ny redaction af den blifvande BevillningsFörordningen.

Bifölls.

Vid förnyad föredragning af Stats-Utskottets den 17 dennes afgifne, samt den 20 i samma månad på bordet lagde, Utlåtande öfver gjorde anmärkningar vid Utskottets den 3 dennes meddelte Betänkande öfver Riksens Ständers Revisorers anmärkningar vid Stats-Verkets Räkenskaper och Förvaltning åren 1812

till och med 1815; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att, enär sistnämnde Betänkande redan blifvit af de öfrige trenne Respective RiksStånden gilladt, äfven för sin del dervid låta bero.

Företogs till pröfning StatsUtskottets den 17 dennes afgifne, och den 20 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets den 26 sistlidne Maj aflåtne hemställan om Revision af de under Kongl. KrigsCollegii disposition stående Cassors Förvaltning och Räkenskaper.

Herr *Lorichs, Nils*, uppläste följande:

Utan att synas falla Eders Excellence och Höglofliga Ridderskapet och Adeln besvärlig med en ihärdig envishet, som ty värr ofta förspörjes, nödgas jag nu åter i denna sak säga några ord, för att förklara, att jag genom detta nya yttrande från StatsUtskottet ej funnit min välmenta erinran vid dess förra Betänkande i ämnet vederlagd, men fast mera, att de nu lemnade uppgifter tjena till styrko för densamma, såsom alldeles öfverensstämmande med dem jag redan meddelt, och hvilka oemotsägeligen ådagalägga, att dessa ifrågakomne Cassor tillkommit, fortsättas och bestå utan allt tillskott från Staten, eller hvad Staten tillhörer. Jag beder likväl än en gång, och för allting, att jag måtte rätteligen varda förstådd,

ty då kan jag ej misstänkas, att vilja afvärja den föreslagne Revisionen af någon slags fruktan, och huru skulle den i öfrigt äga rum?

Hos mig enskilt, som under en mångårig handläggning vid dessa Cassor så haft tillfälle i märklig mon bidraga till deras förkofran och tillväxt, att jag derföre vid mitt afskedstagande undfick både belöning och nådebevisning?

Hos dem, af hvilka de nu förvaltas, och icke kunna öfverskrida gifna föreskrifter, efter de på Ed och samvete böra iakttagas?

Min åsigt härvid har endast varit och är, att Riksens Höglofliga Ständers Revisorer måtte med sina åtgärder stadna vid den gräns, som är i Constitutionen bokstafligen utsatt, och således endast befatta sig med Statens medel; men icke öfvergå till annorledes sammansatte Cassor.

Af de i Utskottets Betänkande intagne och nu uppläste punkter är bekräftadt, att KrigsmanshusCassan hvarken åtnjutit eller åtnjuter något från StatsVerket, och jag må ej dölja, att berörde Cassa tvärtom äger derstädes en upptäckt gammal fordran på mer än 12000 Riksdaler; hvarom i min tjenstetid började och fortsattes en alfvarlig skriftväxling, med vederbörande Auctoriteter, och hvaröfver något resultat ej lärer falla, förr än StatsVerkets tillgångar flöda öfver, som sent torde sig till-

draga. Hade i detta fallet något bidrag från StatsVerket kunnat påräknas; hade jag icke behöft, att vid 1809 års Riksdag, på sätt härvarande Protocoller vittna, göra framställningar om utvidgandet af enskilta tillskott, som Riksens Ständer då gillade, för att öppna utväg till Cassans ersättning för dess dryga förluster vid Finlands afträdande, och hvarmedelst tillgång annars uteblifvit för fortsättningen af en redan påbörjad rundeligare utdelning af underhåll för afskedade Krigsmän; Riksens Höglofl. Ständer skola ock i närvarande stund känna tillfredsställelsen af sitt beslut i detta fall, då jag räknar mig till en skyldighet, att här yppa, huruledes, enligt Kongl. KrigsCollegii genom trycket utfärdade kungörelse, sista underhållsutdelningen bestriddes med öfver 67,000 Riksdaler för mera än 6,000 personer, sedan Arméens PensionsCassa derjemte fått sin tillslagne andel, som då uppgick till omkring 45,000 Riksdaler, hvarföre och då man härvid erinrar sig, att år 1788 utgåfvos 2,600 Riksdaler endast för 630 man, och år 1790 en summa af snart 4000 Riksdaler för 1,090 afskedade Krigsmän, inser man nogsamt skillnaden, påkallad af behofvet och nödvändigheten.

Ett lika förhållande är ock med Boställs-Cassan, som endast fått löften om tunnor Guld af StatsVerket, men, långt ifrån att erhålla något, i stället blifvit vid en Statsreglering för längre tid tillbakars ålagd bestrida en hop inqvarteringsafgitter till vissa indeldta Rege-

menter, som förr tagit dem från Kongl. Stats-Contoiret.

Med PassevolanceCassan, ehvad man må anse den röra Möten, eller CavalleriCorpsernes tross, är den skiljaktighet, att den grundar sig på tillfälliga och frivilligt till bestämd tid ingångna Contracter emellan Kronan, och någon del, ej alla, Rust- och Rotehållare, hvadan den lika litet kan höra till den ifrågavarande Revision, som alla andra här i Riket befintlige och inrättade Cassor, hvilka jag sist omnämnde, och till hvilka jag nu skulle kuuna lägga ännu flera, såsom egentligen Amiralitetets Krigsmans-Cassan som fick sin andel af de här ofvan omnämnde afgifter, hvilka proponerades och fastställdes år 1809.

Slutligen må det mig tillstädjas, att anse den utlåtelsen i Utskottets sednare Memorial ej nog penetrerad, som innehåller, att Revisionen i Kongl. KammarRätten öfver thit ingående redogörelser, för dessa Cassor ej gör tillfyllest, emedan den blott sträcker sig till ziffran. Men jag har under 49 års oafbruten tjenstetid hämtat en hel annan erfarenhet, och med lugn måst gå till mötes granskningen äfven af medlens disposition. Jag hoppas väl, att äfven i denna delen blifva trodd på mina ord. Men jag vill dock härom anföra blott ett enda exempel. Då af den sista olyckliga eldsvådan på Riddareholmen, man fick en varning, att ej längre fördröja en ofta påskyndad, men af brist på medel uppskjuten, repa-

tion af det Kronans Hus, som blifvit Kongl. KrigsCollegium upplåtit; blef af f. d. Konungen anbefallt, att Krigsmanshus och BoställsCassorne borde kostnaden dertill förskjuta, och med detsamma sådane hvalf inrättas, att alla de under KrigsCollegium lydande Cassors Järnkistor kunde ställas deri. När derefter bokslutet för året inkom till Kongl. KammarRätten, utfärdades genast anmärkning öfver denna handling. Saken upplystes, och den redogörelse, som efter fulländad reparation var författad, och underställd Öfver-Intendents-Embetets granskning, men varit ämnad att ingå till Kongl. StatsContoret, för att vinna en lofvad, men ej än utfallen ersättning, måste till KammarRätten med nödig förklaring insändas.

I anledning af allt detta återkommer jag till min förra ödmjuka hemställan om proposition, att det må förblifva vid hvad hitintills med dessa Cassor förfarits, och StatsUtskottets förslag i denna delen förfalla, hvilket ock i ett eller annat af de Respective Medstånden redan lärer vunnit bifall; kunnandes Riksens Höglofliga Ständer ändå ej vara förment, att vid Riksdagarne taga hvad underrättelse som helst om dessa Cassor, hvarigenom alla scrupler härutinnan säkert försvinna.

Herr *af Brinkman, Gustaf*: Jag anser för min enskilta tillfredsställelse nödigt förklara, att jag i allt instämmer med den sista värde Talarens yttrande. De flesta af ifrågavarande Cassor äro enskilta sammanskott, och Passe-

volanceCassan deribland hel och hållen beroende af Kongl. Maj:ts egen höga disposition, i militairiskt afseende. På samma grund som Höglofliga StatsUtskottet antagit, skulle äfven alla andra Cassor, af hvad natur som hälst, kunna dragas under pröfning af Riksens Ständers Revisorer, hvilkas göromål derigenom blefvo så vidlyftige, att de på den för dem bestämda tid omöjligen kunde medhinnas, och jag kan till styrko för denna mening tryggt åberopa, hvad Herr Friherre Stael von Holstein, vid ett tillfälle under denna Riksdag, yttrat, att Revisorernes tid ingalunda är tillräcklig för alla dem uppdragne granskningar, utan måste de i många delar rätta sig efter de Verks uppgifter, som skola revideras. Och då ett sådant förhållande redan inträffat, huru ofullständig, och jag vågar säga, opålitelig skulle då Revisionen blifva äfven af de mäst magtpåliggande förvaltningar, om den utsträckes till alla de Inrättningar, som nu äro i fråga.

Herr *Logerhjelm, Pehr*: Det synes mig i sanning svårt att begripa, huruledes Revision af Allmänna medels förvaltning kan afstyrkas, så vida ej omsorgen för Revisorernes tid dertill skulle föranleda. I detta afseende, och sedan jag blifvit hedrad med förtroendet att deltaga i Revision af Stats- Banco- och RiksgäldsVerken, vore det väl min enskilta förmon, att detta ifrågavarande förslag ogillas; ty jag har lärt att värdera tiden. Men den princip, som ledt StatsUtskottet i detta ämne, är väl

så oemotståndelig, att inga små betragtelser kunna hindra dess framgång. Svenska Folkets urgamla rätt att sig beskatta, säger Grundlagen, utöfvas af Riksens Ständer allena; hvad vore denna rätt, utan granskning af förvaltningen? Icke kan denna rätt ensamt bestå i förmågan att neka Bevillningssummans belopp! RegeringsFormens rigtning i detta afseende är så klar, att jag ej kan uppehålla det bifall till Utskottets förslag, som jag väntar, utan anhåller vördsamt om proposition.

Herr *Berghman, Ambrosius Magnus*: Då jag för min del icke finner de af Herrar Lorichs och af Brinkman anförde skäl böra kunna föranleda till ändring i StatsUtskottets mogna Betänkande, får jag anhålla om Proposition till bifall derå.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken gjorde proposition till bifall af StatsUtskottets Betänkande.

Ropades starka *Ja*, jemte några *Nej*.

I anledning hvaraf *Hans Excellence* förklarade, att som *Ja* öfverröstat *Nej*, StatsUtskottets Betänkande vore af Ridderskapet och Adeln bifallet.

Föredrogs å nyo och bifölls StatsUtskottets den 17 dennes afgifne, samt den 20 derpå

följ-

följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af Deputerades af RiksStånden Berättelse, rörande Revisionen af KrigsRäkenskaperne för 1810 och följande åren.

Företogs till pröfning Serskilta Utskottets så väl den 6 sistlidne Maji aflåtne Betänkande, angående grunderne för en allmän ny reglering af Statens Embeten och Tjenster, som ock den 17 dennes afgifne, samt den 20 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande i anledning af de vid Utskottets nyssnämnde Betänkande gjorde anmärkningar.

Friherre *Boije*, *Ludvig*, uppläste följande:

Jag har bestridt den nya MinisterialInrättningen egentligen på den grund, att den saknade all Controll, och i så måtto var stridig emot begreppet om Svenska Folkets frihet.

Nu har Utskottet besvarat detta på ett sätt, som ger tvenne frågor att upplösa. Den ena, har vår nuvarande CollegialStyrelse någon, eller ingen laglig, controll? och den andra: finge väl den nya MinisterialInrättningen en bättre, eller finge den ens någon controll?

I förra afseendet jäfvar Utskottet lämpligheten af det prejudicat jag åberopat, och fortfar att påstå, det Collegierne stå under in-

tet enda lagligt ansvar. Då likväl det nämnde prejudicatet innebar en Kongl. Maj:ts Remiss till JustitiæCantzleren, till lagligt åtal af en Collegii Ledamots förfarande; hvilket icke kunnat ske, derest Kongl. Maj:t ansett Collegiala göromålen befriade från all ansvarighet; och då Utskottet medger, att Högsta Domstolen upptog Actionen, samt afgaf ett underdånigt tillstyrkande i målet; hvilket åter icke eller kunnat ske, om Högste Domstolen ansett sig icke vara competent Domstol; så synes mig temmeligen klart, att prejudicatet dock ägde en bevisande lämplighet. Ibland Ridderskapets och Adelns här närvarande Ledamöter finnas flere Presidenter och Ledamöter af Rikets Collegier; men jag är fullkomligen öfvertygad, att ibland dem alla gifves ingen enda, som anser sig kunna i Embetet göra hvad han vill, utan ansvar, eller förnekar sin ansvarspligt inför Kongl. Maj:t och Lagen. Men antagom, att vår nuvarande Collegial-Styrelse åtföljdes af en sådan brist; så frågar jag: följer väl deraf något skäl för oss, att nu skapa Ministrar af större myndighet, än CollegialStyrelsen någonsin ägt, också utan all controll? eller vore det något annat, än ett öfverändagående ifrån en mindre orimlighet, till en större? Saknar våra Collegier laglig controll, hvilket jag för ingen del kan medgifva, så synes mig både klokare och lättare, att förordna en sådan, än att derföre antaga en ny StyrelseOrdning, lika eller mera bristfällig.

I det andra hänseendet, eller frågan hurudan controll den föreslagne MinisterialStyrelsen väl finge, synes mig att Utskottet sjelf, utan att märka det, upplyser tämmeligen naift, att denna controll blefve platt ingen. Jag vill ej särdeles fästa mig vid den osammanhängande phrase Betänkandet framställer, lydande ord ifrån ord som följer: "Utskottet har, vid ett sådant förevetande, icke kunnat annat, än tillstyrka all administrations öfverlemnande åt särskilta Embetsmän, såsom Ministrar. Det enda slags controll, som för administrativa Auctoriteter kan finnas, och hvilken, enligt sakens natur, är en helt annan, än den, som på Domstolarne måste äga rum, vinnes derigenom fullkomligen;" en phrase som säger oss, att genom Ministrars tillskapande är också controllen på Ministrarne fullkomligen vunnen; hvilket åter svårligen lärer ens kunna förklaras, derest man icke på förhand vill antaga, att som till Ministrar infaillibla personer endast komma att utväljas, så behöfvas icke några menskliga försigtighetens fordringar på controll. I påföljande rader framställer Betänkandet den upplysning, att Ministern skall äga sin controll hos Konungen; och några rader derefter finner man dessa märkvärdiga ord: "Vill Konungen ej begagna denna honom alltid öppna utväg (controllen), så är sådant visserligen illa; men deremot finnes naturligtvis ingen bot." Må man då åtminstone eftersinna beskaffenheten och säkerheten af denna controll, som skulle blifva den föreslagne Ministerial-Inrättningens. Konungens personliga förmåga,

att sjelf controllera sin Minister, är den ens tänkbar såsom alltid möjlig? Är det tänkbart, att Konungen skulle personligen känna alla de Författningar, som för utöfningen af en sådan controll borde kännas? Och när Betänkandet antager, såsom en möjlighet, det fall, att Konungen *ej ville* controllen utöfva, så är ju sjelfva osäkerheten också derigenom medgifven? Jag har förut haft den äran förklara, att jag med frihet förstår säkerheten att, i alla förhållanden, efter lagarne behandlas. Nå väl; må nu hvarje Svensk man eftersinna, hvilken frihet väl vore Svenska Folkets; ifrån den stund då hela den administrativa magt, som hittills varit fördelad på ett Collegium, samt derifrån ankommit på Allmänna Beredningens pröfning, nu mera skulle ensamt af en Minister besittas, med nota bene ingen redovisning inför Lagen, utan blott inför Konungen personligen, samt det icke oftare än Monarkens välbehag gaf tillfället; ifrån den stund då Ministerns lycka att äga Regentens nåd, befriade honom ifrån Medborgares kraf af lagligt ansvar. Jag vet att vi alltid ägde i civilisationen och i allmänna opinionen ett slags beskydd; men då man eftersinnar, att StatsRådets Protocoller icke få tryckas, så att Ministern icke ens hade att frugta publiciteten för sina handlingar, så finner man lätt, att controllen från den sidan vore ringa, eller ingen. Och denna sakernas ordning skulle vi nu tillbyta oss, i stället för det tillstånd af en controll inför Lagen på alla våra Embetsmän, som vi nu äga? Huru mycket fördelagtigare är icke det

tillstånd, der den lidande Medborgarens klagan öfver förtryck verkligen ännu kan framkalla en laglig ansvarighet på förtryckaren, äfven i det fall, att Konungen ej skulle vilja det; och der således en bot verkligen gifves för det högsta onda; huru mycket fördelagtigare är icke detta framför ett tillstånd, deri Utskottet ganska naift medger, att någon bot icke skulle finnas.

Jag tillåter mig visserligen icke, att sluta till något uppsåt hos Utskottet för en rak tendens till despotismen; men må det förlåtas mig, att jag, i påföljande sidan, likväl tror mig se en sådan tillkommen utan uppsåt. Då Utskottet, under påminnelse att Regerings-Formen bjuder, det Konungen *skall ensam styra Riket*, beskyller CollegialStyrelsens natur, för hinderlighet i Konungens ensamma styrelserätt: så må det tillåtas mig, att påminna, att, om Konungen kunde betragtas, såsom enväldig Dispot, så vore denna beskyllning emot CollegialStyrelsen sann; men så länge vår Regeringsform, Konunga-Eden och Konungens försäkran tillika bjuder de märkvärdiga ord, som Utskottet, troligen utan uppsåt, kommit att utelemna, att Konungen skall ensam styra Riket, nota bene efter Sveriges Lag och Laga stadgar; så länge dessa sista dyrbara ord ännu äga någon helgd, något värde i hvarje Svenskt hjerta, skall också CollegialStyrelsen innebära en säkerhet för deras redbara betydelse; och en förmåga att befordra, icke att hindra Konungens lagliga Styrelserätt.

Utskottets vidlyftiga Betänkande ger anledning till mångfaldiga reflexioner, som jag vill förbigå, för att ej blifva lika vidlyftig; men jag tror mig likväl böra begära någon uppmärksamhet, dels för den framställning af Utskottet, som skulle Collegiernes hörande i förefallande mål, vara särdeles klandervärdt; och som skulle den upplysning Collegierne vid sådane tillfällen gifva om Författningars tillämpning kunna ogillas, såsom ett steg att gå StatsRådet i förväg; och dels på den besynnerliga ofullständighet, som råder i det begrepp Utskottet gifver om några Allmänna Verks functioner, och hvaraf begreppen blifva felagtige och förvillande.

Min pligt anser jag också vara, att alldeles förbigå alla de öfriga delar af Betänkandet, som utgöra en förment vederläggning af Grefvarne Gyllenborgs och Spens's samt mine förra anmärkningar.

Då Riksens Ständer begärde, att en Comittée skulle af Konungen förordnas till utarbetning af en förkortad arbetsmethod inom Allmänna Verken, samt till indragning af öfverflödige Embeten, var afsigten ingalunda att förändra Regeringssättet; och var så mycket mindre att skapa en MinisterialStyrelse, som Ständernes ConstitutionsUtskott just vid samma Riksdag afslog förslaget derom, hvilket också vid sista Riksdag af Ständerne sjelfve enhälligt afslögs. Jag begär derföre, att ämnet måtte återföras till sin primitiva natur,

och befrias från den otillbörliga vidd, den inconstitutionella vidsträckthet, som Utskottet behagat deråt gifva.

Hvarefter Friherre *Boije* tillade mundtligen: Det torde vara utur ordningen, att begära någon uppmärksamhet på den förändring till godt eller ondt, som tänkesättet fått sedan 1809. Då intogs i en §. af RegeringsFormen ett förbud, att ingen StatsRåd tillika fick innehafva något civilt Embete; och man stödde detta förbud på ett skäl, som sunda förnuftet nog gillar; det nemligen, att ingen menniska bör kunna vara, på en och samma gång, både redofordrande och redovisande; och bör allraminst vara det på en så upphöjd plats, att den af ingen controlleras. Nu åter vet man ej, huru många Embeten, huru mycken magt man skall kunna sammanhopa hos StatsRåderne. Collegier skola försvinna, Allmänna Beredningen upphöra, och allt, allt bero af Ministrarnes magt, på hvilken någon controll synes icke ens nödig. Vid jemförelse af dessa contraster föres man lätt till den tanka, att antingen förstodo 1809 års Ständer, som gåfvo Nationen friheten, icke alls hvad frihet var, hvad till ett fritt Styrelsesätt fordrades; eller också vill man icke mera, vid 1818 års Riksdag, förstå det. I anledning af allt hvad jag haft äran anföra, anhåller jag om proposition till bifall på Betänkandet i alla de delar, som icke strida emot vår nu gällande RegeringsForm.

Grefve *Spens*, *Jacob Melcher*: Om jag nå-

gonsin kunde anse ett och samma tale- och skrifsätt egnande medlemmar af NationalRepresentationen, som Respondenten i en Catheder, eller Författaren af en stridskrift, skulle visserligen också jag nu försöka, att af Utskottets förevarande Betänkande lemna Höglofliga Ridderskapet och Adeln en lika beskaffad Recension, som den Utskottet lemnat af mina i hast sammanfattade, och utan något anspråk framställda, anmärkningar. Men då jag aldrig derom kan vinna öfvertygelse, och aldrig skall söka undfly något så mycket, som att gifva anledning dertill, att Ridderskapets och Adelns öfverläggningar förvandlas till disputationsacter, der försvaret af en gång framställda tankar och uttryck utgör enda föremålet, och färdigheten deruti enda förtjensten, och dyrbarheten af Ridderskapets och Adelns tid nu mot slutet af Riksdagen börjar blifva allt mer och mer märkbar, för att ytterligare upptagas af enskilda tvister, rörande nyttjade mer eller mindre lämpeliga uttryck, och yrkade enkla theoretiska sanningar; kan och skall jag vara ganska kort. Jag torde framdeles någon gång söka och erhålla tillfälle, att i mera mognadt sammanhang framställa parallelen, sådan som den förekommer mig, emellan det i Inrikes Administration hittills, efter Utskottets påstående, gällande så kallade förtrögningssystemet, om hvilket Utskottet tror icke nog ondt kunna sägas, och det nya motsatta, som efter vanligheten synes bekämpa det gamla, hufvudsakligen för att intaga dess ställe, och som jag, för att följa med Utskottets Con-

cepist, åtminstone i förfärdigandet af nya ord, skulle vilja kalla pådrifnings-systemet, och till denna benämning kunna anföra åtminstone så mycket skäl som Utskottet, ty då säkerligen icke förlamandet af ärendernas gång varit afsigten hos dem, som grundlagt och utvecklat våra nuvarande Collegiala inrättningar, synes det deremot af månglalldiga anledningar, som om hufvudsakliga, om ej enda föremålet med den förändrade Styrelseformen, som man vill införa, skulle vara att få ärenderna, att, som man säger, gå friskt ur hand. Jag kan åtminstone ej på annat sätt förklara det utmärkta företräde, som Utskottet anser tillkomma organisation af LandtRegeringen, framföre den af de öfriga Embetsverken i Riket. Äfven jag tviflar visst icke på, att det inre administrationssättet genom Collegierne skulle på flerahanda sätt kunna förenklas och förbättras, jag ifrar endast för att man icke måtte obetänksamt förkasta hela den Collegiala principen, sådan denna visar sig i motsatts emot den ministeriella, och af denna sednare vänta sig så mycket fördelar, att man icke märker olägenheterne. Då dessa motsatta principers användbarhet blir noga undersökt och utredd, tviflar jag icke på, att det ju skall finnas, det förbättringarne kunna ske, utan afskaffande af den Collegiala Styrelsens princip, som jag för min del tror Sverige böra räkna sig en ära af att ännu, längst af alla Nationer, hafva, oagtadt det rådande modet i tidehvarfvets tänkesätt, bibehållit. Det är på det att en sådan undersökning måtte ske på så fullständigt sätt,

som möjligt, och administrationen vinna snart den stadga, som den ej kan äga, då man beständigt talar om dess ändring, som jag för min del önskar, att den Comitté, hvarom fråga så länge varit, snart måtte sättas i verksamhet, och resultatet af dess arbeten snart underkastas Riksens Ständers granskning. Men just på det att Comitténs arbeten måtte blifva fullständiga, och sträcka sig till ämnet i hela dess vidd, anser jag Riksens Ständer icke böra nu i förhand stadga någon princip för Comittén att utveckla. Om, på sätt sista gången då detta ämne förevar, syntes öfverensstämma med de flestes af Ridderskapets och Adelns mening och önskan, Utskottets Betänkande, i hvad det angår Comiténs tillförordnande, blefve bifallet, men i öfrigt Betänkandet tillika med de dervid inom Stånden gjorda anmärkningar öfverlemnadt utan något omdömme af Rikets Ständer till denna blifvande Comitté, för att af den begagnas lika som allt annat, som uti detta ämne redan blifvit eller kan blifva i tryck yttradt, eller skriftligen till Comittén inkomma; så skulle jag, åtminstone för min del, anse detta ämne hafva blifvit så fullkomligen till båtnad för det allmänna behandladt, som det vid denna Riksdag kunnat blifva.

Friherre *Cederström*, *Jacob*: Sverige befinner sig i den lyckliga belägenhet, att icke vara af ett ögonblickligt behof tvunget till en hastig förändring af Statsformerne; och det torde hända, att detta är orsaken, hvarföre

ämnet uti ifrågavarande Betänkande icke blifvit bättre utfört. Jag anser Ridderskapet och Adeln göra bäst, om hvarken bifall eller afslag yttras till förslaget, utan Ridderskapet och Adeln endast till Kongl. Maj:t öfverlemnar Betänkandet tillika med de anmärkningar, som dervid blifvit gjorde, för att närmare granskas af en Comitté, samt tillika i underdånighet anhåller, att det förslag som committerade med ledning af dessa handlingar bör uppgöra, och hvilket bör förmodas blifva till det hela mera planmässigt, och till sina delar mera utfört, än det närvarande, må öfverlemnas till Riksens Ständer vid deras nästa sammanträde, för att då sluteligen granskas. Jag tror detta vara allt, hvad Ridderskapet och Adeln för närvarande kan i denna sak åtgöra, och jag anhåller det Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken täcktes härå framställa proposition.

Friherre *Boije*: Riksens Ständer hafva nyligen, med liflig rörelse, hört vår Konung besvärja vår Constitution; och vi kunna således vara fullkomligen trygga, att vår trohet åt Constitutionen ej kan vara Kongl. Maj:t misshagelig. Jag skall alltid tro, att sedan Utskottet, som otvifvelagtigt varit pligtigt att fullgöra sitt uppdrag i enlighet med, men icke i stridighet emot, Constitutionen, nu gifvit oss ett Betänkande, som föreslår oss att antaga grunder, hvilka Constitutionen uttryckligen förbjuder; så skola vi, om vi också blott utan

anmärkning öfverlemna dem till Konungen, derigenom blottställa oss för samtidens och efterverldens förebråelse för liknöjdhet, för otrohet mot Constitutionen. Ganska vist är åtminstone, att om Kongl. Maj:t på samma sätt bedömmer frågan, och derefter kommande Ständer följa den visning, som sålunda beredes, så äro Styrelseformerne icke mera desamma, och snart Constitutionen icke heller.

Herr *Munck af Rosensköld*, *Eberhard*: En värd Ledamot har sagt, att han ej ville ingå i vederläggning af Utskottets Betänkande, för att ej göra sig skyldig till disputationstvister. Men om Anmärkarne eller Utskottet gifvit mest anledning dertill, hemställer jag till dem, som icke höra till någondera. Med all aktning för dem, som ifra för säkerhet i controllen å Embetsmännen, ser jag likväl deruti ej något skäl emot Utskottets Betänkande. Utskottet har derigenom icke föreslagit någon inskränkning uti controllen, men har icke heller kunnat föreslå någon ny för Ministrarne, emedan deras införande för närvarande strider emot Constitutionen. Utskottet hade fått sig uppdraget att utarbeta de allmänna grunderne för indragningar, samt en bättre arbetsmethode. Utskottet har nu framlagt dessa grunder, och dervid ansett sig befogadt att föreslå en betydlig förändring uti de hittills gällande; men i öfrigt funnit, att indragning på ett håll föranleder till ökning på ett annat. Uti det af Friherre Boije anmärkte uttryck omtalas controllen mellan Riksdagarne, och jag medgifver, att det kunnat hafva varit tydligare. Emellan

Riksdagarne hafva Riksens Ständer enligt Constitutionen icke någon controll öfver StatsRådet eller Collegierne, äfvensom Konungen icke ens öfver de senare. Men om Utskottets förslag antages, erhålles denna controll. Friherre Boije har likaledes citerat en Fiscalisk action. Jag känner väl ej så noga händelsen, men det vet jag, att actionen slutades utan ansvar. Det förstår sig likväl, att en Ledamot i ett Collegium ej kan handla utan ansvar; men fråga är om en sådan kan, lika så väl som en Stats-Råds Ledamot ställas under tillital för brist på nit, eller mindre skicklighet i tjensten. Man har äfven anfört, att ett dylikt förslag, som det ifrågavarande, blifvit framställt vid 1812 års Riksdag; men det af Utskottet uppgifne skiljer sig deruti, att Utskottet föreslagit att föredragningen hos Konungen skall ske af en Minister, icke för sig sjelf, utan inför Stats-Rådet. Jag har jemväl hört nämnas Beredningen, såsom en Controll; men jag kan ej inse, att den är af mycken vigt, då det berodt på Föredragandens välbehag, att låta ett mål passera Beredningen eller ej. Ledamöterne kunna dessutom på behaglig tid tillsättas, samt utan dom och ransakning afsättas, hvarpå man nyss haft exempel, utan att ConstitutionsUtskottet kunnat göra någon anmärkning dervid, då Ledamöterne i Beredningen icke äro med Fullmagt försedde. Jag tillstyrker således, att Riksens Ständer hos Kongl. Majt i underdånighet anhålla om nedsättande af en Comitté af Ledamöter, dem Konungen tillsätter, jemte en af hvarje Stånd utaf Fullmäg-

tige i Banken och RiksgäldsContoiret, samt att Utskottets Betänkande, jemte de dervid gjorde anmärkningar, måtte till samma Comittées åtgärd öfverlemnas. För min del skulle jag ej anse synnerligen nödvändigt, att Riksens Ständer af sina Medlemmar ägde Ledamöter i denna Comitté; men för principen och præjudicatet skull finner jag det vara lämpeligt.

Friherre *Boije*: Jag begär blott att få rätta en irring. Instructionerne för Allmänna Beredningen och för StatsSecreterarne gifva föreskrifter om hvilka mål, som skola i Beredningen föredragas, innan de få anmälas i Stats-Rådet.

Herr *af Brinckman, Gustaf*: Det myckna, som både blifvit skrifvit och taladt i förevarande ämne, bevisar bäst, huru svårt det är att öfverändakasta inrättningar, som af ålder blifvit antagne och godkände, innan man har nya af redbar beskaffenhet, att sätta i stället. Det är i min tanka högst ofullständigt, att föreslå en förändring i Embetsmanna personalen, att säga det och det skall uträttas, af så och så många Embetsmän, innan man undersökt, hvilka svårigheter för arbetssättet, som böra undanrödjas, hvilka författningar som i sådant ändamål påkalla förändring eller förbättring. Att derförinnan föreskrifva, att samma ärender, som nu besörjes af flera Collegier, skulle handhafvas af några få Ministrar, vore att antingen bereda en åtgärd utan verkställighet, eller en verkställighet utan folkets säkerhet. Ingendera

måtte likväl vara Riksens Ständers ändamål, och man torde således böra börja i den ordning, som vigten af detta företag ovilkorligen påkallar, att nemligen först utreda, hvilka economiska författningar, som ligga i vägen för ärendernas skyndsamma gång, och bringa dessa författningar till en efter åsigten lämpad redaction, derefter stadga den arbetsmethod, som både bör och kan förkortas, och slutligen tillse, hvilka och huru många Embetsmän, som i förhållande dertill erfordras, och följaktligen huru många af nuvarande tjenster som kunna indragas. Då först blifva Riksens Ständer i tillfälle att öfverskåda ett sammanhängande helt, hvars delar, efter mitt omdöme, nu icke kunna särskilt behandlas, utan att råka i motsägelser eller inconsequencer, som ofelbart skola verka till oreda och villervalla, och, i stället för att befrämja ändamålet, fast mera afiägsna det. Jag anser således det Särskilta Utskottets Betänkande mindre upplysande än ämnets beskaffenhet fordrar, och den ledning mindre betydlig, som den önskade Comittéen deraf kan hämta. Det torde likväl kunna Comitéen meddelas, utan något Riksens Ständers yttrande deröfver, och i sådan afsigt till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnas, med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes i Nåder förordna en Comitté af kunnige och Lagfarne Män, att till nästa Riksdag, jemte en förändrad Redaction af nu gällande economiska författningar, utarbeta en derefter lämpad arbetsmethod, och tillika framlägga ett på dessa grunder uppställt förslag öfver de förändringar eller

indragningar i nu varande Embetsmanna personal, som för ärendernes obehindrade gång och hvar mans rätt kunna vara nödige och lämpelige. Men att vissa bland Riksens Ständers Fullmägtige i Banken och RiksgäldsContoiret i denna Comitté skulle deltaga, tror jag vara för Kongl. Majts höga rätt förnärmande, då det skulle förutsätta, att Kongl. Majt icke i Nåder ville, eller ägde tillgång att i Nåder förordna sådane Ledamöter, som, åtminstone lika med förenämnde Fullmägtige, ägde nog skicklighet och nog erfarenhet, att detta uppdrag nöjaktigt utföra.

Herr *af Tibell*, *Gustaf Wilhelm*, förenade sig med Herr af Brinckman och Friherre Cederström.

Herr *Mannerstam*, *Johan*: Om jag delade farhågan för rubbning i Nationens frihet, genom förändring af Collegiala Styrelsen, skulle jag instämma med Friherre Boije, men, efter hvad jag kunnat finna, utgöra Collegierne icke något ordentligt stöd för denna frihet.

Jag har dessutom ej tillstyrkt, att Collegierne skulle helt och hållet indragas, utan jag har endast velat fästa Ridderskapets och Adelns uppmärksamhet på fördelen deraf att deras Domsrätt öfverflyttas på Rikets Allmänna Domstolar, och att desse Verk, så vidt möjligt, sammandragas. Jag instämmer äfven med

Herr

Herr af Brinckman, att Committéens första hufvudsakliga göromål borde blifva, att, likasom Allmänna Lagen af Lag-Committéen granskas och omarbetas, genomgå alla särskilta economiska författningar, och deraf urarbeta ett helt, hvarefter Committéen först kommer i tillfälle att bedömma, hvilka Verk kunna behöfvas, för att handhafva dessa författningar, samt sedermera uppgöra förslag till dessa Verks organisation. För min del skulle jag icke tro, att Medborgares rätt mindre värdas, om sedan Domsrätten blifvit Collegierne frånskiljd, och endast economiska ärender återstodo för deras behandling, hufvuddetaillen uppdrogs åt en enda person eller Minister, då förekommande synnerligen vigtiga mål i alla fall kunde af en tillförordnad Committé utarbetas. För öfrigt tror jag, att ändamålet bäst vinnes, om Utskottets Betänkande öfverlemnas till Kongl. Maj:t, med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes förordna en Committé, för att företaga detta ämne till handläggning i hela dess vidd.

Slutligen får jag, i anledning af det gjorda inkastet, att en förändring af Collegierne skulle innefatta en ändring i Grundlagen, erinra, att en sådan ändring icke kan tillvägabringas, utan i föreskrifven ordning, och ingalunda bestämmas, förr än grunderne för förändringen af den inre administrationen först blifvit fastställde.

Herr *Munck af Rosenſköld*: I anledning af hvad Herrar af Brinckman och Mannerstam anfört, får jag erinra, att Utskottet just föreslagit, att den ifrågavarande Committéen skulle få sig uppdragit, att redigera alla economiska författningar. Den af Friherre Boije omnämnda Instruction för Beredningen, innefattas icke uti Grundlagen; och jag har mig bekant, att hela sessioner i StatsRådet kunna mål föredragas, som icke passerat Beredningen; hvarföre ock, i anledning af ConstitutionsUtskottets vid förra Riksdagen gjorde hemställan, Riksens Ständer aflåto en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i detta ämne. Före 1809 påtecknade Kongl. Maj:t sjelf, hvilka mål borde gå genom Beredningen; men sedermera har det egentligen berott på Föredragandens välbehag, och jag känner äfven, att Kongl. Maj:t i StatsRådet gifvit befallning, att i mål, hvilka der blifvit anmälte, Beredningen först skulle höras.

För öfrigt anhåller jag om proposition i enlighet med hvad Friherre Boije föreslagit, så att Utskottets Betänkande må bifallas, med undantag af hvad som medförer ändring i RegeringsFormen, och att samma Betänkande, jemte dervid gjorde anmärkningar, måtte öfverlemnas till den föreslagne Committéen, som bör bestå af Ledamöter, dem Kongl. Maj:t tillsätter, samt äfven af vissa bland Riksens Ständers Fullmägtige i Banken och RiksgäldsContoiret.

Grefve *Spens:* För min del kan jag ej inse den öfverensstämmelse Herr Rosensköld funnit emellan det förslag, som Utskottets Betänkande innehåller, och det som Herrar Mannerstam och af Brinckman nu framställt. Visserligen nämnes i Betänkandet äfven om en Revision, sammandragning och omarbetning af våra economiska Lagar, såsom ett nödvänligt vilkor för den nya ordningens införande och nytta; men, om jag rätt fattat de Herrars mening: hvilka jag nyss nämnde, så föreslogs af dem, att denna omarbetning af Lagarne, hvarefter administrationen skulle verka, borde föregå all åtgärd till sjelfva administrationens organisation, och att först, sedan denna omarbetning vore fulländad, man deraf kunde sluta, om några, och hvilka, förändringar i det nu varande administrationssättet behöfdes, äfvensom det då äfven tydligen skulle visa sig, hvilken princip, den collegiala eller ministeriella, dervid borde följas. Jag instämmer till alla delar i detta förslag, och tror, att, om denna arbetsmethod utstakas för den blifvande Committéen, den då har fått af Riksens Ständer all den Instruction den behöfver och bör få.

Herr *af Brinckman:* Jag anser den af Friherre Boije framställde, och af Herr Munck af Rosensköld understödde, proposition icke kunna äga rum, då den dels innefattar en vilkorlighet, som med Ja eller Nej icke bestämt kan besvaras, dels antager en stridighet i Utskottets Betänkande emot RegeringsFormen, som väl icke får medgifvas.

Herr *Munck af Rosensköld*: Jag har ej tillstyrkt, att ifrån bifall af Utskottets Betänkande skulle undantagas hvad som strider emot RegeringsFormen, utan hvad som medförer ändring deruti. Ibland annat har Utskottet föreslagit Allmänna Beredningens afskaffande, hvars tillvarelse uti RegeringsFormen är bestämd, och det var på den grund jag förenade mig med Friherre Boije, uti den anhållan, att proposition måtte göras till bifall å Betänkandet, så vidt detsamma icke medförde ändring i RegeringsFormens stadgande.

Herr *af Brinckman*: Af den sista värde Talarens meddeldte förklaring finner jag ingen anledning, att frånträda mitt bestridande af den ifrågaställde propositionen. Jag tror ej, att en del af Betänkandet kan godkännas, och en annan del till ConstitutionsUtskottet öfverlemnas.

Herr *Munck af Rosensköld*: Jag har icke föreslagit, att någon del af Betänkandet skall remitteras till ConstitutionsUtskottet.

Grefve *Spens*: Den föreslagna propositionen, att Betänkandet skulle gillas till alla delar, hvaruti det ej vore stridande emot Grundlagarne, anser jag vara ganska ofullständig. Då, som vi ofta erfarit vid denna Riksdag, meningarne om Grundlagarnes rätta förstånd, och således om hvad som med dem verkligen öfverensstämmer eller icke, äro ganska mycket delade, skulle man, äfven efter ett sådant

beslut, alldeles icke med visshet veta, hvad som verkligen vore bifallit, eller afslaget.

Friherre *Boije*: Det var med flit, som jag ville lemna obestämt åt Comittéen, att sjelf bedömma, hvad som var stridigt mot Constitutionen; och jag trodde, att detta snarare bevisade, att jag icke ville binda pröfningen, utom den allmännaste aktningen för Constitutionen; hvilken — jag tillstår det — borde väl ändå respecteras, intill dess den varder upphäfven.

Friherre *Cederström*: Det synes mig som något missförstånd kommit att inblanda sig i frågan om sättet, huru närvarande ämne bör handteras. Då detsamma omöjligt kan till sina hufvudgrunder afgöras vid denna Riksdag, anser jag det vara orätt, att nu ingå i pröfning och afgörande af detaille-frågor, helst hufvudgrunderne, eller fastställandet af den princip, hvarefter en förändring i Styrelse-Formerne må verkställas, fordrar en förberedande anstalt medelst en Committées nedsättning, som bör utarbeta ett fullständigt förslag till en bättre arbetsmethod inom Rikets EmbetsVerk, och om nu Riksens Ständer besluta i några enskilta deraf härflytande delar, så kunde framdeles vid pröfningen af ämnet i hela dess sammanhang, Riksens Ständer möjligen finna deras förra beslut förhastadt. Det är på dessa skäl jag anser allt yttrande, vare sig bifall eller ogillande af Betänkandet, nu för tidigt, utan tillstyrker, att hela arbetet må

öfverlemnas till en af Kongl. Maj:t förordnad Comité, som derå får göra det afseende, som lämpligast synes.

Herr *Mannerstam*: Man talar om en blifvande Comittée för indragning af öfverflödiga Embeten och Tjenster. Jag åter tror, att man bör först besluta, att en Comité genast nedsättes, som skall utarbeta en samling af economiska Författningar rörande Handeln, Slöjderne och UppbördsVerket, samt derefter uppgöra förslag till EmbetsVerkens organisation; till hvilken Comittée Särskilta Utskottets Betänkande äfven kunde öfverlemnas till det afseende det kan förtjena.

Herr *Munck af Rosenskjöld*: Hvad Herr Mannerstam tillstyrkt, instämmer väsendtligen med Utskottets förslag; och får jag, i anledning af hvad Friherre Cederström anfört, endast yttra, att jag finner det underligt, att förevarande fråga, endast om stadgande af grunder, icke skulle kunna underställas Riksens Ständers, så väl som en för tillfället förordnad Comitées, pröfning.

Friherre *Cederström*: Om Riksens Ständer nu voro i tillfälle att pröfva ett sådant af Utskottet afgifvit Betänkande, hvilket i ett systematiskt helt omfattade ifrågavarande ämne, och detsamma vore af den beskaffenhet, att det möjligen kunde antagas, så skulle jag ej vara emot, att Riksens Ständer nu derom definitivt beslutade. Men då Utskottet i sitt

Betänkande endast framkastat idéer till en reforme i StyrelseVerken, utan att de likväl äga något riktigt sammanhang sins emellan, så påstår jag, att det är mycket för tidigt, att i detta ämne taga något beslut, utan förnyar min anhållan, att alltsammans må öfverlemnas till en Comitté för att närmare granskas.

Herr *Munck af Rosenskjöld:* Det förefaller mig besynnerligt, att man ej kan finna sammanhang emellan grunder, utan att detaillerne äro uppgifne. Således skulle ej grunderne för Bevillningen kunna pröfvas, förrän hela BevillningsFörordningen blef uppgjord. Särskilta Utskottet hade dessutom sig uppdraget, att utarbeta endast grunderne.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken frågade, om Ridderskapet och Adeln ansåg öfverläggningen fulländad?

Ropades *Ja.*

Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken hemställde, om Ridderskapet och Adeln ansåg lämpeligt, att en underdånig anhållan borde göras hos Kongl. Maj:t, det en Comitté i afseende å en ny reglering af Rikets Embeten och Tjenster, jemte en förkortad Arbetsmethod, samt utarbetande af ett sammandrag och förändrad redaction af de Allmänna Economiska Författningar må af Kongl, Maj:t i Nåder förordnas, för att genast och verksamt företaga arbetet, så att detsamma vid nästa Riksdag kan för

Riksens Ständer framläggas; i förening med hvilken underdåniga önskan Riksens Ständer skulle till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemna Särskilta Utskottets i detta ämne uppgjorde förslag, jemte alla dervid inom Riks-Ståndén gjorde anmärkningar, utan att Riksens Ständer för närvarande anse sig deröfver något Utlåtande böra meddela.

Herr *Mannerstam* anhöll, att, i stället för de i propositionen omnämnde *Allmänna Economiska Författningar*, måtte inflyta: *de Handeln, Slöjderne och Allmänna hushållningen rörande Författningar.*

Ropades *Nej.*

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken trodde, att det af Herr Mannerstam åsyftade ändamål äfven innefattades uti de i den framställde propositionen nyttjade ord.

Herr *Mannerstam:* Enligt min tanka borde propositionen innehålla, att utarbetandet af en förändrad Redaction af de rörande Allmänna hushållningen utkomne Författningar borde föregå, innan någon hufvudsaklig ändring i de Allmänna EmbetsVerkens organisation kunde påtänkas. Jag anser för min del en fullkomlig omarbetning af de Ekonomiska Författningarne vara så mycket mera nödvändig, som LagComittéen utur Allmänna Lagen utgallrat alla Ekonomiska Stadganden.

Herr *Munck af Rosenskjöld* förenade sig med Herr Mannerstam.

Herr *Uggla*, *Göran Gustaf*, yrkade, att i stället för orden: *förkortad arbetsmethod*, måtte uti propositionen införas: *förbättrad arbetsmethod*, helst en arbetsmethod kunde vara kort, men derföre icke väl sammansatt.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken föreslog, att den af honom nyss framställda proposition kunde sålunda förändras, att underdånig anhållan borde göras hos Kongl. Maj:t, det en Comittée, i afseende å en ny reglering af Rikets Embeten och Tjenster, jemte en förbättrad arbetsmethod, samt utarbetande af ett sammandrag och förbättrad redaction af de Rikets Allmänna hushållning rörande Författningar, må af Kongl. Maj:t i Nåder förordnas, för att genast och verksamt företaga arbetet, så att detsamma vid nästa Riksdag kan för Riksens Ständer framläggas; i förening med hvilken underdåniga önskan Riksens Ständer skulle till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemna Särskilta Utskottets i detta ämne uppgjorde förslag, jemte alla dervid inom RiksStånden gjorde anmärkningar, utan att Riksens Ständer för närmarande anse sig deröfver något Utlåtande böra meddela.

Hvilken proposition af Ridderskapet och Adeln gillades.

Herr *Munck af Rosenskjöld*: Ehuru jag är

fullkomligen öfvertygad, att de Ledamöter uti den blifvande Comittéen, hvilka af Kongl. Maj:t komma att förordnas, skola behörigen utföra det dem lemnade uppdrag, anhåller jag likväl, att få reservera mig emot Ridderskapets och Adelns beslut, i afseende derpå, att Riksens Ständer hade bordt, för principens skull, jemväl äga några Deputerade uti bemälte Comitté.

Grefve *Spens*, *Jacob Melcher*, hemställde, om ej Ridderskapet och Adeln skulle anse nödigt, att såsom ett tillägg stadga, det arbetssättet inom den blifvande Comittéen borde vara enahanda, som hos LagComitéen.

Ropades *Nej*, samt att målet vore redan afgjordt.

Föredrogs å nyo och bifölls Särskilta Utskottets den 17 dennes aflåtne, samt den 20 derpå följde, på bordet lagde, Memorial, deruti hemställes, att en af Utskottet till biträde vid renskrifning antagen extra Cantzlist måtte erhålla arfvode från antagningsdagen efter den grund, som blifvit följd vid andra Utskotts Cantzlier, der ett lika förhållande inträffat.

Föredrogs å nyo RiddarhusUtskottets så väl den 26 sistlidne Maji aflåtne Memorial,

innefattande förslag till ny Instruction för RiddarhusDirectionen, jemte Riddarhusets Embets- och Tjenstemän, samt till Reglemente för läns meddelande af de under RiddarhusDirectionens förvaltning ställde Cassor, som ock den 19 dennes afgifne, samt den 20 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af de vid ofvannämnde förslag gjorde anmärkningar.

Friherre *Mannerheim, Lars August*, hade inlemnat ett så lydande:

Vördsamt Anförande:

Höglofliga RiddarhusUtskottets förslag till Instruction för RiddarhusDirectionen innefattar ibland annat: *Att Riddarhus-Secretararen ej äger under Riksdagarne utöfva sin Representationsrätt på Riddarhuset.*

Denna framställning är i min tanka både Inconstitutionel och Illiberal.

Den är inconstitutionel, ty då hvar och en Adelsman, som tillhörer en introducerad ätt, är född Representant, antingen såsom Hufvudman, eller med rättighet att representera i kraft af fullmagt; då han således äger ett privilegium ordinis et personæ, kan hans rätt så mycket mindre honom afhändas genom föreskrifter, i form af Ordningsmål, som förändring i privilegier fordrar ett helt annat tillvägagående, och igenfinnas i 114 §. af RegeringsFormen.

Dermed instämmer också 12 § af RiksdagsOrdningen, hvaruti stadgas: *Att Ridderskapet och Adeln representeras, enligt Riddarhus-Ordningen, hvilken, likasom öfriga StåndsOrdningar, bör vara författad i öfverensstämmelse med Grundlagarne.*

Af sådan orsak har befunnits nödvändigt: att RiddarhusOrdningens 7 §. borde rättas efter RiksdagsOrdningens 18:de, och den 36 efter RiksdagsOrdningens 56 §. Utur enahanda skäl kan ej heller Ridderskapet och Adeln betaga andre personer rättigheten, att kunna väljas till Ledamöter i Utskott, än sådane som uti 41 §. RiksdagsOrdningen äro uppnämnde, och ibland dem finnes icke Riddarhus-Secreteraren.

Men, säger man: afsägandet af Representationsrätten kan göras till ett vilkor för antagandet till RiddarhusSecreterare. Jag är ej af den tanka, att ett vilkor äger bindande kraft, utan att vara tillåtit af Lagen. Flere exempel derpå kunna anföras utur Allmänna Lagen. Huru mycket mindre afseende måste då det vilkor förtjena, som strider emot Grundlag, innan det, efter iagttagandet af föreskrifna former, af denne blifvit gilladt.

Att ingen RiddarhusSecreterare före framledne Axel Silfverstolpe vetterligen varit Ledamot i Utskott, grundar sig hvarken på något bestämdt förbud, eller förklarad incompe-

tence. Men säkert är, att alla RiddarhusSecreterare alltsedan 1720 vid voteringar röstat.

Jag har äfven yttrat, att RiddarhusUtskottets framställning vore illiberal. Erfarenheten har alltid rättfärdigat Ridderskapets och Adelns urskiljning, vid öfverlåtandet af ett vigtigt förtroende, och detta, i förening med skicklighet, redlighet och Fosterlandskänsla, har ofta ägt ett nyttigt inflytande på Allmänna Ärendernas gång. Det är lyckligt, om man tror sig kunna umbära ett sådant förhållande, men svår blir bevisningen, att det såsom skadligt bör afskaffas.

År 1627 antog Ridderskapet och Adeln till Secreterare en Man af Oträlse Stånd, vid namn Johan Larsson; han nobiliterades och introducerades under namnet Ridderhusen, och uppflyttades således till likhet i rättigheter med andre Riddersmän. Nu föreslås, att nedflytta en född Adelsman under hans likar, ty det är en nedflyttning, att blifva betagen den af hvarje Svensk högst skattade rättigheten, att kunna medverka vid afgörandet af Fäderneslandets stora angelägenheter. Hvilken skillnad i förhållanden nu emot då!

Befarar man väl, att en Secreterares trägna göromål hindra honom ifrån utöfningen af sin Representationsrätt? sådant motsäges af erfarenheten, af 5 Herrar LandtMarskalkars vittnesbörd, dem jag åberopar. Fruktar man väld vid Protocollens uppställande? Hans egen he-

derskänsla, och en talrik samt upplyst samlings uppmärksamhet gifva deremot en tillräcklig borgen.

Vill man förekomma, att Secreteraren ej må hädanefter, såsom ofta hittills, genom sina Anföranden i vigtiga ämnen verka på ett Utskotts beslut, af Ridderskapet och Adeln sedermera antagne såsom deras? Det vore ju att misskänna sina egna handlingar. Eller månne förtjensten skulle i RiddarhusSecreteraren lika ogerna se sin like, som medelmåttan i honom den sig öfverlägsne.

Om någon i detta mitt vördsamma Anförande finner, i stället för principer, endast en gärd åt Ridderskapet och Adelns fordna handlingssätt, och åt en väns minne, skall äfven uppfyllandet af denna plikt icke sakna mångens bifall.

Mannerheim.

Herr *von Schantz*, *Ifvar Fredric Gabriel*, hade inlemnat följande, som upplästes:

Att utan granskning antaga Höglofliga RiddarhusUtskottets förslag till Iustruction för blifvande RiddarhusDirectionen, vore att gilla föreskrifter, hvilka ej till alla delar låta verkställa sig; att åter granska detta förslag, och öfver hvarje särskilt punkt afgifva det yttrande, som kunde erfordras, dertill skulle åtgå mera tid, än det återstående af Riksdagsperi-

oden medgifver. Jag vågar derföre föreslå ogillande af hela förslaget, samt att den förra Instructionen af år 1810 må till nästa Riksdag tjena till efterrättelse.

Skulle Höglofliga Ridderskapet och Adeln, jemte fattande af ett sådant beslut, vilja till den blifvande Directionen öfverlemna det nu uppgjorde projectet, såsom en ledning för de reglementariska anordnanden, som vid förvaltningen af Cassor och Fonder, och iakttagandet af Riddarhusets bästa, jag anser Directionen bör äga rätt, att för ärendernas oafbrutna och säkra gång, efter omständigheterne, vidtaga och föreskrifva; tror jag Höglofliga Ridderskapet och Adeln hafva lemnat åt detta project all tillbörlig uppmärksamhet.

Grefve *Posse, Claës Fredric*: I anledning af hvad Friherre Mannerheims nu uppläste Anförande innehåller, utbeder jag mig få förklara, att jag alldeles icke kan finna det vara inconstitutionelt eller illiberalt, att fråntaga RiddarhusSecreteraren en representationsrätt vid Riksdagar, som han troligen, äfven om den vore tillåten, icke skulle för sina trägna och mångfaldiga göromål kunna begagna. Ridderskapet och Adeln kan härom lätt öfvertyga sig, då man eftersinnar, huru vidlyftig denna Tjenstemanna-befattning är under Riksdagar, och huru mycken tid uppsättandet af våra på långa discussioner rika Protocoller måste fordra. Utskottet har derföre, såsom mest förenligt med sjelfva verkställigheten, ansett sig

böra hemställa, att RiddarhusSecreteraren må vid Ridderskapets och Adelns öfverläggningar blott äga den upplysande, ej den afgörande, rösten. Hvad sedermera beträffar de af Herr von Schantz gjorde anmärkningar vid Utskottets förslag till en förbättrad instruction för RiddarhusDirectionen och Riddarhusets tjenstemän, så kan jag så mycket mindre dölja min förundran deröfver, att dessa anmärkningar nu blifvit af honom framställde, som det just varit Herr von Schantz sjelf, som genom dess uti RiddarhusDirectionens Protocoll intagne yttranden, hvari han sökt visa de flere brister, som funnos i den förra Instructionen för RiddarhusDirectionen, gaf RiddarhusUtskottet, vid läsningen af dessa Protocoll, den första anledningen att upptänka och till Ridderskapet och Adeln framkomma med de förändringar i nämnde Instruction, som nu skett, och hvarigenom bristerne skulle afhjelpas; vid ett sådant förhållande förundrar det mig att finna Herr von Schantz nu förklara sig emot de ändringar han sjelf förut åsyftat. Att Utskottet, vid den nya Instructionens författande, icke gjordt anspråk på ofelbarhet, eller att ju icke något bättre, än det föreslagna, möjligen skulle kunna utfinnas, bevises bäst deraf, att Utskottet i slutet deraf hemställt, att den blifvande RiddarhusDirectionen måtte få sig efterlåtit, att föreslå de rättelser och förbättringar, som vid sjelfva tillämpningen kunde finnas vara nödige; eller derest föreskrifterne skulle finnas mindre bestämde, de samma efter bästa samvete

vete närmare förtydliga. Jag tror således, att inga omständigheter hindra antagandet af Utskottets förslag, helst detsamma efter min öfvertygelse är byggt på liberala grunder, och endast haft till föremål, att införa en bättre controll i Riddarhusets penninge-förvaltning. På dessa grunder tillstyrker jag antagande af den utaf Utskottet föreslagne nya Instruction.

Friherre *Cederström, Jacob*: Friherre Mannerheim har uti dess nyss uppläste anförande så tydligen utvecklat skälen, hvarföre det af Utskottet gjorde förslag, att RiddarhusSecreteraren icke borde få utöfva sin representationsrätt på Riddarhuset, är på en gång rakt stridande mot våra Grundlagars föreskrift, och tillika illiberalt, samt förnärmande de grunder, hvarpå Ridderskapets och Adelns representationsrätt hvilar, att det återstår för mig föga mer än förklara, det jag deri fullkomligen instämmer. Jag tror att, om än Ridderskapet och Adeln emot min förmodan skulle antaga det föreslagna stadgandet, så medförde detsamma likväl, såsom efter min tanka Constitutionsvidrigt, icke någon förbindande kraft till efterlefnad för RiddarhusSecreteraren, hvilken jag anser, ett sådant stadgande oagtadt, vara obehindrad, att när honom behagar vid en Riksdag utbegära och erhålla pollet som Riksdagsman. Att RiddarhusSecreterarens begagnande af sin Riksdagsmannarätt skulle kunna medföra något skadligt inflytande på Pro-

tocollernes tillförlitlighet, finner jag icke vara på något sätt gjordt sannolikt, utan blott vara grundadt på suppositioner, hvilka icke kunna af mig såsom ett giltigt skäl antagas. Man har äfven velat förvägra RiddarhusSecreteraren, att inträda såsom Ledamot i något Utskott, under förebärande, att sådant skulle hindra honom från fullgörande af sin tjenstebefattning. Hvar och en RiddarhusSecreterare må i det fallet pröfva sin egen förmåga; kan han, jemte fullgörande af sina skyldigheter i öfrigt, tillika medhinna, att vara Ledamot i Utskott, hvarföre då vägra honom sådant? Om han åter finner, att denna befattning skulle vara hinderlig för hans tjenst, är jag öfvertygad, att han ej underlåter, att, derest han i något Utskott skulle blifva invald, förtroendet derstädes sig afsäga, men, i hvilket fall som hälst, anser jag RiddarhusSecreteraren böra inom Ståndet få vid voteringar afgifva sin röst; lika med andra Ridderskapets och Adelns medlemmar, ty sådant kan åtminstone icke borttaga någon tid. Hvad beträffar det öfriga af Betänkandet, innefattar det samma detaillefrågor, hvilkas antagande eller uppskjutande till nästa Riksdag är likgiltigt. Men frågan om RiddarhusSecreterarens representationsrätt är vigtig, och jag anhåller, att den icke måtte på ett mot Grundlagarne stridande sätt afgöras,

Grefve *Spens*, *Carl Gustaf*: Jag instämmer med Friherrarne Mannerheim och Cederström, men anhåller, att, i anledning af hvad Grefve Posse anfört, få yttra några ord. Till Riks-

dagsman fordras egentligen två ting: det första, att man med ständigt spänd uppmärksamhet och lifligt interesse skall följa alla Riksdagsärenderne, det andra att man skall äga en öfvertygelse. Till det första tvingas RiddarhusSecreteraren af sin befattning, det sednare torde med allt skäl kunna förutsättas hos den som blifvit med Ridderskapets och Adelns förtroende att vara RiddarhusSecreterare hedrad. Det är således ingen ting, som hindrar honom att vara StåndsLedamot. Angående Ledamotskapet i Utskott, är en annan fråga; jag tror som Friherre Cederström, att, om RiddarhusSecreteraren ej har tid dertill, så afsäger han sig detsamma. Jag har för öfrigt ej haft tid, att noga granska instructionen; af det som jag har sett, synes mig till exempel, 3 Art. 2 §. innehålla något öfverflödigt. Der står: *RiddarhusSecreteraren är enligt 14 §. af denna Instruction skyldig, att densamma noggrannt uppfylla.* Jag hemställer, om icke RiddarhusSecreteraren är i det afseendet i något när lika belägenhet med alla öfriga Tjenstemän, att de enligt gällande instructioner äro skyldiga, att desamma noggrannt uppfylla. Vidare stadgas: *Han äger icke under Riksdagarne utöfva sin Representationsrätt på Riddarhuset*; jag anhåller om upplysning, hvad han har för en representationsrätt på Riddarhuset emellan Riksdagarne. Jag hemställer tillika, att, i anseende till det närvarande ringa antalet af Ridderskapets och Adelns Ledamöter, frågan om RiddarhusSecreterarens representationsrätt må få hvila till nästa plenum.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken frågade, om Ridderskapet och Adeln ansåg öfverläggningen fulländad.

Ropades *Ja.*

Hvarefter *Hans Excellence* hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln behagade till den blifvande RiddarhusDirectionen öfverlemna det af RiddarhusUtskottet författade ifrågavarande förslag till Instruction och LånReglemente, för att provisoriskt lända till efterrättelse intill nästa Riksdag, då RiddarhusDirectionen uti dess RiksdagsBerättelse borde Utlåtande deröfver till Ridderskapet och Adeln afgifva.

Grefve *Spens, Carl Gustaf*, anhöll att 3 Art. 2 §. som stadgade, att RiddarhusSecreteraren borde förlora sin Representationsrätt, måtte undantagas och alldeles förkastas.

Friherre *Cederström, Jacob* yrkade äfven att 3 Art. 2 §. måtte ur Instructionen utgå.

Grefve *Posse, Claes Fredric:* Om den §. i den nya Instructionen, som handlar om RiddarhusSecreterarens representationsrätt, skulle, såsom jag här hört flera värda Ledamöter yrka, utgå, anhåller jag likväl, att med tydliga ord må uti Instructionen införas, att, om än RiddarhusSecreteraren, ej begagnar sin representationsrätt, han dock må äga rättighet, att vid Ridderskapets och Adelns öfverläggningar, meddela de upplysningar, han kan finna nödige och behöflige.

Friherre *Cederström*: Jag kan ej finna annat, än att det faller af sig sjelf, och är en nödvändig följd af den uppmärksamhet, hvarmed en RiddarhusSecreterare bör följa öfverläggningarne, att han äger rättighet upplysa Ståndet om en irring, som han finner tilläfventyrs hafva under discussionen sig tilldragit. Dertill behöfs ej någon särskilt tillåtelse, ty denna rättighet äger han efter min tanka, i grund af sin tjenstebefattning redan förut.

Grefve *Posse*: Det är en stor skillnad emellan att äga en sådan rättighet i följd af den slutsats man drager af RiddarhusSecreteraretjenstens beskaffenhet, och att hafva den, på grund af ett i Instructionen derom befinteligt bestämdt stadgande.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om Ridderskapet och Adeln skulle finna lämpeligt, att, med uteslutande af 3 Art. 2 §. angående RiddarhusSecreterarens representationsrätt, öfverlemna ifrågavarande förslag till Instruction och LånReglemente till RiddarhusDirectionen, för att provisoriskt lända till efterrättelse intill nästa Riksdag, då RiddarhusDirectionen uti dess Riksdags-Berättelse borde Utlåtande deröfver till Ridderskapet och Adeln afgifva.

Bifölls.

Herr *Cederschjöld, Pehr Gustaf*: Jag anhåller att få anmäla den reservation emot det nu

fattade beslutet, att jag icke anser det vara stridande mot någon Grundlag, att föreskrifva det RiddarhusSecreteraren bör afsäga sig begagnandet af dess representationsrätt. Den nu varande RiddarhusSecreteraren har icke begagnat sin representationsrätt, och om vi förlora honom, vet hvar och en sökande hvad som fordras, och det står honom ju fritt, att antaga vilkoren, eller icke.

Herr *Bergenſköld, Eric Johan*: Då Eders Excellence gjorde proposition om uteslutande utur Instructionen af 3:dje Art. 2 § rörande RiddarhusSecreterarens ifrågaställde Representationsrätt, trodde jag meningen dermed vara, att denna § skulle särskilt för sig antingen genast, eller i nästa Plenum, pröfvas. Som jag likväl nu erfar, att paragraphen anses vara afslagen, får jag mot detta beslut anmäla min reservation.

Grefve *Posse* begärde få veta, om nyssnämnde § borde anses såsom afslagen.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken förklarade, att då, enligt den bifallne propositionen 3 Art. 2 §. borde utur den nya Instructionen uteslutas, följde ock deraf, att berörde §. blifvit af Ridderskapet och Adeln afslagen.

Företogs till pröfning RiddarhusUtskottets den 20 dennes afgifne, och samma dag

på bordet lagde, Memorial, innefattande förslag till allmänna grunder för ett förbättradt representatations-sätt inom Ridderskapet och Adeln.

Grefve *Spens*, *Carl Gustaf*: Jag skall först anhålla att få veta om Betänkandet punktevis eller i ett sammanhang, kommer att till pröfning företagas.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken yttrade, att som Betänkandet första gången vore under pröfning, borde detsamma, i händelse anmärkningar deremot framställdes, till Utskottet återremitteras; och torde således nu böra i ett sammanhang till granskning företagas.

Grefve *Spens*: I sådant fall torde jag få emot alla punkterne hvar efter annan göra mina anmärkningar. Först yttrar Utskottet den tanka, att Ridderskapets och Adelns Ledamöter borde vara valda, men anser sig likväl ej böra föreslå något sätt dertill; då saken således egentligen ej är i fråga, förbigår jag den. Sedan föreslås i 1 §. det stadgande, att hvar Riksdagsmässig Riddersman bör äga 310 Riksdaler Banco inkomst, emedan 300 Riksdaler är minsta inkomstsumma af löner, pensioner o. s. v., hvarföre Bevillning erlägges, och det skulle synas obilligt, att den, som ej skattar, skulle få skattlägga. Här hemställes först, om ej tiotalet kunde få försvinna, för att undgå den beskyllning för ojämnhet i princip, som

kunde stödjas på utan orsak antagna ojemna ziffertal. För det andra hafva i dag, om jag ej mins orätt, i den antagna BevillningsFörordningen 200 Riksdaler blifvit, i stället för 300 Riksdaler, bestämda såsom den minsta summa af löner, pensioner &c. hvarföre Bevillning erlägges. Man torde således böra sätta 200 i stället för 310, och i sammanhang dermed längre ner ett capital af 3,333 Riksdaler 16 sk. i stället för 5,500 Riksdaler. Vidare hemställes om icke förslaget att pröfva den bestämda inkomsten antingen genom Debetsedlar, eller genom uppvisande af en Revers på 5,500 Riksdaler så vida är olämpligt, att det något för lätt kan eluderas; med 5 eller 6 reverser till Sedelhafvaren kan man ju få in hela Ridderskapet och Adeln, äfven under de första upprops-dagarna, då det är största frequencen af dem, som uttaga polletter. Jag ser ingen annan utväg, att försäkra hvar revers om blott en representant, än att stadga, det under hela Riksdagen de uppvisade reverserne skulle i RiddarhusArchivet förvaras, men detta har ock sina olägenheter. Det synes derföre vara bäst, att ensamt hålla sig vid Debetsedlarne. Man skulle väl kunna säga i sådant fall, att man uteslutit alla dem, som äga blott capitaler; detta vore då visserligen en för Capitalisterna obehaglig följd af en BevillningsFörordning, som icke låter skatternas tyngd drabba dem. Men med den princip, hvarpå denna 1 § i Utskottets Betänkande grundar sig, att nemligen endast de skattande bör skattlägga, är alldeles enligt, att

när Låntagaren är Statens Commissionair att uttaga Långifvarens Bevillning, och får tills vidare vara utgifvare derutaf, bör han äfven utöfva Långifvarens representations-rätt, och Långifvaren äga att hålla sig till honom för hans yttranden och satser med lika framgång, som han håller sig till Långifvaren för dess bevillning.

Den andra §. föreslår, att hädanefter ingen förmyndare må få gifva Fullmagt; deruti instämmer jag med Utskottet; det skulle förekomma den händelsen, som man någon gång sett inträffa, att alltför unga barn äga Fullmägtige härstädes.

Emot den tredje §., att en Fullmägtig bör vara 5 år förståndigare än en Caput, skulle jag väl hafva något att erinra, om det ej kunde anses egennyttigt af mig, att tala emot en punkt, som, om den antages, förhindrar mig sjelf, att vid nästa Riksdag, ifall den ej skulle blifva Lagtima, som synes otroligt, deltaga i Ridderskapets och Adelns öfverläggningar.

Vidare föreslås correctiver emot Riksdagsmäns bortresa från Riksdagen. Jag medger gerna, att jag ej rätt förstår Utskottets mening; det synes mig, som om någon stridighet vore emellan de särskilta förslagen. Man skulle kunna af redactionen draga den följd, att man ej på den aldraminsta tid finge lemna Staden utan tillåtelse. Det vore något hårdt, till exempel för en Läkare, som hade patienter

på Landet ikring Riksdagsorten; för en annan menniska, som någon gång kunde vilja fara ut på ett värdshus utom Staden i ett sällskap af glada vänner, att för hvarje sådan resa behöfva begära LandtMarskalkens och Ståndets tillstånd, samt förete laggiltiga orsaker. Jag för min del tror, att man derigenom säkerligen komme att kunna göra anmärkningar emot nästan alla Riddarhusets Ledamöter, åtminstone alla som man önskade chicanera. Det synes mig således, att man åtminstone borde utsätta en tid af t. ex. 8 dagar, eller förloppet af 3 plenidagar, under hvilken man utan tillåtelse finge resa ut Staden. Vidare ber jag att få anmärka något emot sjelfva principen. Stadgandet är mycket passande för de Stånd, hvilkas Ledamöter hafva arfvoden, men vi måste hålla oss sjelfva, och dertill förslår sannerligen i Stockholm 310 Riksdaler icke länge. Detta skulle kunna leda till den följd, att en aflägse boende Landtman icke skulle komma till den Riksdag, som han ej ansåg vara af alltför stor vigt, endast af den orsak, att han i händelse omständigheter, hvilka icke blefvo ansedde såsom laga förfall, tvungo honom, att resa hem, lätt kunde få se sin representationsrätt för nästa Riksdag förtärd, på samma gång som dess 310 Riksdaler. Det är väl ett Correctiv föreslaget, nemligen att vid slutet af Riksdagen Ståndet skulle yttra sig, om de Riksdagsmän, som felat, derföre skulle straffas eller ej. Vid en barmhertig Riksdag skulle detta troligtvis leda dertill, att hela stadgandet blef utan följd; men vid en annan,

då parti-andan vore liflig, skulle det kunna gifva ett mycket menligare resultat. Då, efter min tanka, man troligen skall kunna göra anmärkningar af denna art emot nästan hvar Riksdagsman, emedan ingen lär finnas, som under loppet af en lång Riksdag ej någon gång låckats utom tullen utan tillåtelse, ser jag häruti en anledning till möjlighet för det i sista dagarne af Riksdagen rådande partiet, att, då få äro uppe, utesluta sina förnämsta motståndare från nästa Riksdag, och detta synes mig till och med högst betänkeligt.

Sista paragraphen omtalar Bänkmännen. Öfver sjelfva saken kan jag ej yttra mig, såsom den der har föga Riksdags-erfarenhet, och blott af ett slags valsätt, men då man vid förra Riksdagen antog, att Bänkmännen skulle borttagas, synes man först böra försöka frukten af detta beslut, innan man flux griper sig an med att ändra det.

På alla dessa skäl anhåller jag om återremiss.

Friherre *Cederström*, *Jacob*: Riddarhus-Utskottet har afgifvit förslag till en förändrad representation för Ridderskapet och Adeln. Jag kan ej med Utskottet instämma i den öfvertygelse, att en sådan förändring skulle vara behöflig och allraminst, att den, skiljd från den öfriga NationalRepresentationen, skulle nu hos Ridderskapet och Adeln företagas. Jag tror, att Utskottet snarare bordt tillstyrka, att

en slik förändring åtmindstone måtte uppskjutas, intill dess en förändring i Svenska folkets representation i allmänhet vid Riksdagar blifvit verkställd. Med denna åsigt af Utskottets Betänkande i det hela, vill jag likväl göra några erindringar vid vissa delar deraf, hvilka synts mig dels sakna grundlighet, dels sins imellan stå i motsägelse. Jag kan ej dölja min förundran deröfver, att Adelsmän icke vid lika ålder skulle få tillgodonjuta Representationsrätt å Riddarhuset, utan den som vore Caput, vid 25 år, och Ätteman först vid 30 år. Ett sådant stadgande synes mig icke vara på något giltigt skäl grundadt; ty jag kan ej tro, att man är förnuftigare vid 25 års ålder, för det att man är Caput. Vidare har Utskottet föreslagit, att ingen annan än hufvudman sjelf, då han kommit till myndige år, må äga rättighet till annan Riddersman öfverlåta sin representationsrätt. Jag kan ej instämma häri, och jag kan ej finna det rättvist, att betaga en förmyndare för en omyndig Adelsman, som är Caput, rättigheten, att så väl i denna del, som i öfrige den omyndige rörande angelägenheter, handla å hans vägnar. Uti förslaget har jemväl influtit några reglementariska detailler, hvilka ej höra till representationen. Deribland vill jag nämna stadgandet om Riksdagsmäns permitterande vid Riksdagar. Jag anser det vara alldeles en omöjlighet, att förbjuda medlemmar af detta Stånd, att icke utan i vissa af Utskottet uppgifne händelser få resa från Riksdagar. Ett sådant stadgande skulle till sina följder nästan

vara detsamma som att förbjuda dem att komma till en Riksdag, ty den, som icke får något arfvode för det han densamma bivistar, måste rätta den tid han der kan uppehålla sig efter sina tillgångar och öfriga enskilta omständigheter, och jag finner den redan nu gällande föreskriften, att Utskotts Ledamot icke får utan särskilt tillstånd resa från Riksdagsorten, vara sträng nog. Hvad åter angår Bänkmäns afskaffande, så finner jag det vara nog tidigt, att derom nu införa något stadgande i RiddarhusOrdningen, då det förslag, som af Ridderskapet och Adeln bifölls vid 1815 års Riksdag, ännu icke blifvit vid denna anmält till Kongl. Maj:ts Sanction, ehuru jag fullkomligen instämmer med Utskottet deri, att valet af 25 Electorer och 13 Suppleanter, verkställdt directe af Ståndet vid början af en Riksdag, då man ännu ej lärt känna sina Ståndsbröder, är i högsta måtto otjenligt, och man kan döma efter valet till Ledamöter i den så kallade Nämnden, hvilket vid denna Riksdag påstod nära ett dygn, huru besvärligt ett sådant Electorsval skulle vara. För min del finner jag förevarande Betänkande icke vara af något särdeles interesse, och får derföre hemställa, om icke en återremiss deraf må anses öfverflödig, samt Betänkandet i stället helt och hållet afslås.

Grefve *De la Gardie, Jacob*: Utan att vilja ingå i särskild pröfning af de flere Utskottets förslag, ehuru jag personligen gillar få af dem, får jag hemställa, om de sista dagarne af en

Riksdag, då så många Ledamöter redan äro bortresta, det är lämpeligt att till pröfning företaga en så vigtig fråga, som den förevarande. Jag skulle således önska, att hela frågan måtte uppskjutas till nästa Riksdag, då man med mera lätthet och bestämdhet kan densamma afgöra.

Herr *Påhlman*, *Otto Fredric*: Jag är hufvudsakligen förekommen af Grefve De la Gardie, men jag får tillägga, att, då Utskottet haft så kort tid att utarbeta sitt förslag, finner jag det icke vara underligt, att detsamma blifvit ofullständigt. För min del är jag af den tanka, att Ridderskapet och Adeln ej bör uppskjuta förändringen i sin representation, i afbidan på den Allmänna Representationsfrågans utgång, utan att på sätt Utskottet yttrat, en möjlighet till en sådan förändring vid början af nästa Riksdag bör beredas. För mig är hoppet om en allmän förändrad representation så aflägse, att jag icke tror Ridderskapet och Adeln böra intilldess uppskjuta en förbättring i sin egen representation. En del af Utskottets åsigter kan jag icke annat än gilla, såsom att man bör äga någon gifven inkomst för att kunna vara Representant, och jemväl vara kommen till mogen ålder; men att föreskrifva någon olikhet i ålder för den, som är hufvudman för egen slägt, och den, som efter fullmagt sitter för en annan, hvilka båda hafva samma talan att föra, finner jag högst olämpligt. Om hela denna fråga uppskjutes till nästa Riksdag, anser jag att då blifvande

RiddarhusUtskott genast bör företaga detta vigtiga ämne, på det att Ridderskapet och Adeln efter ett noga öfvervägande vid samma Riksdag må kunna fatta sitt beslut, och i min tanka är detta det enda sätt, att kunna bereda en allmän representationsförändring.

Herr *Munck af Rosensköld*, *Eberhard*: Då jag instämmer med de Herrar, som urskulda ofullkomligheten i Utskottets förslag, i anseende till den korta tiden, gäller det likväl ej i frågan om Bänkmännen. Uppå min motion beslöts vid förra Riksdagen, att desamma skulle upphöra, och en förändrad redaction i detta afseende blef då också uppgjord, hvilken allt ifrån början af denna Riksdag varit under Utskottets granskning, och för min del anhåller jag, att denna fråga icke måtte, i sammanhang med Utskottets öfriga förslag, uppskjutas till nästa Riksdag. Hvad Friherre Cederström nu anfört för Bänkmännens bibehållande vederlägges bäst af hans yttrande i samma ämne vid förra Riksdagen.

Herr *Munck af Rosenschjöld* uppläste derefter ett anförande af Friherre Cederström till Ridderskapets och Adelns Protocoll för den 3 Augusti 1815; hvarefter

Herr *Munck af Rosenskjöld* utlät sig: i detta yttrande instämmer jag, och anhåller att Ridderskapet och Adeln måtte förblifva vid sitt, i afseende å Bänkmännens afskaffande, vid förra Riksdagen fattade beslut.

Friherre *Hjerta, Fredrik*: Då jag, i afseende å hufvudsaken, instämmer uti de flere anmärkningar, som blifvit emot RiddarhusUtskottets Betänkande framställde, anser jag öfverflödigt, att derföre upprepa några skäl. I öfrigt anhåller jag, att, på sätt Grefve De la Gardie redan föreslagit, Betänkandet må helt och hållet hvila till nästa Riksdag.

Grefve *Spens, Jacob Melcher*: Hindrad att öfvervara RiddarhusUtskottets öfverläggningar den dag, då Utskottet stadgade sin mening i de ämnen, hvarom det nu förevarande Betänkandet handlar, är det nu första gången jag äger tillfälle att deröfver yttra mina tankar. Jag instämmer alldeles deruti, att denna fråga må ytterligare uppskjutas, men då icke destomindre så mycket deröfver redan blifvit taladt, anhåller jag äfven få framställa den åsigt, hvarutur jag betraktat ämnet. Jag kan för min del aldrig tro, att en förändring uti Ridderskapets och Adelns representation, så att rättigheten dertill skulle kunna blifva beroende af större eller mindre förmögenhet, kan bestå med bibehållande af Adelskapets i Sverige från början ursprungligen ärftliga, och till alla efterkommande af en i Adelig värdighet upphöjd lika öfvergående, natur, samt de derpå grundade Adeliga privilegierne. Uti 12 §. RiksdagsOrdningen är väl det sätt, hvarpå Adeln skall infinna sig och representeras vid Riksdagar, hänskjutit till stadgande i RiddarhusOrdningen; men der står tillika, att

den-

denna RiddarhusOrdning bör vara, i öfverensstämmelse med Grundlagarne, författad. Ständernas särskildta privilegier hafva enligt 114 §. RegeringsFormen, samma helgd som Grundlagarne. 32 §. i Adeliga privilegierne innehåller, att, om någon Svensk Adelsman flyttar utrikes, hafver han och hans efterkommande, som utrikes äro, förverkat säte och stämma bland Ridderskapet och Adeln. Deraf synes mig följa, att så länge han förblir här i Riket, måtte han äga qvar denna rätt till säte och stämma; och rättigheten att möjligen kunna få deltaga i Rikets Ständers öfverläggningar utgör också nu mera det hufvudsakliga privilegium en Svensk Adelsman äger, så länge han den ej i laglig ordning förverkat, och äger på samma grund, som sjelfva Adelskapet, endast och allenast genom födselns rätt, icke derföre att han tillika besitter mer eller mindre förmögenhet. Så länge fattigdom ej kan blifva ansedd som brott, kan den ej betaga medfödda rättigheter af denna art. Skulle någon förändring i Ridderskapets och Adelns representation anses oundgänglig, skulle man i synnerhet finna behöfligt att inskränka Ledamöternes antal på Riddarhuset, (ehuru jag för min del åtminstone ej för närvarande finner någon nödvändighet deraf) så är onekligen ett gemensamt val och gemensam valbarhet bland alla Adelsmän, det enda sätt som kan bestå med principen för Svenska Adelskapets natur. Det är bekant, att Svenska Adelns uppkomst härleder sig från Adeliga Rusttjensten eller

Frälset. Deltagande deri berättigade fordom hvar och en till delagtighet i FrälseStåndets privilegier. Till de första sammankomster, der Konungarne med Adeln öfverlade, och hvilka man oftast finner utsatte särskilt för hvart Landskap, vid tillfälle af de årliga mönstringarne med FrälseRytteriet, infann sig hvar Frälseman, och Adelns Representation var således ursprungligen mangrann.

När Gustaf II Adolph gaf Adeln RiddarhusOch RiddarhusOrdning, bibehölls deruti också detta mangranna infinnande till Riksdagarne af hela Adeln, men han fördeldte den efter härstamningen i Ätter, så att alla, som hade samma namn eller samma vapen, skulle tillhöra en Ätt, och hvarje Ätt, vare sig starkare eller svagare, blott utgöra en nummer, och äga en röst. Sedan således all Adel infunnit sig vid Riksdagens början, skulle hvar Ätt inom sig välja sin hufvudman, eller den som skulle föra Ättens talan, de öfriga fingo likväl ändå alltid vara med vid öfverläggningarne, ehuru icke deltaga deri. Fanns inom Ätten ingen till hufvudman skicklig, fick äfvenledes genom val Fullmägtig antagas af annan Ätt. Sedan under den så kallade frihetstiden, och i de stadgar, som då utkommo, fixerades detta val af hufvudman till den äldsta af Ätten; då uppkom den nuvarande Capitis-rättigheten, samt rätten endast för hufvudman att sätta Fullmägtig. Då Gustaf III upplifvade Gustaf Adolphs RiddarhusOrdning, fann han omöjligheten deraf, att äfvenledes

upplifva det stadgande deri, att Adeln, mangrannt tillstädeskommen i början af Riksdagen, skulle välja Fullmägtig för hvarje Ätt, utan förklarade, det Ridderskapet och Adeln nu mera, genom en gång för alla anställdt val, bestämt den äldste af äldsta grenen i en viss ordning efter hvarannan till Ättens hufvudman; rättigheten att sätta Fullmägtig bibehölls, men ej uteslutande för hufvudmannen, utan till dess förordnande skulle hela Ätten genom val bidraga. Om nu, genom upphäfvande af alla dessa i sig sjelf arbitraira stadganden, man ville åter bringa saken i dess ursprungliga skick, sådant som det var före 1626, och, då den mangranna öfverläggningen nu ej mera lärer kunna anses verkställbar, antaga något annat fördelningssätt af AdelsStåndet, än det i Ätter, som då antogs, och förena något visst antal Adelsmän, efter boningsstället, eller hvad annan princip som kunde finnas lämpelig, till en afdelning eller valförsamling, eller hvad man ville kalla det, och låta dessa sins emellan utse en Fullmägtig, så skulle Ridderskapets och Adelns Ledamöter blifva då så många, som dylika afdelningar funnos, och det första Ståndets representationssätt blifva i det närmaste analogt med de öfrige Ståndens, så att hvarje Adelsman kunde, blott för det han är Adelsman, både välja och väljas till Riksdagsman, liksom hvarje Präst, Borgare eller Bonde, för det han är ettdera deraf. Det är likväl ännu troligen för tidigt, att i denna del vidtaga någon slags förändring, utan torde vara bäst att låta hela frågan hvila. Något hinder derföre bör icke

eller kunna uppstå deraf, att Utskottet i detta Betänkande äfvenledes nämnt om Bänkmän, ty derom blir ytterligare tillfälle att öfverlägga och fatta beslut, då det förslag till förändrad Redaction af RiddarhusOrdning, som Utskottet uppgjordt, och nu snart lärer blifva ingifvit, kommer under granskning. Deruti är, jemlikt Ridderskapets och Adelns beslut vid sista Riksdag, det af Herr Rosensköld då gjorde förslag till Bänkmännens afskaffande antagit till efterföljd.

Grefve *Posse, Claës Fredric*: Jag anhåller, att få upplysa och rätta några misstag, som insmygt sig uti det af Grefve Spens, Carl Gustaf gjorde anförande. Det första är i afseende på tillåtelsen för Riksdagsmän af Ridderskapet och Adeln, att få aflägsna sig från Riksdagen. Grefve Spens har yttrat, att Utskottet föreslagit, det icke någon Adelsman skulle få resa bort utan förut gjord anmälan derom *hos LandtMarskalken och Ståndet.* Jag ber att härvid få erinra, att i Betänkandet står: *utan anmälan hos LandtMarskalken och efter erhållet tillstånd.* För det andra har Grefve Spens behagat yttra, att det skulle synas, som caput emedan han vore hufvudman, blef lika förståndig vid 25 år, som Ätteman vid 30 år. Utskottet har tydligen tillkännagifvit det skäl, som förmått detsamma, att föreslå ifrågavarande grund för representations-rättens begagnande, det nemligen, att vinna inskränkning i antalet af Ledamöter å Riddarhuset, och det har således alldeles icke varit afsigten med

berörde stadgande, att bedömma den enas eller andras högre förstånds grad. Då Utskottet funnit, det Ätteman icke hade så direct rättighet, att intaga säte å Riddarhuset, som sjelfva Hufvudmannen för Familjen, har Utskottet ansett Ättemän och Fullmägtige, utan att blifva förnärmade, kunna afvagta en ålder af 30 år, för att såsom Representanter å Riddarhuset inträda. I afseende å den tredje omständigheten, eller stadgandet: det en Representant, som utan tillstånd eller laga förfall reser från Riksdagen, skulle förlora sin Representationsrätt för den Riksdagen, äfvensom för den näst derpå följande; har blifvit anmärkt, att detta stadgande skulle lemna rum för intriger, då man kunde vilja utestänga någon Representant från dess säte och stämma vid en kommande Riksdag. Härvid får jag endast erinra, att det är LandtMarskalken, som skall anmäla förhållandet till Ståndets pröfning, och då kan jag ej inse, hvari det farliga för ett parties intriger består. För öfrigt är jag så mycket mindre emot, att hela frågan om ett förändradt representationssätt för Ridderskapet och Adeln må hvila, som Riksdagens inträffande snara afslutande icke synes lemna nog tillräcklig tid för detta grannlaga ärendes öfvervägande och bedömmande i hela dess vidd.

Friherre *Cederström*: Jag anhåller, att få svara Herr Munck af Rosensköld, det jag vid sista Riksdag instämde uti den då väckte motion om Bänkmäns afskaffande, under vilkor att, i fall under loppet af Riksdagen Electo-

rerne behöfde completteras, sådant skulle ske genom val af Electorerne sjelfve. Om Ståndet icke utgöres af mera än 2 à 300 personer, så kunna väl Bänkmän umbäras, men om Ståndet deremot består af 800 medlemmar, äro de högst nödvändige; och som det af mig nyss förut omnämnde vilkor icke blifvit antagit och godkändt instämmer jag nu i den mening, som är för Bänkmännens bibehållande.

Herr *Munck af Rosensköld*: Jag får fritaga Friherre Cederströms yttrande vid sista Riksdag från dess nu begångne misstag. Det af Friherre Cederström omnämnde vilkor, att ledighet bland Electorerne borde fyllas genom val af dem sjelfve, är så mycket mera öfverflödigt, som det innefattas i min motion. Jag hemställer, om det är Ridderskapet och Adeln värdigt att göra så litet afseende på hvad som förra Riksdagen beslöts, att man ytterligare uppskjuter att sätta samma beslut i verkställighet. Vid förra Riksdagen beslöts formligen, att Bänkmännen skulle upphöra, och endast i afseende å Redactionen återremitterades frågan till Utskottet. Om derföre Ridderskapet och Adeln har någon egard för Ståndets beslut vid förra Riksdagen, skulle jag anse, att blott granskning af Redactionen nu bör komma i fråga. Härvid möter likväl den svårighet, att Utskottets Betänkande, hvaruti frågan om Bänkmännen är upptagen, nu för första gången inkommit, och att det ej går an att antaga en del, och återremittera en annan. Jag får således yrka, att, så vida frågan om Bänk-

männen icke skulle kunna bifallas, samt Betänkandet i öfrigt varda afslagit, detsamma må i hela sin vidd till Utskottet återremitteras.

Herr *Mannerstam*, *Johan*: Jag förenar mig med de Herrar, som ogilla Utskottets Betänkande, och skulle yrka åtterremiss deraf, om det icke vore så sent på Riksdagen. Nu är bättre att det alldeles afslås, än att låta det hvila till nästa Riksdag, då det icke är antagligt i något afseende. RiddarhusUtskottet vid nästa Riksdag får uppgöra en ny redaction. Angående Bänkmännen är jag af samma tanka med Herr Munck af Rosensköld. Det vore ej i sin ordning, att nu bibehålla dem, då beslutet om deras afskaffande vid förra Riksdagen icke gått i verkställighet.

Grefve *De la Gardie*, *Jacob*: Endast såsom tillägg till hvad Grefve Spens, Jacob Melcher, i den Historiska vägen anfört, får jag upplysa, att det var först vid 1720 års Riksdag, som fullmagter utgåfvos. Förut ägde LandtMarskalken rättighet, att besätta de lediga platserne, hvilka innehades ifrån 1660 till 1680 af Riksens Råds Söner, och ifrån 1680 till 1720 af Kongl. Rådets Söner.

Grefve *Spens*, *Carl Gustaf*: Jag instämmer gerna deruti, att Betänkandet må hvila oafgjordt intill nästa Riksdag. I anseende till det som blifvit yttradt, att Ståndet icke är uti Betänkandet omnämndt, utan blott LandtMar-

skalken, såsom den der skall gifva permission, så, enär det heter, att det vid slutet af Riksdagen skall hemställas Ståndet, huru med dem, som härutinnan felat, förhållas bör, skall ju i alla fall Ståndet deröfver yttra sig, och kafva då anmärkningar blifvit gjorde mot de fleste i Ståndet, kan följden bli, att den, som ej är i pluralitetens tycke, lätteligen kan blifva från nästa Riksdag utesluten. Men, sedan alla synas vara ense derom, att frågan må hvila, är denna debatt högst öfverflödig.

Herr *Cederschjöld*, *Pehr Gustaf*: Nästan det enda, hvaruti jag instämmer med Utskottet, är yttrandet om Bänkmännen. Jag får likväl börja med att tillstå, att jag vid sistledne Riksdag, som var den första jag bevistade, trodde Bänkmännens afskaffande vara ganska nyttigt, och att jag, utan att till Protocollet derom hafva yttrat mig, gladde mig åt det beslut, som då fattades. Men den erfarenhet jag nyligen under denna Riksdag vunnit, har i detta afseende ändrat min öfvertygelse. Jag har sett, huru det tillgått då Ståndet i massa förrättat val, oaktadt mot Riksdagens slut, då hvar och en väljande likväl borde känna Ståndets Ledamöter tillräckligt, för att kunna följa *sin egen* öfvertygelse, och sjelf bestämma sitt val. Huru skulle det väl då tillgå, om Ståndet, nyss det vore organiseradt, skulle välja Electorer, innan Ledamöterne ännu hunnit lära känna hvarandra? Det kan ofta falla sig svårt, att välja en Bänkman, emedan man ännu ej hunnit lära känna de 8 eller 10, som likväl

närmast omgifva sig; hvad skulle det väl då ej vara, att välja en mängd Electorer ibland 500, hvilka nästan alla kunna vara obekanta? De fleste skulle således vara nödsakade, att låta leda sig. Om derföre Bänkmännen nu afskaffas, är jag för min del öfvertygad, att det ej kan dröja länge, innan Ridderskapet och Adeln skulle önska att få dem åter införda.

I anledning af den upplysning Grefve Posse lemnat: "att afsigten med den föreslagna olikheten i Riksdagsmannaåldern för Hufvudman och Ätteman varit att minska antalet af representerande Ledamöter," får jag upprepa hvad jag tillförene anmärkt, nemligen, att minskning i Ståndets talrikhet alldeles icke skulle vara nyttig. Men jag får derjemte anmärka, att detta besynnerliga stadgande ej en gång skulle uppfylla det åsyftade skadliga ändamålet; ty det gifves väl få Ätter, i hvilka ej finnes någon, som uppnått den erforderliga Riksdagsmanna-åldern; och så länge Fullmagter få utgifvas, skulle detta stadgande så fullkomligt förfela ändamålet, att dess löjlighet ej en gång skulle kunna ursägtas. Om det tillåtes mig, att uti en liknelse jemföra en Ätt med en person, så är det väl sannt, att det kroppsliga hufvudet på barnet visserligen växer och utvecklas hastigare än den öfrige kroppen: likväl uppnå kroppskrafterna gemenligen sin mognad förr än själskrafterna i hufvudet. På samma sätt skulle det kunna hända, att mången Ätteman blef tidigare Riksdagsmogen, än sjelf-

va Hufvudmannen. I min tanka är det äfven oriktigt, att förmögenhet skall blifva vilkor för en Adelsmans representationsrätt, så länge Adelskapet är ärfteligt. I anledning af hvad jag nu anfört, får jag hemställa, om ej Bänkmännen skulle kunna bibehållas, eller åtminstone frågan derom uppskjutas till nästa Riksdag, och Utskottets Betänkande i allt öfrigt afslås.

Grefve *Posse*: Jag anhåller, att i anledning af hvad Herr Munck af Rosensköld nyss anfört, få upplysa, att det icke är något hinder, att, ehuru man låter frågan om representationsförändringen antingen hvila eller uppskjutas till nästa Riksdag, likväl nu företaga afgörandet om Bänkmäns afskaffande, ty uti det förslag till en förbättrad RiddarhusOrdning som af RiddarhusUtskottet blifvit uppgjordt, och i dessa dagar kommer att underkastas Ridderskapets och Adelns upplysta omprøfning, är val af Bänkmän uteslutit, och redactionen uppgjord i öfverensstämmelse med Ridderskapets och Adelns vid sista Riksdag fattade beslut, att Bänkmännen borde försvinna. Jag tror således att det vore bäst, att med vidare discussion härom anstå, intill dess Förslaget till RiddarhusOrdningen inkommer.

Herr *Munck af Rosenskjöld*: I anledning af den upplysning Grefve Posse nu lemnat, afstår jag ifrån allt yrkande i fråga om Bänkmännen, intill dess den nya Redactionen af RiddarhusOrdningen förekommer till gransk-

ning. Till besvarande af hvad Herr Cederschöld anfört, att, vid inträffande Electorsval, de fleste skulle vara nödsakade, att låta leda sig, får jag förklara, det jag för min del icke tror att någon låter i detta fall leda sig af andra än dem, för hvilka han har fullt förtroende.

Herr *Cederschjöld*: Jag anhåller att få anmärka, att om man någon gång skulle vara mindre lycklig i sitt val till Bänkman, är skadan mindre betydlig, än om samma händelse inträffade i ett omedelbart Electorsval; ty i senare fallet af gåfve man en hel röst till Elector, men i det förra egentligen blott en femtiondedels. De skadliga följderne af misstag och missbruk vid Bänkmans- och Electorsval skulle således förhålla sig till hvarandra såsom 1 till 50.

Herr *Munck af Rosensköld*: Jag vill icke uppehålla Ridderskapet och Adeln med några arithmetiska uträkningar.

Herr *Rothlieb, Carl Fredric*, hade inlemnat följande, som upplästes:

Med den fullkomligaste aktning för Högloflige RiddarhusUtskottets bemödande, att gå Högloflige Ridderskapets och Adelns önskningar till mötes, och med all vördnad för Utskottets yttrade öfvertygelse, nödgas jag förklara, att hvad Ingressen eller premisserne till Utskottets Betänkande om en förändrad representation inom Adeln, och de uti 1 och 3

punkterne af samma Betänkande upptagne förslag angår, så äro de, enligt min tanka, af den beskaffenhet, att, i händelse jag försökt att en detaille granska och anmärka, skulle jag på denna väg låtit hänföra mig längre, än min vilja och min önskan mig föreskrifva, och utan ändamål upptagit en dyrbar tid, då detta vigtiga ämne synes mig alltför litet beredt, för att nu kunna definitift afgöras. Men beträffande det i första punkten innefattade förslag, torde det dock tillåtas mig anmärka, att, om Höglofliga Utskottet, med framställning och utveckling af sina skäl och grunder, föreslagit, att endast Egendom skulle till ett visst värde af Adelsman innehafvas, för att kunna representera; så ock i händelse Utskottet tillika kunnat utfinna, att bibehålla denna Egendom inamovible inom familjen och vid namnet, hade, enligt min öfvertygelse, dervid icke varit något att erinra; men, på sätt förslaget nu är framställt, tror jag det icke vara antagligt, och ännu mindre, att löner och pensioner (Utskottet har glömt sportler, som kunna ägas för beständigt) skola kunna qualificera en Adelsman till Adelig representant, hvilket ännu är en ohörd sak i hvarje väl organiserad representativ Statsförfattning. Adeln blef icke då mera ett AdelsStånd. Det vore icke mera Adelsmannen, som representerades, utan Embetsmannen och Pensionairen. Adeln blef en representativ Corps af Embets- och Tjenstemän, samt Pensionairer. Det vill säga: representerande tjenare; hvilket vore stridande mot principen för en representation, åtmindstone för

Adeln, som härvid bör föreställa en slags oberoende balancerande mellanmakt. Dessutom skulle representationsrättigheten, som alltid inom Adeln bör vara beständig ifrån en viss uppnådd ålder, blifva ambulatorisk, då man det ena året kunde äga lön eller pension, och det andra intetdera, och med detsamma i sin utöfning rakt stridande emot afsigten med Adelns representativa egenskap. I öfrigt, hvarföre inskränka Adelns enda ännu återstående, fastän dyrbara rättighet, att utgöra en del af representationen, en rättighet, om hvars utöfning af Ridderskapet och Adeln våra Riksdagsannaler vittna till Ridderskapets och Adelns ära och beröm.

Uti tredje punkten göres skillnad emellan Hufvudman, Ätteman och Fullmägtige, i anseende till åldern för att kunna representera. Uti RiksdagsOrdningen är åldern bestämd till fyllda 25 år. Utan att vilja ingå i undersökning, att det just är den rätta åldern, eller om den icke snarare borde i allmänhet bestämmas till 30 år; tror jag, att icke någon ändring i detta fall kan äga rum uti Riddarhusordningen, innan den i RiksdagsOrdningen, som är Grundlag, förutgått. Detta förslag, som i allt fall synes innefatta en obillighet, lärer således af sig sjelf förfalla.

Nyttan af att förminska Adelns representativa personal är ännu icke på något sätt bevisad, och torde mera kunna anföras emot än för en sådan förminskning på en gång ibland

den så kallade äldre Adeln, då den inom Adeln i det hela nödvändigt likväl skall med tiden inträffa, genom det nya sättet att Adla, eller att värdigheten och namnet blott åtföljer en enda person, och tvänne eller flere personer af samma Ätt således aldrig kunna vid samma Riksdag representera.

Hvad Utskottet i öfrigt uti 2, 4 och 5 punkterne föreslagit, anser jag deremot för min del vara väl grundadt, och ledande till nyttiga ändamål; hvarföre, enligt min tanka, de deruti föreslagne stadgandena genast kunna antagas, och i RiddarhusOrdningen införas; likaledes 6 punkten må afgöras, såsom innehållande en särskilt vid sista Riksdag väckt fråga; men deremot får jag ödmjukast hemställa, att Utskottets Betänkande i allt öfrigt, utan återremiss, genast må afslås, eller ock till nästa Riksdag uppskjutas, på det ämnet må blifva mera utveckladt och beredt, än det nu är, och förekomma till afgörande, då Ridderskapets och Adelns Ledamöter mera mangrannt äro församlade än nu, då de till största delen hafva lemnat Riksdagen.

C. F. Rothlieb.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken frågade, om Ridderskapet och Adeln ansåg öfverläggningen fulländad?

Ropades *Ja.*

Hvarefter *Hans Excellence* hemställde, om

icke Ridderskapet och Adeln behagade tillåta, att, med undantag af frågan om Bänkmännen, hvilken kunde, i sammanhang med den af Utskottet uppgjorde förändrade Redaction af RiddarhusOrdningen, till afgörande förekomma, ämnet i öfrigt måtte i hela dess vidd, i anseende till Riksdagens annalkande slut, och då större delen af Ridderskapets och Adelns Herrar Ledamöter redan bortrest, intill nästa Riksdag uppskjutas.

Bifölls.

Justerades följande:

Utdrag af Protocollet hållet hos Högloflige Ridderskapet och Adeln, vid Urtima Riksdagen i Stockholm, förmiddagen den 22 Junii 1818.

S. D. Då nu å nyo föredrogs BevillningsUtskottets den 19 dennes afgifne, samt den 20 i samma månad på bordet lagde, Betänkande, angående Bränvinsbrännings-afgifternes utgörande; blef samma Betänkande af Ridderskapet och Adeln gilladt. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af Bevillnings-Utskottets den 17 uti innevarande månad afgifne, samt den 20 derpå följde på bordet lagde, Memorial om ett arfvode af 400 Riksdaler Banco åt ÖfverCommissarien D. Ek,

för det han, vid författandet af förslaget till den blifvande BevillningsFörordningen och andra dermed gemenskap ägande ärenden, biträdt Utskottet; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att dertill lemna bifall. Ut supra.

Utdrag af Protocollet, hållet hos Högloflige Ridderskapet och Adeln, vid Urtima Riksdagen i Stockholm, eftermiddagen den 22 Junii 1818.

S. D. Remitterades till LagUtskottet Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse till Riksens Ständer af den 18 dennes, angående Dess Nådiga proposition den 21 sistlidne Maji om en Lag, i afseende på vidtagande anstalter, för att anhålla och tilltala sådane personer, hvilka begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, samt derefter afvika till det andra. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af StatsUtskottets den 17 dennes afgifne, samt den 20 i samma månad på bordet lagde, Utlåtande öfver gjorde anmärkningar vid Utskottets den 3 dennes meddelte Betänkande öfver Riksens Ständers Revisorers anmärkningar vid Stats-Verkets Räkenskaper och Förvaltning åren 1812 till och med 1815; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att, enär sistnämnde Betänkande redan blifvit af de öfrige trenne Respective RiksStånden gilladt, äfven för sin del dervid låta bero. Ut supra.

S. D.

S. D. Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt den 18 och 20 dennes på bordet lagde, Utlåtanden:

Från StatsUtskottet:

Af den 17 dennes:

1) I anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets den 26 sistlidne Maj aflåtne hemställan om Revision af de under Kongl. KrigsCollegii disposition stående Cassors Förvaltning och Räkenskaper.

2) I anledning af Deputerades af Riks-Stånden Berättelse, rörande Revisionen af KrigsRäkenskaperne för 1810 och följande åren.

Från BevillningsUtskottet:

Af den 17 dennes: öfver en del af de emot Utskottets författade förslag till en blifvande Bevillnings-Förordning gjorde anmärkningar; hvarjemte Ridderskapet och Adeln fann för godt anmoda BevillningsUtskottet, att, i händelse några skiljaktigheter emellan RiksStåndens rörande Allmänna Bevillningen fattade beslut skulle förefinnas, berörde skiljaktigheter sammanjemka, för att derefter kunna författa en ny redaction af den blifvande BevillningsFörordningen. Ut supra.

S. D. Då nu å nyo föredrogs Serskilta Utskottets så väl den 6 sistl. Maj aflatne Betänkande, angående grunderne för en allmän ny reglering af Statens Embeten och Tjenster, som ock

den 17 dennes afgifne, samt den 20 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande i anledning af de vid Utskottets nyssnämnde Betänkande gjorde anmärkningar; beslöt Ridderskapet och Adeln, att underdånig anhållan borde göras hos Kongl. Maj:t, det en Comittée, i afseende å en ny reglering af Rikets Embeten och Tjenster, jemte en förbättrad arbetsmethod, samt utarbetande af ett sammandrag och förbättrad redaction af de Rikets Allmänna hushållning rörande Författningar, må af Kongl. Maj:t i Nåder förordnas, för att genast och verksamt företaga arbetet, så att detsamma vid nästa Riksdag kan för Riksens Ständer framläggas; i förening med hvilken underdåniga önskan Riksens Ständer skulle till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemna Särskilta Utskottets i detta ämne uppgjorde förslag, jemte alla dervid inom RiksStånden gjorde anmärkningar, utan att Riksens Ständer för närvarande anse sig deröfver något Utlåtande böra meddela. Ut supra.

S. D. Föredrogs å nyo och bifölls Särskilta Utskottets den 17 dennes aflåtne, samt den 20 derpå följde, på bordet lagde, Memorial, deruti hemställes, att en af Utskottet till biträde vid renskrifning antagen extra Cantzlist måtte erhålla arfvode från antagningsdagen efter den grund, som blifvit följd vid andra Utskotts Cantzlier, der ett lika förhållande inträffat. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af Rid-

darhusUtskottets den 20 dennes afgifne, och samma dag på bordet lagde, Memorial, innefattande förslag till allmänna grunder för ett förbättradt representationssätt inom Ridderskapet och Adeln; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att, med undantag af frågan om Bänkmännen, hvilken borde, i sammanhang med den af Utskottet uppgjorde förändrade redaction af RiddarhusOrdningen, till afgörande förekomma, ämnet i öfrigt skulle i hela dess vidd, i anseende till Riksdagens annalkande slut, och då största delen af Ridderskapets och Adelns Herrar Ledamöter redan bortrest, intill nästa Riksdag uppskjutas. Ut supra.

Höglofliga Ridderskapet och Adeln åtskiljdes kl. half till 11 om aftonen.

In fidem Protocolli

O. J. Lagerheim.

Thorsdagen den 25 Junii.

Plenum kl. 10 förmiddagen.

Upplästes till justering och godkändes följande från ExpeditionsUtskottet insände förslag

till Riksens Ständers underdåniga skrifvelser till Kongl. Maj:t:

1) Om RiksHufvudboksslutsarbetet.

2) I anledning af nådig proposition om en ny ConcursLag.

3) Om Lag för sådane personers anhållande och tilltalande, som begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige samt derefter afvika till det andra.

4) Om en förbättrad reglering i afseende på de från Banken utgående lånbiträden till understöd för nyttiga odlingar.

5) Om inrättning af Arbets- och Förbättringshus på Borgholms Slott och i Wadstena.

6) Om ändring af 8 Cap. 1 §. GiftermålsBalken, om Äktenskaps förord.

7) Om ändringar i 7 Cap. RättegångsBalken angående Inteckning i fast Egendom.

8) Om medel till inrättningen af en BergverksSchola.

9) Om KrigsFonden samt särskilte Committerades förvaltning af Allmänna medel.

10) Om StatsRegleringen i allmänhet samt

RiksStat för år 1819 och de följande år intill nästa Riksdag.

Upplästes till justering följande:

Utdrag af Protocollet, hållet hos Högloflige Ridderskapet och Adeln, vid Urtima Riksdagen i Stockholm, eftermiddagen den 22 Junii 1818.

S. D. Vid förnyad föredragning så väl af RiddarhusUtskottets den 26 sistlidne Maji aflåtne Memorial, innefattande förslag till ny Instruction för RiddarhusDirectionen, jemte Riddarhusets Embets och Tjenstemän, samt till Reglemente för låns meddelande af de under RiddarhusDirectionens förvaltning ställde Cassor, som ock af Utskottets den 19 dennes afgifne, samt den 20 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af de vid ofvannämnde förslag gjorde anmärkningar; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att, med uteslutande af 3 Art. 2 §. angående RiddarhusSecreterarens representationsrätt, ifrågavarande förslag till Instruction och LånReglemente skulle till RiddarhusDirectionen öfverlemnas, för att provisoriskt lända till efterrättelse intill nästa Riksdag, då RiddarhusDirectionen uti dess RiksdagsBerättelse borde Utlåtande deröfver till Ridderskapet och Adeln afgifva. Ut supra.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-

Marskalken hemställde, om icke, i händelse betänkligheter eller svårigheter vid verkställigheten i några delar af ofvannämnde förslag till Instruction och LånReglemente under tiden skulle uppstå, RiddarhusDirectionen måtte äga, efter att hafva berörde betänkligheter till Protocollet anfört, då tillämpa den hittills gällande Instructionen.

Bifölls.

Hvarefter ofvannämnde ProtocollsUtdrag, uppå gjord proposition, af Ridderskapet och Adeln godkändes, med införande vid slutet af följande tillägg: *ägandes likväl RiddarhusDirectionen, att, i händelse betänkligheter eller svårigheter vid verkställigheten i några delar deraf under tiden skulle uppstå, efter att hafva dem till Protocollet anfört, då tillämpa den hittills gällande Instructionen.*

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken yttrade, att sedan Ridderskapet och Adeln vid pröfningen den 1 sistlidne April af RiddarhusUtskottets Utlåtande öfver RiddarhusDirectionens RiksdagsBerättelse, funnit för godt förklara HofMarskalken Friherre Klingspor Ridderskapets och Adelns aktning och välvilja för dess nitfulla befattning vid Riddarhusets reparation, men tillika ansett något yttrande öfver RiddarhusDirectionens åtgärder,

såsom då ännu icke tillfullo granskade, ej kunna äga rum, så ansåg *Hans Excellence*, efter det berörde granskning nu mera blifvit af RiddarhusUtskottet fulländad, sig böra hemställa, om icke Ridderskapet och Adeln behagade förklara förra RiddarhusDirectionen Ridderskapets och Adelns tillfredsställelse ocd välbehag öfver det sätt, hvarpå RiddarhusÄrenderna blifvit sedan sista Riksdag af Directionen förvaltade.

Bifölls.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt Marskalken hemställde derefter, om icke Ridderskapet och Adeln behagade i nästa Plenum utvälja den Direction, bestående af 7 Ledamöter, som enligt 50 §. i RiddarhusOrdningen komme, att intill nästa Riksdag förvalta Riddarhusets angelägenheter.

Bifölls.

Vid förnyad föredragning af Constitutions-Utskottets den 17 dennes aflåtne, samt den 22 derpå följde förmiddagen på bordet lagde, Memorial, angående åtskillige med Representationsförslaget gemenskap ägande Grundlagsändringar: fann Ridderskapet och Adeln för godt, att till den behandling 56 §. Regerings-

men stadgar, berörde Grundlagsändringar godkänna.

Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne och den 22 dennes förmiddagen på bordet lagde, Betänkanden:

Från Allmänna Besvärs- och Economie-Utskottet:

Af den 19 dennes, i anledning af väckt fråga om en ny allmän vägdelning, samt utvidgad rättighet till grushämtning.

Från Särskilta Utskottet:

Af den 17 dennes, angående föreslagen förändrad reglering med aflöningen för Krono-Uppbördsmännen i Rikets Städer.

Då nu å nyo föredrogs Serskilta Utskottets den 2 sistlidne April aflåtne, samt den 11 i samma månad eftermiddagen på bordet lagde Memorial, innefattande upplysningar om de hittills vidtagne åtgärder, i frågan om indragning och sammanslående af öfverflödiga Embeten och Tjenster, fann Ridderskapet och Adeln, att, sedan Ridderskapet och Adeln den 22 dennes, vid pröfningen af Serskildta Ut-

skottets Betänkande, rörande en allmän ny reglering af Statens Embeten och Tjenster, beslutat att detta ämne i hela dess vidd borde öfverlemnas till en af Kongl. Maj:t i Nåder tillförordnad Comitté, Utskottets ifrågavarande Memorial numera endast borde läggas till handlingarne.

Justerades PleniProtocollerne för den 8 sistlidne Maj för- och eftermiddagen, samt för den 9, 11 och 13 i berörde månad.

Upplästes och lades på bordet följande från nedannämde Utskott inkomne Memorial och Utlåtanden:

Från Constitutions-Utskottet:

Af den 19 dennes:

1) Angående gjorde erinringar vid Utskottets förslag, i anledning af Kongl. Maj.ts proposition om ett Additament till Riksacten.

2) I anledning af Ridderskapets och Adelns återremiss på Utskottets förslag vid 102 §. RegeringsFormen.

Från StatsUtskottet:

Af den 21 dennes:

1) I anledning af de hos RiksStånden

gjorde anmärkningar vid Utskottets Betänkande om de under Kongl. CommerceCollegii förvaltning stående Fonder.

Af den 23 dennes:

2) I anledning af de anmärkningar, som i RiksStånden blifvit gjorde vid Utskottets berättelse angående verkställd granskning af Allmänna MagasinsInrättningens Räkenskaper och Förvaltning, jemte förslag till grunder för denna Inrättnings Organisation.

3) Öfver Kongl. Maj:ts, under den 23 December 1817, till Utskottet aflåtne Nådiga skrifvelse om liquiden af Rikets Utländska Gäld.

4) Angående RiksStåndens särskilta beslut, i frågan om understöd för Theaterns underhållande.

Från BevillningsUtskottet:

Af den 23 dennes:

1) Angående RiksStåndens särskilta beslut, i frågan om projectet till en förnyad ChartæSigillatæFörordning.

2) I anledning af gjorde anmärkningar emot Utskottets Betänkande, angående grunderne för de blifvande Tullafgifterne.

Från Stats- och Banco-Utskotten:

Af den 23 dennes, öfver Kongl. Maj:ts Nådiga proposition af den 12 Junii, rörande behofvet af särskilda penningetillgångar till upphandling af Spannemål.

Från BancoUtskottet:

Af den 23 dennes:

1) Angående val af Deputerade för Riks-Stånden, till förrättande af de årliga Revisionerne öfver Riksens Ständers BancoDiscontVerk.

2) Angående förslag till Instruction för BancoUtskottet vid nästinfallande Riksmöte.

Från Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottet:

Af den 23 dennes, öfver väckt motion om ett förändradt sätt uti KronotiondeSpannemålens utgörande till Stockholms Stora Barnhus.

Från Serskilta Utskottet:

Af den 17 dennes, angående föreslagit antagande af ett ökadt antal Betjening vid Lands-Cancellierne och LandsContoiren.

Upplästes följande från RiddarhusUtskottet inkomne

Hörsamste Memorial!

Genom särskilte Remisser under loppet af denna Riksdag, har det behagat Höglofliga Ridderskapet och Adeln uppdraga RiddarhusUtskottet, att föreslå ändringar i den hittills gällande RiddarhusOrdningen, nemligen den 29 Nov. förlidet år, att utarbeta, och till Ridderskapets och Adelns pröfning öfverlemna, en förändrad Redaction af 7 §. af RiddarhusOrdningen, i öfverensstämmelse med 18 § i RiksdagsOrdningen; den 10 Dec. samma år, då Utskottets ingifne förslag till ändringar af 36 och 52 § §. i nämnde Författning, tillika med de, i anledning deraf, ingifne anföranden återremitterades, att i ett sammanhang afgifva yttrande öfver alla de ställen i RiddarhusOrdningen, hvilka Utskottet ansåge erfordra en ny Redaction; och den 3 Junii detta år, att i anledning af Herr Påhlmans då väckte motion utlåta sig rörande föreslagit anslående uti Riddarhus-salen af en lista å alla de mål, som hvarje Plenidag komma att företagas

Till följe af de sålunda erhållne uppdrag, har Utskottet utarbetat det förslag Utskottet nu får äran till Höglofliga Ridderskapets och Adelns upplysta granskning öfverlemna. Utskottet har, utom de anledningar, som hämtats af de erhållne Remisserne, äfven begagnat de förslag till ändringar af vissa §§, som af RiddarhusUtskottet 1815, mot slutet af det årets Riksdag utarbetades, men icke hunno att till pröfning hos Ridderskapet och Adeln fö-

rekomma, äfvensom hvad åtskillige Utskottets Ledamöter anmärkt, såsom, dels bristfälligt och saknadt i förra RiddarhusOrdningen, dels nödigt att deruti förändra eller tillägga, med afseende å de, så vid denna, som förra Riksdagen af Konung och Ständer antagne förändringar uti Grundlagarne; och är det hufvudsakligen af sistnämnde anledning, som Utskottet nu först sett sig i tillfälle, att kunna ett fullständigt förslag afgifva.

Vid jämförelse af den föreslagna nya Redactionen med den förut gällande, förmodar Utskottet att de grunder, hvilka ledt Utskottets beslut vid uppställningen af förslagen, skola af hvarje uppmärksam och oväldig granskare äfven om han ej skulle i Utskottets meningar instämma, så lätt inses, att ett vidlyftigt framställande af dessa motiver för hvarje §., endast skulle tjena till onödig tidsspillan.

Så mycket med bevarande af princip och tydlighet ske kunnat, har Utskottet sökt, att af de gamla §§. bibehålla ej allenast stadganderne, utan äfven ordställningen. I anseende till den nytta Utskottet förmodar kunna väntas deraf, att de särskilta föreskrifterne uti denna Ridderskapet och Adeln egna Författning i någon slags systematisk ordning efter hvarandra framställdes, har Utskottet varit nödsakadt, att från en till annan nummer förflytta åtskillige §§., äfvensom att uti en §. intaga stadganden, som förut finnas i flere andra. En §. har Utskottet äfven härigenom ansedt böra

utgå, men deremot trott sig böra i en ny särskild §. intaga nya nödiga befundna stadganden. Upplysningsvis får Utskottet nu äran nämna att §§ som sålunda erhållit förändrad nummer, äro: den tredje i förslaget, lika med den fordna 9:de; den 18:de, obetydligt ändrad från den fordna 19:de; den 19:de från den fordna 20:de; och den 20:de på samma sätt obetydligen förändrad från den fordna 31:sta; den 36:te lika med fordna 37:de, och 37:de lika med fordna 38:de; de som förblifvit oförändrade, äfven till sin nummer, äro: den 1:sta, 22:dra, 27:de, 28:de, 29:de, 31:sta, 48:de och 55:te; de, uti hvilka 1815 års föreslagna Redaction, med afseende å den då godkände princip, om Bänkmännens afskaffande, blifvit följd, äro den 21:sta och 30:de; omarbetade och till en del innehållande förslag till nya stadganden äro: den 2:dra, som jemväl uti sig fått upptaga den försvunna fordna 10:de; den 4:de, svarande emot fordna 3:dje; 5:te likaledes svarande mot den förra 4:de, med tillägg från den 16:de; den 6:te svarande mot den 7:de i förra RiddarhusOrdningen; den 7:de på samma sätt svarande emot den 8:de, med tillägg från den 16:de; den 8:de svarande mot den 11:te; den 9:de mot den 12:te; den 10:de mot den 13:de; den 11:te mot den 14:de; 12:te mot 15:de; 13:de mot 5:te; 14:de mot det öfriga af 16:de; 15:de mot 17:de; 16:de mot 18:de; 17:de mot 6:te, 23:dje, 24:de, 25:te och 26:te; den 32:dra svarande mot den fordna 33:dje; den 33:dje likaledes svarande emot den förra 34:de; och den 35:te mot den 36:te, den

39:de, 40:de, 41:sta, 42:dra, 43:dje, 44:de, 45:te, 46:te och 47:de; den 49:de svarande emot den fordna 50:de, och den 50:de svarande mot den 49:de; 51:sta mot 52:dra; 52:dra mot 53:dje; 53:dje mot 52:dra, med tillägg från 49:de, samt den 54:de; hvarförutan den 38:de blifvit i anseende till de förut saknade föreskrifterne rörande Protocollets förande, tillagd.

Skulle Ridderskapet och Adeln till större eller mindre del godkänna de förslag till förändring uti Ståndets representationssätt, som Utskottets särskildt denna dag afgifne Betänkande innehåller, blifva derigenom ändringar nödige i åtskillige af det härhos bifogade förslagets §§., nemligen den 45:te, 11:te, 12:te, 13:de, 25:te, 26:te, 27:de och 28:de, samt i händelse Ridderskapet och Adeln nu skulle finna för godt åter upptaga stadganderne om Bänkmän, om hvilkas afskaffande beslut 1815 fattades, måste 21:sta, 24:de, 25:te, 26:te och 30:de §:ne derefter rättas. Stockholm den 20 Junii 1818.

På RiddarhusUtskottets vägnar

C. F. Posse.

C. W. Riben.

Riddarhus Ordning.

1 §.

På Riddarhuset äger hvar och en introducerad Ätt genom dess Hufvudman säte och stämma, efter den i Matrikeln stadgade ordning.

2 §.

Innom hvarje Ätt skall äldste Ättemannen af äldste Ättegrenen, alltid för Ättens hufvudman anses. Dock kommer uti de Ätter, hvilkas hufvudmän, antingen före antagandet af den nu gällande RegeringsFormen af den 6 Junii 1809, blifvit till Greflig eller Friherrlig värdighet upphöjde, med vilkor, att samma värdighet skulle blott vissa af deras Afkomlingar tillfalla, eller ock derefter, på sätt 37 §. af samma RegeringsForm föreskrifver, endera af dessa värdigheter erhållit, samt framdeles erhålla, hufvudmannarätten för den till högre värdighet icke upphöjda Ätten, att från den, som genom förra hufvudmannens upphöjelse blifvit hufvudman, öfvergå till hans närmaste manliga afkomling efter förstfödslorätten, led efter led, och först, efter denna grenens utgång återkomma till den ursprungligen äldsta Ättegrenen, och den Ätteman deraf, som är närmast, att i den högre värdigheten efterträda, dock så, att denna hufvudmannarätt alltid, innom hvarje gren, från den som samma rätt erhållit, men icke sedermera blifvit till

hög-

högre värdighet upphöjd, öfvergå till hans närmaste manliga afkomling efter förstfödslorätten, så länge någon öfrig finnes, som från honom i rätt nedstigande led härstammar. Vidkommande åter de Ätter, hvilka blifvit till Adelig, Friherrlig eller Greflig värdighet i enlighet med 37 §. i RegeringsFormen upphöjde, kommer berörde §:s lydelse att till ofelbar efterrättelse tjena.

3 §.

Alla de CommendeursÄtter, hvilka tillkommit före den 6 Junii 1809, eller den dag då den nu gällande Regerings-Formen blef af Kongl. Maj:t och Riksens Ständer fastställd och antagen, äga att bibehålla det högre säte å Riddarhuset som dem blifvit för detta tillagt; men de Adelsmän, som ifrån ofvannämnde dag blifvit till Commendeurer utnämnde eller hädanefter utnämnas, förblifva vid deras Ätter och förra rum deruti, utan att deras upphöjelse till Commendeurs-värdigheten må gifva anledning till bildande af en ny Ätt å Riddarhuset, hvarken för dem sjelfve eller deras manlige Ätteläggar.

4 §.

När Riksdag hållas skall, äge då Hufvudman, som sig vid den första eller andra af de anteckningar, hvarom 11 och 12 §:ne handla, dertill anmäler, ovilkorlig rätt, att säte för

Ätten intaga. Har Hufvudmannen vid andra anteckningen sig icke anmält, äge annan man af Ätten samma rätt, och bland flere Ättemän, som sig på en gång anmäla, den som är Hufvudmannarätten närmast. Har någon Ätteman icke heller sig anmält, må säte för Ätten intagas af Fullmägtig, den Hufvudmannen eller den hans rätt härtill utöfvar, på sätt här nedan föreskrifves. förordnat. Under Riksdagens lopp vare Hufvudman, Ätteman eller Fullmägtig, som sig först anmäler, berättigad, att säte för Ätten intaga, och af dem som på samma gång sig dertill anmäla, njute Hufvudman för Ätteman, Hufvudmanna-rätten närmare Ätteman för fjermare, och hvarje Ätteman för Fullmägtig företräde.

5 §.

Ingen äge rätt, att hvarken för egen eller annan Ätt, säte intaga förr än han uppnått 25 års ålder. Har Hufvudman ej fyllt 21 år, äge intilldess den Ätteman vid 25 års ålder som är Hufvudmannen närmast, att utöfva all den sednares rätt. Finnes ingen af Ätten, som sistnämnde ålder uppnått, och eljest kan anses behörig att Ättens säte intaga, äge då Hufvudmannens lagliga Förmyndare att Fullmägtig förordna, eller ock den Förmyndare, som eljest kan vara till säte bland Ridderskapet och Adeln berättigad, att sjelf Ättens säte intaga. Bland flere härtill berättigade Medförmyndare, njute, då ej annorlunda åsämjes, den företräde, hvars egen Ätt enligt Matrikeln, har ett högre säte. Sedan Hufvudman

uppnått 21 år, eller derförinnan genom särskild Kongl. Nåd blifvit myndig förklarad, må han, så vida till intagande af Ättens säte, behörig Ätteman icke finnes, dertill förordna Fullmägtig.

6 §.

Är Adelsman genom behörig Domstols Utslag förklarad ovärdig medborgerligt förtroende, eller att föra andras talan, eller för något nesligt brott till straff skyldig, eller med så svåra misstankar om ett dylikt brott besvärad, att saken, derät han i brist af fulla bevis ej kunnat fällas, blifvit lemnad till framtiden, då den kunde uppenbar varda, då må han ej för egen eller annan Ätt, säte intaga, förr än ett sådant Utslag blifvit i laga ordning upphäfdt; äge ej heller, i fall han Hufvudman är, eller dess rätt utöfvar, förr rättighet att Fullmägtig förordna.

Den som för annat fel, enligt denna RiddarhusOrdning, blifvit säte och stämma på Riddarhuset förlustig förklarad, må likaledes icke, derest han till sådant eljest kan vara berättigad, fullmagt utgifva.

7 §.

Adelsman, som sin egendom till Borgenärers förnöjande afstått, må under det frågan derom vid Domstol anhängig är, hvarken för sin eller annan Ätt intaga säte på Riddarhuset, ej heller fullmagt utgifva. Har han sina Borgenärer fullkomligen förnöjt, och Domstolen, genom i Concursmålet meddeld laga kraftvun-

nen Dom, honom icke till ansvar fällt, äge han, att, då sådant styrkes, uti sina förra rättigheter inträda. Den som, ehuru till laga ålder kommen, blifvit af behörig Domstol under Förmyndares vård och inseende ställd, må hvarken sjelf säte å Riddarhuset intaga, eller Fullmagt utgifva.

8. §.

Adelsman, som utur Riket afvikit, hafve förverkat rättighet till säte och stämma på Riddarhuset. Är han Hufvudman, tillfalle Hufvudmannarätten, och derest högre värdighet dermed förenad är, äfven denna, den Ätteman som dertill närmast berättigad är, samt efter honom hans närmaste manlige afkomling efter förstfödslorätten. Återkommer utur Riket afviken Adelsman, och varder han icke för afvikandet eller orsaken dertill till straff skyldig ansedd, inträde han för öfrigt i sina förra rättigheter, dock så, att derest Hufvudmannarätt eller värdighet honom genom afvikandet frångått, den ej kan till honom eller hans efterkommande återkomma, förr än ingen öfrig finnes, som ifrån den, hvilken Hufvudmannarätten eller värdigheten sålunda erhållit, i rät nedstigande led härstammar.

Reser Hufvudman Utrikes, antingen i Konungens ärender, eller med vederbörligt tillstånd, för enskilda angelägenheter, äge han rätt att förordna någon behörig att Ättens säte intaga, Åttemans bättre rätt framför Fullmägtig, dock alltid oförkränkt.

9 §.

Adelsman, som med Konungens särskilda Nådiga tillstånd i främmande Herrskaps tjenst är, eller emot främmande Öfverhet sig med Tro- och Huldhets-ed förpligtat, men derjemte fast egendom eller Embete inom Riket innehafver, samt för sin person här i Riket skattskrifven är, må personligen säte och stämma på Riddarhuset intaga, men ej, derest han Hufvudman är, Fullmägtig förordna.

Förekommer någon sak till öfverläggning och beslut, som det Herrskap angår, i hvars tjenst sådan Adelsman är, bör han likväl ej öfvervara beslutets fattande, hvarken i Pleno, Utskott eller Nämnd, derest han till Ledamot i någon af de bägge sednare vald är.

10. §.

Flyttar Adelsman sitt Bo och hemvist Utrikes på sätt 32 §. i 1723 års Adeliga Privilegier omförmäler, hafve han och hans efterkommande, som Utrikes äro, förlorat säte bland Ridderskapet och Adeln, fastän han eller de fast Egendom här i Riket äga skulle. Är han Hufvudman, tillfalle Hufvudmannarätten eller värdigheten i likhet med hvad i 8 §. föreskrifvit är, närmaste Ätteman. Inflyttar i Riket sådan Adelsman eller någon af hans manliga efterkommande, styrker lagligen, att förbindelserne emot främmande Herrskap upphört, och Konungen med ny Tro och Huldhetsed sig förpligtar, inträde han eller de i

Ättens förra rättigheter, så vida han eller de icke eljest blifvit en sådan förmon ovärdige förklarade; dock likväl alltid med den inskränkning, i anseende till förlorad Hufvudmannarätt eller värdighet, som 8 §. i anseende till utur Riket afviken Adelsman och dess efterkommande stadgar.

11 §.

Vid hvarje Riksdag utnämnes LandtMarskalk för Ridderskapet och Adeln af Konungen, i enlighet med 52 § af RegeringsFormen och 23 §. af RiksdagsOrdningen. Den utnämnde LandtMarskalken beledsagas genast af de 2:ne äldsta närvarande Grefvar till Riddarhuset, och emottages derstädes vid ingången af RiddarhusDirectionen, RiddarhusSecreteraren och de öfrige till RiddarhusCancelliet hörande personer; hvarefter han låter utfärda anslag till anteckning af Ridderskapets och Adelns tillstädeskomne Ledamöter, hvilken på följande dagen förrättas, under LandtMarskalkens Ordförande af trenne RiddarhusDirectionens Ledamöter, tillika med trenne andra af Ridderskapet och Adeln, dem LandtMarskalken utser, samt RiddarhusSecreteraren och RiddarhusFiscalen, och hvarvid tvenne särskilta upprop böra å utsatte timmar ske, efter en öfver alla lefvande Ätter, i den ordning de å Riddarhuset säte äga, upprättad Matrikel. Den som vid endera af dessa upprop är tillstädes när den Ätt, för hvilken han vill säte och stämma intaga, påropas, framträder då, och

låter, i händelse denna Ätt är hans egen, endast uppteckna sig till förnamn och caractair, men aflemnar i annat fall sin erhållna Fullmagt, eller andra bevis till granskning. Är den som till anteckning sig sålunda anmäler, Ättens Hufvudman, samt eljest till intagande af säte och stämma behörig, må han genast i uppropslistan införas, såsom för Ätten behörigen antecknad, samt honom tilldelas en med Riddarhusets sigill påtryckt pollett, med påskrift af Ättens nummer och namn, äfvensom den antecknades förnamn och nummern på den Bänk, der hans ställe är honom vid Ridderskapets och Adelns sammanträden anordnadt. Har han åter sig såsom Ätteman eller Fullmägtig till anteckning anmält, varder sådant endast tills vidare anmärkt uti det Protocoll, som vid anteckningen föras bör, och, hvilket jemte de aflemnade handlingar öfverlemnas till granskning af RiddarhusDirection, som med Utlåtande deröfver bör till andra anteckningen hafva inkommit.

12 §.

Dagen förr än Konungen i Nåder kallar Ständerne, att å RiksSalen öfvervara Riksdagens öppnande, eller om denna dag är Helgedag, dagen förut, sker äfven en dylik anteckning med tvenne upprop, dock ej under påstående Plenum. Vid denna anteckning utdelas lika beskaffade inträdes-polletter till dem, hvilkas vid första anteckningen aflemnade Fullmagter och Handlingar blifvit af Riddar-

husDirectionen godkände, äfvensom till de Capita och Ättemän, hvilka sig till anteckning anmält, och enligt stadgarne i denna RiddarhusOrdning finnas dertill berättigade. De personer som vid denna anteckning förete Fullmagter eller bevis, böra dagen förut hafva desamma inför RiddarhusDirectionen till granskning uppvisat. De Fullmagter åter, som ej af RiddarhusDirectionen, på föreskrifvet sätt blifvit granskade och godkände, intagas endast på sätt, rörande första anteckningen blifvit stadgadt, i det Protocoll som vid detta tillfälle föres; hvilket Protocoll jemte Handlingarne öfverlemnas till det blifvande RiddarhusUtskottet, hvarest Inträdes-polletter erhållas; och må härefter ingen anteckning eller utdelning af Inträdes-polletter ske annorlunda än inför berörde Utskott, sedan det blifvit förordnadt, hvilket, så fort sig göra låter, ske bör; skolandes detta Utskott sedermera under Riksdagens lopp, endast för anteckningar sammanträda en half timma före hvarje utsatt Plenum. Ej må någon af RiddarhusBetjeningen, vid ansvar, enskildt och utan RiddarhusUtskottets samtycke till någon, eho det vara må, Inträdespollett utgifva; börandes i öfrigt noga tillses att ingen erhåller Inträdespollett som icke genast och ofelbart varder i uppropslistan antecknad.

13 §.

Uppstår vid dessa anteckningar tvist om Hufvudmanna-rätten, eller eljest om företräde

till anteckning för samma Ätt, bör den af det blifvande RiddarhusUtskottet pröfvas och afgöres; men emellertid och intilldess Utskottet sig utlåtit, den antecknas, som enligt de hos RiddarhusDirectionen befintlige Genealogiske Tabellers föranledande, dertill närmast berättigad är. Finner Utskottet sedermera någon annans bättre rätt till säte och stämma genom antaglige bevis styrkt, vare den, som anteckning först erhållit, skyldig, att den honom tilldelte Inträdes-pollett återlemna, och den andre blifve i hans ställe antecknad. Skulle eljest någons rättighet att å Riddarhuset intaga säte och stämma, med anledning af denna RiddarhusOrdnings stadgander, ifrågasättas, öfverlemnas äfven detta mål till det blifvande RiddarhusUtskottets pröfning.

14 §.

Den som för första gången sig till anteckning såsom Riksdagsman anmäler, åligge att om sin ålder uppte bevis genom Utdrag af Kyrkoboken, ifrån den församling der han född är. Finnes ej Kyrkobok, eller är den genom vådelig händelse förkommen, då, men icke i annat fall, må ock bevis häröfver af någon Konungens Embetsman i orten utgifvit, såsom gällande antagas. För dem, om hvilkas födelse de vid Riddarhuset befintlige Genealogier innehålla fullständig underrättelse med dag och årtal, är annat bevis härom ej af nöden. Varder i detta hänseende betyg, som förmodas origtigt vara, af någon företedt,

bör han derföre i laga ordning tilltalas, och må intilldess han sig vid vederbörlig Domstol rättfärdigat, icke till säte och stämma på Riddarhuset antecknas.

15 §.

Ej må någon Fullmagt såsom gällande antagas, som icke af Ättens verkliga Hufvudman, eller den till utöfning af hans rätt, enligt denna RiddarhusOrdning, berättigad är, blifvit utgifven; börandes fullmagten, antingen hel och hållen med utgifvarens stil skrifven och underskrifven, eller ock till egenhändiga undertecknandet lagligen bestyrkt, ovilkorligen vara författad efter följande formulaire:

Till den Lagtima (Urtima) Riksdag, som i N. skall hållas och tager sin början den (dag och år) befullmägtigas härmed (Caractair och Namn) att för Grefliga / Friherrliga / Adeliga } Ätten N:o oo intaga säte och stämma på Riddarhuset, hvarvid han ovilkorligen förpligtas att ställa sig till efterrättelse den af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer antagne och besvurne RegeringsForm af den 6 Junii 1809, jemte Riksdags-Ordningen af den 10 Febr. 1810, och öfrige gällande Grundlagar. Ort och Datum.

Namn
(Sigill)
Caractaire.

Är Fullmagt af Förmyndare för omyndig Hufvudman utgifven, bör sådant under namnet eller namnen tydligen utsättas, samt Förmyndare-förordnandet i original eller bevittnad afskrift biläggas. På enahanda sätt vare ock den Förmyndare, som enligt 5 §. vill och kan säte för sin Myndlings Ätt sjelf intaga, skyldig, att Förmyndare-förordnandet ingifva.

16. §.

Uppvises vid en och samma anteckning tvänne eller flere Fullmagter för en och samma Ätt, varde de alle, ehuru af behörig man utgifne, ogillade. Sker sådant vid olika anteckningar, gälle den som först uppvisad blifvit. Har den som först blifvit såsom Fullmägtig för någon Ätt antecknad, med döden afgått, från Riksdagen afrest, eller Säte för annan Ätt i behörig ordning intagit, då må ny Fullmagt för annan person, derest den eljest behörig är, för gällande antagas.

Den som med obehörigt utgifvande af särskilte Fullmakter beträdes, kommer för ett sådant förhållande, hvilket uti RiddarhusUtskottet, uppå RiddarhusFiscalens anmälan, upptagas och undersökas bör, att anses säte och stämma på Riddarhuset, för längre eller kortare tid förlustig, allt efter hvad Ridderskapet och Adeln in Pleno derom kan rättvist pröfva; och vare han jemväl oberättigad, att ytterligare till bevistande af den Riksdagen Fullmagt utgifva.

17 §.

Blifver under påstående Riksdag, den som, i egenskap af Fullmägtig, Säte för annan Ätt intagit, genom Hufvudmannens afgång, sjelf Hufvudman för sin, lemne han den förra Ättens Säte, och intage den senares, utan att likväl skiljas från den befattning såsom Elector, Utskotts eller Nämnds Ledamot, honom kan vara genom val uppdragen. Dör under påstående Riksdag Hufvudman, som Fullmagt utgifvit, och har blifvande Hufvudmannen, eller den utöfningen af hans rätt tillkommer, icke sitt namn å Fullmagten såsom vittne eller eljest tecknat, lemne Fullmägtig det säte han på grund deraf innehaft, att af den nya Hufvudmannen, någon Ätteman, eller annan behörigen förordnad Fullmägtig, på sätt förut stadgadt är, intagas.

Hafver Ätteman i behörig ordning för Ätten antecknad blifvit, äge i sådant fall, men ej annars, Hufvudmannen rätt att såsom Fullmägtig för annan Ätt Säte intaga. Har Hufvudmannen Fullmagt utgifvit, eller innan han Hufvudmanna-rätten tillträdt, sitt namn å den för Ätten utgifne Fullmagt tecknat, vare för den Riksdagen skiljd från utöfningen af sin Riksdagsmannarätt, utom i de händelser, att Fullmägtig med döden afgått, eller genom annan afgång sjelf blifvit Hufvudman för sin Ätt, eller utrikes rest, eller, efter styrkt laga förfall och erhållit tillstånd, Riksdags orten med allo lemnat.

18 §.

Bänkarne i RiddarhusSalen blifva särskilt vid hvarje Riksdag af RiddarhusSecreteraren och RiddarhusFiscalen fördelade, enligt uppropslistans föranledande; samt på det sätt, att första Bänken blifver till höger om Landt-Marskalksbordet; den andra till vänster och så vidare ömsevis; vid hvarje Bänk uppslås en lista på de personer, hvilka å den fått sig sitt ställe anordnadt; börandes å dessa Bänklistor de personer, som under Riksdagens lopp i RiddarhusUtskottet antecknas, genast derefter uppföras; öfver verkställigheten hvaraf RiddarhusFiscalen åligger att noga hand hafva.

19 §.

Ingen må i RiddarhusSalen under Ridderskapets och Adelns sammankomster inträda, som icke för den vid dörren vakthafvande uppvist den honom lemnade inträdes-pollet; RiddarhusFiscalen åligge, att efter egna anledningar, eller uppå erhållne underrättelser tillse, det ingen obehörig öfverläggningarne bevistar.

Utlånar någon sin pollet till annan person, för att honom såmedelst inträde förskaffa, vare den, som polletten utlånt, säte och stämma den Riksdagen förlustig, hvarom, efter RiddarhusFiscalens anmälan, i RiddarhusUtskottet undersökas bör, för att sedermera af Ridderskapet och Adeln in Pleno afgöras.

20 §.

Första gången Ridderskapet och Adeln vid hvarje Riksdag in Pleno sammanträder, bör denna RiddarhusOrdning uppläsas, samt derefter alltid ett tryckt exemplar deraf vara att tillgå, så väl å LandtMarskalksbordet, som uti RiddarhusCancelliet.

21 §.

Sedan Riksdagen af Konungen blifvit på RiksSalen öppnad, bör nästa söknedag derefter, så vida plenum plenorum icke å samma dag är anbefallt, Electorsvalet verkställas. Med detta val förhålles sålunda: att Ridderskapet och Adeln in Pleno sammanträder, och genom slutna vallistor utväljer 38 till säte och stämma antecknade Ledamöter, af hvilka de 25 som erhållit de flesta rösterna blifva Electorer, och de 13 dernest i ordningen, blifva Suppleanter, hvilka senare vid afgång inträda i de förras ställen, eftersom de erhållit de fleste rösterna.

Alla andra Electorer och Nämnder, som till särskilda befattningar, enligt RegeringsFormen och RiksdagsOrdningen, erfordras, väljes, efter derom dagen förut skett anslag, likaledes af Ståndet samfällt in Pleno.

22 §.

Electorerne åligge att den påföljande da-

gen, så vida görligt vara kan, eller ock inom den tid RiksdagsOrdningen i dess 28 §. föreskrifver, välja Ledamöter till samtelige i nyssberörde §. omnämnde Utskott.

Dem tillhörer äfven att tillsätta Ledamöter af Ridderskapet och Adeln i alla de Utskott, hvilka Riksens Ständer, med anledning af RiksdagsOrdningens 36 §, finna vara af nöden, samt att vid inträffande ledigheter, välja Ledamöter i de afgångnes ställe. Electorerne sammanträde ej till val, utan föregånget in Pleno fattadt beslut, samt behörigt anslag. De kunna ej till Ledamot i Utskott välja annan person, än den som till säte och stämma antecknad är. De förrätte deras val genom slutne sedlar, börande hvarje sedel innefatta så många personers namn, att de utgöra antalet af Ridderskapets och Adelns Ledamöter i det Utskott, hvarom fråga är Minst 13 Electorer böra, närvarande, i valet deltaga. ValProtocollet bör genast af minst 13 Electorer undertecknas, och förseglad till RiddarhusSecreteraren aflemnas.

23 §.

Med anledning af RiksdagsOrdningens 39 §. förklaras härigenom den af Ridderskapets och Adelns Ledamöter i hvarje Utskott, som efter Matrikeln högsta sätet å Riddarhuset innehafver, berättigad att i Utskottet föra Ordet.

24 §.

Varder Elector eller Suppleant till Utskotts Ledamot vald, upphöre hans befattning såsom Elector eller Suppleant. Skulle härigenom eller eljest så många Electorer och Suppleanter afgå, att fullt antal af 25 saknades, då bör genom nytt val, på sätt 21 §. föreskrifver, så väl ledigheterne bland Electorerne fyllas, som ock 13 nya Suppleanter utses för de ledigheter, som framdeles kunna inträffa.

25 §.

Förr än första valet är verkställdt till Ledamöter i de Utskott, hvilka i RegeringsFormens 53 §. och RiksdagsOrdningens 28 §. föreskrifvas, må ej Elector eller Suppleant kunna sig denna befattning afsäga.

Tillstånd, att högst i 3 veckors tid vara från Riksdagen frånvarande, må LandtMarskalken kunna på samma gång bevilja 4 af Electorerne och 2 af Suppleanterne.

26 §.

Har Elector eller Suppleant, utan erhållit tillstånd, trenne veckor varit frånvarande, eller tvänne veckor öfver beviljad ledighet, utan laga förfall, uteblifvit, eller försummar närvarande Elector, utan laga förfall, trenne på

hvar-

hvarannan följande val, vare hans rum såsom Elector eller Suppleant ledigt, att på sätt denna RiddarhusOrdning stadgar, uppfylias, hvarom den bland Electorerne, som enligt Matrikeln äldst är, bör in Pleno anmälan göra.

27 §.

Adelsman, vald till Ledamot i Utskott, äge rätt, att innan Utskott sammanträdt första gången efter hans utväljande, sig detta förtroende afsäga; sedermera må han ej utan laga förfall, som i Ståndets Plenum blifvit anmält och pröfvadt, med sin befattning såsom Utskotts Ledamot upphöra; dock må, med anledning af RiksdagsOrdningens 79 § Ordförande i Utskott kunna bevilja en högst trenne Ledamöter två, högst trenne, veckors ledighet till egna angelägenheters bevakande. Uteblifver han tvenne veckor öfver den beviljade ledigheten, utan styrkt laga förfall, vare hans rum i Utskottet ledigt.

Ifrån befattningen i Hemliga Utskottet kan, sedan detsamma blifvit i verksamhet satt, ingen, utan Konungens tillstånd, alldeles eller på bestämd tid endtledigas.

28 §.

Försummar Utskotts Ledamot, utan laga förfall, trenne på hvarannan följande Sammankomster, eller bortreser han utan erhållit till-

stånd, vare han sin Riksdagsmannarätt vid den Riksdagen förlustig; börandes sådant af Utskottets Ordförande genast för Ridderskapet och Adeln in Pleno tillkännagifvas och i Protocollet der antecknas.

29 §.

Med laga förfall förstås hvad Allmänna Lagen stadgar i 12 Cap. 1 §. RättegångsBalken. Skulle andre synnerlige der icke nämnde orsaker till förfall anmälas och styrkas, må pröfningen deraf på Ridderskapet och Adeln in Pleno ankomma.

30 §.

Anslag till Plenum bör ske dagen förut, sist kl. 6, och till Electors samt Utskotts Sammanträden, sist klockan 8 om aftonen. Göres anslag sednare, vare Plenum, Electors- eller Utskotts Sammanträden ogiltige. Om under varande Plenum fortsättning pröfvas nödig på eftermiddagen, bör anslag dertill innan klockan 1 vara gjordt.

31 §.

LandtMarskalken, eller om han låtit tillkännagifva, att han ej kan tillstädeskomma, den närvarande efter Matrikeln äldste Grefven, äge att vid samlingstimman, efter med klubban äskadt ljud, låta börja öfverläggningarne. Den-

ne sednare bibehålle dock alltid sin rätt att rösta.

Dör LandtMarskalk, afvaktas i underdånighet Konungens Nådiga utnämnande af en annan.

32 §.

LandtMarskalken, eller den hans ställe företräder, äge, med efterlefnad i allt öfrigt af RiksdagsOrdningens och denna RiddarhusOrdnings föreskrifter, rättighet:

1) Att sammankalla Ridderskapet och Adeln till Plenum, Ståndet dock obetagit, att enligt 46 §. RiksdagsOrdningen, innan slutet af ett Plenum, utsätta dag till det nästföljande.

2) Att vid utsatte samlingstimman börja samt med Ståndets samtycke afsluta Plenum; äfvensom att i de fall, hvarom 55 §. RiksdagsOrdningen handlar, förklara öfverläggningen om något särskilt mål hvilande.

3) Att anordna och leda Ridderskapets och Adelns öfverläggningar, hvarvid noga iakttages hvad 36 §. af denna RiddarhusOrdning stadgar, tillkännagifva hvad till en förevarande fråga hörer eller icke, och hvad i sammanhang dermed kan eller bör upptagas.

4) Att på sätt 39 §. af denna RiddarhusOrdning föreskrifver, rätta och varna dem som

sig otillbörligen vid Ridderskapets och Adelns sammanträden förhålla, hvilken rättighet likväl ej må sträcka sig dertill, att göra varningen allmän för hela Ståndet: — inhämta Ridderskapets och Adelns tankar angående sådane skrifteliga och mundtliga Anförandens uteslutande utur Protocollet, som kunna anstötlige eller emot Grundlagarne stridande vara, samt att i öfrigt noga tillse och deröfver hand hålla, att Ridderskapets och Adelns allmänna Sammankomster varda på ett med Ståndets värdighet och anseende öfverensstämmande sätt hållne.

5) Att hos Ridderskapet och Adeln all Konungsligan rätt styrka, och likaså inför Konungen Ridderskapets och Adelns.

6) Att till verkställighet befordra allt hvad Ridderskapet och Adeln besluter, och emot Grundlagarne samt denna RiddarhusOrdning icke finnes stridande, äfvensom att för Ridderskapet och Adeln framställa och föreslå, hvad som till en sådan verkställighet erfordras och på Ridderskapets och Adelns beprövande kan ankomma.

33 §.

Vid hvarje Riksdags början skall en föredragningslista eller diarium upprättas med tvänne columner, samt uti den ena af dem alla mål af hvad beskaffenhet som helst i den ordning de till Ridderskapet och Adeln inkomma, med korta rubriker införas, och uti den andra

för hvart och ett antecknas, när det blifvit i Ridderskapets och Adelns Plena föredragit, äfvensom den eller de åtgärder samma mål kan efter hand af Ridderskapet och Adeln erhålla.

Denna lista, som af äldsta RiddarhusCancellisten skall föras, bör vid hvarje Plenum finnas å LandtMarskalksbordet, och dessemellan alltid vara i RiddarhusCancelliet att tillgå. Efter ordningen af denna lista böra målen föredragas, i fall icke Ridderskapet och Adeln derom annorlunda förordnar, enligt Riksdags Ordningens 47 §. Propositioner och Remisser från Konungen samt mål, hvilka från de andra Stånden blifvit till afgörande communicerade, böra dock alltid i hvarje Plenum först föredragas; och ställe LandtMarskalken sig i öfrigt härvid till efterrättelse hvad ofvananförde 47 § uti RiksdagsOrdningen om öfverläggningen med de andra Ståndens Talmän närmare stadgar, samt föranstalte det förteckning på de mål, som sålunda blifvit till föredragningsämnen för dagens Plenum fastställde, så väl före som under Plenum blifver att i RiddarhusCancelliet tillgå.

34 §.

Hvar och en antecknad och å Riksdags-Orten närvarande Ledamot äge rättighet, att muntligen eller skriftligen väcka alla sådane frågor, hvilka enligt Grundlagarne kunna i Ståndens Plena upptagas. Väcker någon munt-

ligen en fråga som på bordet lägges, eller till Utskott remitteras, eller med de öfrige Stånden communiceras, eller gör någon munteligen sådane anmärkningar vid ett Utskotts yttrande, som till samma yttrandes återförvisande föranleda, bör, derest afseende å frågan eller anmärkningarne göras skall, den eller de skrifteligen författas och till Protocollet aflemnas, sist inom slutet af det Plenum som först inträffar sedan tvenne dagar efter framställandet förflutit; och bör vid slutet af samma Plenum tillkännagifvas, hvilka frågor eller anmärkningar genom underlåtenhet häraf förfallit. Alla skrifteliga Anföranden skola genast efter deras uppläsande till Protocollet aflemnas.

35 §.

Ej må sedan 30 dagar tilländalupit, räknade från den dag Kongl. Maj:t enligt RegeringsFormens 109 och RiksdagsOrdningens 27 §. §. låtit om StatsVerkets tillstånd och behof Riksens Ständer underrätta, nya frågor af enskild Ledamot väckas, eller sådane af Landt-Marskalk eller den hans ställe företräder upptagas; — härifrån undantagas dock, dels Ståndets enskilta œeonomica, dels sådane frågor, som af redan fattade beslut, eller redan upptagne ärender, eller ock af de under Riksdagen inträffade händelser omedelbarligen härledas.

36 §.

Ej må Memorial af Ridderskapet och Adeln till pröfning upptagas, som ej är ingifvit antingen af den som på Riddarhuset säte och

stämma äger, eller i annat Stånd verkelig Riksdagsman är; börandes, i anseende till alla Memorials beskaffenhet och deras communication med de öfrige RiksStånden noga iakttagas hvad 51 och 52 §. §. i RiksdagsOrdningen derom stadga.

37 §.

Inkommer i sådan fråga Grundlagen tillåter, något skrifteligt Memorial, hvarå Remiss till Utskott ej begäres, eller pröfvas nödig, bör detsamma ovilkorligen, utan afseende om någon det äskar eller icke, på bordet läggas, och ej förr företagas, än efter den ordning föredragningslistan utmärker.

38 §.

Vid Ridderskapets och Adelns Allmänna Sammankomster skall Protocoll föras af RiddarhusSecreteraren, eller om han af laga förfall hindrad, eller med Ridderskapets och Adelns tillstånd frånvarande är, af den som Ridderskapet och Adeln dertill, uppå LandtMarskalkens förslag, förordnar. Uti detta Protocoll skall ordentligen och noggrannt upptecknas allt, som under Sammankomsterne förefaller och beslutes. Justeringen af hvarje sådant PleniProtocoll bör ske, så fort som möjligt är, och af alla ProtocollsUtdrag, sist vid början af näst påföljande Plenum. Vid dessa justeringar kan ett beslut ingalunda ändras, men väl sådane tillägg göras, hvarigenom ingen än,

dring i beslutet uppkommer. Dervid äger ock hvar och en, som sig muntligen yttrat, rättighet, att anmärka, huruvida hans uttryck blifvit rigtigt till Protocollet fattade, Ridderskapet och Adeln dock pröfningsrätten häraf förbehållen; och må jemväl på den talandes eget begifvande och med Ridderskapets och Adelns bifall uteslutas dess egne uttryck, och äfven deliberationer som deraf följt, dock kunna ej sådana uttryck, hvarpå beslutet tydligen sig grundar, uteslutas.

39 §.

Hvar och en Ledamot af Ridderskapet och Adeln äge rätt att in Pleno fritt tala och utläta sig, i alla frågor, som under öfverläggande komma, och om lagligheten af allt som inom Ståndet sig tilldrager. Inga andra anföranden må likväl till Protocollet upptagas, än de som gifvas af Ledamöter, hvilka efter anmälan till LandtMarskalken, och af honom i behörig ordning uppropade, uppstigit och från sin plats yttra sina tankar. Ingen vare berättigad att tala utom Protocollet. Ingen tillåte sig personligen förolämpande uttryck.

Finner LandtMarskalk, det någon på sådant sätt eller eljest emot Grundlagarnes tydliga föreskrifter sig uti sina yttranden förgått, äge LandtMarskalken att genast återföra honom till ordning, och derest han icke ställer sig sådant till efterrättelse, att underställa Ridderskapets och Adelns pröfning, bedömmandet af hans förhållande, samt huruvida han derföre bör, enligt 34 §. 3 mom. af denna

RiddarhusOrdning af LandtMarskalken varnas, eller om saken af ett Utskott skall närmare pröfvas, eller ock alldeles må förfalla. Väcker någon Ledamot fråga härom, bör LandtMarskalken sig deröfver utlåta, samt i händelse han anmärkningen godkänner, på föreskrifvet sätt förfara, men i motsatt fall, om sådant vidare yrkas, förhållandet Ridderskapets och Adelns pröfning underställa Förvises saken till ett Utskott, skall ett sådant af 12 Ridderskapets och Adelns Ledamöter ofördröjligen sättas och äge LandtMarskalken samt den person hvilken ifråga är, att hvardera utnämna hälften af nämnde Ledamöters antal; detta Utskott pröfve genast målet, och lemne deröfver till Ridderskapet och Adeln sitt Betänkande, antingen den, emot hvars uttryck anmärkning blifvit gjord, må derifrån njuta befrielse, eller från säte och stämma på Riddarhuset för den Riksdagen uteslutas, eller på sätt 1 mom. i RegeringsFormens 110 §. stadgar, under tilltal ställas. Utskottets beslut till ansvar på endera af dessa tvänne sätt, vare likväl ej till någon påföljd gällande med mindre femsjettedelar af Ridderskapets och Adelns i Plenum, då det föredrages, närvarande Ledamöter deruti instämma.

40 §.

Uti alla sådana mål, som personligen röra en eller annan af Ridderskapets och Adelns Ledamöter, böra densammas närmaste Skyldemän, till och med Syskonebarn, hvilka på

Riddarhuset kunna antecknade vara, ingen stämma äga, utan skola de, sedan så väl den som saken angår, som de sjelfve, ägt tillfälle till Protocollet andraga, hvad de nödigt aktadt, jemte honom, när beslut skall fattas, från Riddarhuset taga afträde. Skulle någon eller några, som på ofvanberörde sätt befinnas slägt vara, hafva uti sådan fråga röstat, vare han eller de Riksdagsmannarätt för den Riksdagen förlustige, äfvensom voteringen skall anses ogild, derest uti nästa Plenum styrkes, att dess utgång kunnat bero af hans eller deras röster.

41 §.

Enär ett ämne sluteligen skall afgöras, böra alla dertill hörande Handlingar uppläsas, så framt någon Ståndets Ledamot sådant åstundar; hvarefter och sedan de som sig anmält, att till Protocollet något i ämnet yttra, dertill ägt tillfälle, LandtMarskalken inhämtar, huruvida Ståndet anser öfverläggningen fulländad; svaras härtill Ja, bör propositionen af RiddarhusSecreteraren skriftligen författas, och i Ståndet till justering uppläsas, innan den af LandtMarskalken göres, hvarvid i allmänhet iagttages, att propositioner så inrättas, att den som bifaller kan svara Ja — och den som bestrider Nej. — Besvaras propositionen med ja, må väl erinringar dervid i tjenliga ordalag göras, men ingen försöka att beslutet genom ny öfverläggning upprifva. Blifver propositionen med Nej besvarad, och derigenom ej

något bestämdt beslut erhållits, bör den i omvändt förhållande af LandtMarskalken å nyo framställas, för att kunna med Ja besvaras.

42 §.

Är propositionen med Ja och Nej besvarad, och begäres af en eller flere votering, samt den eller de derifrån icke vilja afstå, då skall voterings-proposition jemte tydlig contra-proposition genast författas af RiddarhusSecreteraren, af LandtMarskalken till justering framställas, samt på vanligt ställe i RiddarhusSalen anslås, hvarefter voteringen, på sätt nästföljande §§. stadga, innan Plenum slutas, bör för sig gå; och må Proposition aldrig göras, om det voteras skall, ej heller votering derom tillåtas, men väl må i händelse skiljaktiga meningar uppstå, vid contra-propositionens justerande, rörande den beskaffenhet den äga bör, och dessa ej annorlunda kunna förenas, denna beskaffenhet först genom särskild votering bestämmas. Den eller de, hvilka uti Pluralitetens beslut, som med eller utan votering blifvit fattadt, icke instämdt, må det uti intet fall kunna förvägras, att låta sin särskilta tanka i Protocollet anteckna, samt densamma hos de öfrige Stånden anmäla.

43 §.

Då votering eller val förrättas skall, varde först de §§. af denna RiddarhusOrdning, hvilka voteringssättet angå, uppläste. Derefter anmode Landt-Marskalken 6 Ledamöter

af Ridderskapet och Adeln, att jemte sig vid bordet sitta, och 4 af dem att anteckning föra, så väl öfver dem, hvilka rösta, som öfver dem hvilka vid första uppropet sig icke infinna. Upprop förrättas af RiddarhusFiscalen, enligt anteckningslistan. De som å en och samma Bänk sin anordnade plats innehafva, träde inom skranket, när deras Bänks nummer uppropas, och hvar och en framlägge vid upprop af dess namn, en lyckt sammanrullad sedel på det pappersark, som hålles af en Ledamot vid bordet. När Bänkens upprop är slutadt, lemne de, som den tillhöra, skranket åt nästa Bänks Ledamöter; och må ingen annan än den som till förevarande Bänk hörer, under påstående val eller votering vara inom skranket, ej eller någon stå i skrankdörren eller framföre skranket, med mindre han hörer till den Bänk som uppropad är, hvarå RiddarhusFiscalen noga och allvarsam tillsyn hålla bör, hvadan honom älven ovilkorligen åligger att vid alla val och voteringar tillstädesvara.

44 §.

Vid alla val och voteringar skola tvenne upprop ske på sätt, att så snart första uppropet slutat är, de som sig dervid icke infunnit, enligt de deröfver förde anteckningar, andra gången uppropas. Den som sig ej infinner, när andra uppropet för hans Bänk verkställes, hafve sin rätt att rösta den gången förlorat.

45 §.

Vid voteringar nyttjas tryckte sedlar med

Ja och Nej, hvilka alltid skola vara i RiddarhusCancelliet, så väl som på ett innanföre dörren i stora RiddarhusSalen framställdt bord, att tillgå. Och anses alla sådana skrifna för olagliga. Vid val af personer nyttjas skrifna sedlar, hvilka, derest de skola vara gällande, böra vara enkla och fria från all tvetydighet eller origtighet i anseende till personernes namn och antal, icke eller något annat innehålla än de utvaldes namn, nummer och caractair; börandes alltid om valsedlarnes rätta beskaffenhet, skriftlig och fullständig underrätse anslås på samma sätt och ställe, som i anseende till voterings-propositioner är stadgadt; äfvensom alla val, som under ett Plenum skola förekomma, böra uti det dagen förut skeende anslag till samma Plenum tillkännagifvas. Finnes vid votering eller val tvenne eller flere sedlar sammanrullade, sedel märkt eller utstrykning derå, vare alla sådana sedlar ogillde.

46 §.

Sedan voterings eller val-uppropen äro slutade, öppnas sedlarne af LandtMarskalken, samt granskas af honom och dem, som vid bordet sitta, ibland hvilka 4 föra hvardera särskilt Protocoll, som efter fulländad votering eller val collationeras. Derefter upprättas ordentlig omröstnings- eller ValProtocoll, hvilket underskrifves af alla dem som vid bordet sitta, och derest Plenum med voteringen slutas, förseglas, för att i nästa Plenum uppbrytas och kungöras.

Till undvikande af paria vota, skall vid hvarje votering förr än sedlarne uppräknas, den Ordförande en ibland dem uttaga och genast förseglad aflägga. Befinnas, vid uppsummerandet af de öfrige, rösterne lika delade, må denna sedel öppnas och gifva utslaget. Är pluraliteten redan vunnen, bör den aflagde sedeln genast ouppbruten förstöras. Erhålla vid val af personer, en eller flere lika många röster, anställes dem emellan genast lottning.

47 §.

Vid hvarje Riksdag, vare sig Lagtima eller Urtima, välje Ridderskapet och Adeln på sätt föregående §§. stadga, trenne Fullmägtige i Riksens Ständers Bank, lika antal Fullmägtige uti Riksens Ständers RiksgäldsContoir, samt 6 Revisorer, att emellan Riksdagarne öfverse och granska StatsVerkets, Bankens och RiksgäldsContoirets tillstånd, Styrelse och Förvaltning. Desse Fullmägtige och Revisorer intaga sina säten efter ordningen i Matrikeln af de Ätter de tillhöra. I anseende till personerne, hvilka till desse befattningar kunna komma under omröstning, iakttages hvad RiksdagsOrdningens 70 §. härom stadgar. Med val till Revisorer af Ridderskapet och Adeln, hvilka emellan Riksdagarne skola förrättas, förhålles på sätt Ridderskapet och Adeln, jemlikt 69 §. RiksdagsOrdningen, finner lämpligt särskilt stadga.

48 §.

Till befrämjande af nödig ordning vid

Ridderskapets och Adelns allmänna sammankomster, är särskildt stadgande utfärdadt, som i stora RiddarhusSalen kommer att till efterrättelse anslås.

49 §.

Emellan Riksdagarne besörjes och förvaltas Riddarhusets angelägenheter af en Direction, bestående af 7 Ledamöter, hvilka af Ridderskapet och Adeln vid hvarje Riksdag väljes genom samfäld omröstning in Pleno, bland sådane Adelsmän, hvilka äro behörige att vara Ledamöter i Utskott; hvarjemte vid samma tillfälle utses trenne personer, att i den ordning de fleste rösterne erhållit, inträda i Direction vid förefallande ledigheter. För Directionen är utfärdad särskild Instruction, hvarefter den emellan Riksdagarne har sig att rätta, och hvaruti äfvenledes innehålles föreskrifter för RiddarhusSecreteraren och Riddarhusets öfrige Tjenstemän.

Ej må Ledamot af RiddarhusDirection derjemte kunna vara Fullmägtig i Riksens Ständers Bank eller RiksgäldsContoir, eller Revisor öfver dessa Verks samt StatsVerkets tillstånd, styrelse och förvaltning.

50 §.

RiddarhusUtskottet består af tolf dertill utsedde Ledamöter. Inför detta Utskott skola alla Ledamöter af Ridderskapet och Adeln, hvilka efter de tvenne första anteckningarne

vid Riksdagen sig infinna, sin behörighet till säte och stämma styrka, och Inträdespollett utbekomma.

Detta Utskott tillkommer ock att öfverse och granska RiddarhusDirectionens göromål sedan sista Riksdag, så väl i anseende till Riddarhusets som Wadstena Adeliga JungfruStifts angelägenheter, samt revidera räkenskaperne för RiddarhusCassan, Wadstena Adeliga JungfruStiftsCassa, Adeliga CadettSkolæFonden såsom ock alla öfrige under Directionens vård och förvaltning ställde Cassor, Donationer och Legater, af hvad namn de vara må, äfvensom att inventera dessa Cassors och Fonders belopp, samt granska säkerheten af de dem tillhörige Hypotheker, börandes om allt detta Utskottet till Ridderskapet och Adeln aflemna sin Berättelse, hvaruti derjemte bör föreslås de ändringar och förbättrade anstalter, hvilka Utskottet antingen i anseende till förvaltningen, eller i andre hänseenden, kan finna nödige.

I öfrigt äger Utskottet att under påstående Riksdag öfvertaga alla RiddarhusDirectionens befattningar, med iakttagande så väl af denna RiddarhusOrdnings, som den för Directionen särskilt utfärdade Instructions, föreskrifter. Lottning och inskrifning i Adeliga JungfruStiftet må likväl, då den under Riksdagen inträffar, af Utskottet icke annorlunda verkställas, än att LandtMarskalken anmodas att dervid vara närvarande.

51 §.

Skulle RiddarhusUtskottet finna någon ändring uti eller tilläggning till denna RiddarhusOrdning nödig, eller väckes fråga derom in Pleno, hvilken då alltid till Utskottet remitteras bör, äge Utskottet att derom öfverlägga och med sitt Betänkande till Ridderskapet och Adeln inkomma. Fattar Ridderskapet och Adeln, med anledning deraf, beslut till någon ändring eller tilläggning, öfverlemnas samma beslut till Konungens stadfästelse, och blifver, derest en sådan vinnes, vid nästföljande Riksdag gällande. Varder under varande Riksdag, på det sätt som 82 §. RegeringsFormen omförmäler, någon sådan ändring uti Grundlagarne antagen, som, för uppfyllandet af föreskriften uti 12 §. af RiksdagsOrdningen, gör en derefter lämpad ändring i vissa delar af RiddarhusOrdningen nödvändig, bör en sådan ändring af RiddarhusUtskottet skyndsammeligen föreslås, och, af Ridderskapet och Adeln godkänd, till Konungens stadfästelse öfverlemnas, för att genast varda gällande.

52 §.

De å Riddarhuset förvarade Genealogiska Tabeller öfver alla introducerade Ätter, böra på sätt Kongl. Kungörelserne den 10 Augusti 1762 och den 10 Augusti 1813 föreskrifva, completteras och i ordning hållas; och är hvarje Ätt, som sine Stamtaflor icke complet-

terat, intilldess sin representationsrätt förlustig; åliggandes emellan Riksdagarne RiddarhusDirectionen och under Riksdagarne RiddarhusUtskottet, att häröfver noga hand hålla.

53 §.

De personer, hvilka af Kongl. Maj:t blifvit till Greflig eller Friherrlig värdighet upphöjde, eller med Adelskap benådade, men inom tvenne år efter utnämnandet icke hafva sig till vinnande af Introduction å Riddarhuset anmält, hafve all vidare rätt dertill, enligt K:gl. Förordningen af den 8 Maj 1775 och Kongl. Brefvet af den 11 Februari 1800 förlorat, så framt ej Kongl. Maj:t täckes, genom särskild Nådig Resolution, den försutne tiden återställa; åliggandes under Riksdagarne RiddarhusUtskottet och emellan Riksdagarne RiddarhusDirectionen, att noga tillse, att hvad ofvanberörde Författningar så väl härom som i öfrigt rörande Introductioner stadga, varder noggrannt iakttagit.

Under Riksdagarne må likväl Introduction ej beviljas, med mindre Ridderskapet och Adeln uppå RiddarhusUtskottets anmälan, det vederbörlige præstanda blifvit fullgjorde, dertill in Pleno tillstånd gifvit.

54 §.

Ej må någon upptaga annan Ätts namn eller vapen, den må vara lefvande eller utdöd, med mindre han dertill genom för någon särskild Ätt gällande Författning berättigad är.

55 §.

Sedan Kongl. Maj:t å RiksSalen åtskiljt Riksens Ständer, och dem hemförlofvat, samt LandtMarskalken derefter å Riddarhuset afslutat Ridderskapets och Adelns Sammarkomster, aflemnar LandtMarskalken Stafven till den efter Matrikeln äldste närvarande Grefven, hvilken, åtföljd af 6 Deputerade af Ridderskapet och Adeln, genast uppträder till Kongl. Maj:t, för att LandtMarskalksStafven återlemna; och må sedermera någon Sammankomst för Ridderskapet och Adeln den Riksdagen ej äga rum.

Lades på bordet.

Justerades följande:

Utdrag af Protocollet, hållet hos Höglofliga Ridderskapet och Adeln, vid Urtima Riksdagen i Stockholm, den 25 Junii 1818.

S. D. Sedan icke allenast RiddarhusDirectionens den 20 November sistlidne år till Ridderskapet och Adeln afgifne Berättelse, om hvad under RiddarhusÄrendernes Styrelse och Förvaltning sedan sista Riksdag sig vid Riddarhuset tilldragit, blifvit, efter det RiddarhusUtskottet deröfver afgifvit Utlåtande, af Ridderskapet och Adeln den 1 sistlidne April

pröfvad, utan ock den RiddarhusUtskottet tillkommande granskning af RiddarhusDirectionens åtgärder är vorden fulländad, så fann Ridderskapet och Adeln nu för godt förklara RiddarhusDirectionen Ridderskapets och Adelns tillfredsställelse och välbehag öfver det sätt, hvarpå RiddarhusÄrenderne blifvit sedan sista Riksdag af Directionen förvaltade. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af ConstitutionsUtskottets den 17 dennes aflåtne, samt den 22 derpå följde förmiddagen på bordet lagde, Memorial, angående åtskillige med Representationsförslaget gemenskap ägande Grundlagsändringar; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att till den behandling 56 §. Regerings-Formen stadgar, berörde Grundlagsändringar godkänna. Ut supra.

S. D. Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, och den 22 dennes förmiddagen på bordet lagde, Betänkanden:

Från Allmänna Besvärs- och Economie-Utskottet:

Af den 19 dennes, i anledning af väckt fråga om en ny allmän vägdelning, samt utvidgad rättighet till grushämtning.

Från Särskilta Utskottet:

Af den 17 dennes, angående föreslagen

förändrad reglering med aflöningen för Krono-Uppbördsmännen i Rikets Städer. Ut supra.

S. D. Då nu å nyo föredrogs Särskilta Utskottets den 2 sistl. April aflåtne, samt den 11 i samma månad eftermiddagen på bordet lagde Memorial, innefattande upplysningar om de hittills vidtagne åtgärder, i frågan om indragning och sammanslående af öfverflödiga Embeten och Tjenster, fann Ridderskapet och Adeln, att, sedan Ridderskapet och Adeln den 22 dennes, vid pröfningen af Serskildta Utskottets Betänkande, rörande en allmän ny reglering af Statens Embeten och Tjenster, beslutat, att detta ämne i hela dess vidd borde öfverlemnas till en af Kongl. Maj:t i Nåder tillförordnad Comitté, Utskottets ifrågavarande Memorial numera endast borde läggas till handlingarne. Ut supra.

Höglofliga Ridderskapet och Adeln åtskiljdes kl. 1 eftermiddagen.

In fidem Protocolli

O. J. Lagerheim.

Lördagen den 27 Junii,

Plenum kl. 9 förmiddagen.

Upplästes till justering och godkändes ExpeditionsUtskottets insände förslag till 29 §. af RiksdagsBeslutet.

Upplästes och lades på bordet följande från nedannämde Utskott inkomne Memorial och Utlåtanden:

Från BevillningsUtskottet:

Af den 25 dennes:

1) Angående RiksStåndens särskilta beslut, i frågan om den så kallade Minimitabellen för Hemmansvärdet inom hvarje Län.

2) I anledning af de emot tredje Artikeln i BevillningsStadgan, angående afgift för förbrukning af vissa öfverflödsvaror, framställde anmärkningar.

Från ExpeditionsUtskottet:

Af den 23 dennes, angående tryckning af några Handlingar, som tillhöra Bihanget till RiksStåndens Protocoll.

Upplästes följande från RiddarhusUtskottet inkomne tvenne Memorial:

Hörsamste Memorial!

Då vid granskning af RiddarhusDirections Protocoller och Räkenskaper, Riddarhus-Utskottet funnit, att RiddarhusDirection vid åtskilliga tillfällen till Rättegångars utförande, Testaments-bevakningar och mera sådant, nödsakats begagna ett Ombud i Kongl. Götha HofRätt, samt att AdvocatFiscalen i nämnde Kongl. HofRätt väl hittills benäget åtagit sig utförandet af RiddarhusDirectionens talan derstädes, och derföre erhållit en efter uppdragets vidd lämpad gratification, som likväl alltid medfört för Cassan en mindre kostnad, än om RiddarhusFiscalen skulle hafva till Jönköping nedrest, för att Cassans fördel iakttaga; så har likväl vid detta förhållande det icke kunnat undfalla Utskottet, att RiddarhusDirection icke äger någon gifven Fullmägtig vid Kongl. Götha HofRätt; i anledning häraf får Utskottet till Ridderskapets och Adelns beprövvande vördsamligen hemställa, om icke AdvocatFiscalen i Kongl. Götha HofRätt finge anmodas, att, såsom RiddarhusDirectionens befullmägtigade Ombud i Götha HofRätt, RiddarhusDirections talan utföra, när sådant är af nöden; i hvilket afseende Utskottet får den äran föreslå, att ett årligt arfvode af 25 Riksdaler Banco honom af RiddarhusCassan måtte anvisas; Directionen dock öppet lemnadt, att vid frågor af större vigt, efter omständigheterne,

antingen öka detta arfvode med en lämpelig gratification, nedsända sin RiddarhusFiscal eller begagna annat Ombud. Stockholm den 23 Junii 1818.

På RiddarhusUtskottets vägnar

C. F. Posse.

C. W. Riben.

Hörsamste Memorial!

Sedan Höglofliga Ridderskapet och Adeln den 4 sistlidne Maji beslutat att hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det de hittills varande afgifter i och för Adeliga Döttrars inskrifning i Wadstena Adeliga JungfruStift måtte fastställas att ifrån och med nästa års början med 50 procents förhöjning utgå; så får RiddarhusUtskottet härhos den äran öfverlemna förslag till Ridderskapets och Adelns skrifvelse till Kongl. Maj:t i detta ämne. Stockholm den 23 Junii 1818.

På RiddarhusUtskottets vägnar,

C. F. Posse.

C. W. Riben.

Stormägtigste Allernådigste Konung!

Hos Ridderskapet och Adeln har i betraktande kommit, att ehuru de sednare åren antalet af de i Wadstena Adeliga JungfruStift

inskrifne Adeliga Döttrar betydligen tilltagit, och derigenom å ena sidan större tillgång för Cassan vunnits, så har likväl å den andra genom detta, utom allt förhållande till de afgångnes ökade antal af tillkomna, den förut vanliga expentancetiden, innan inskrifne Adeliga döttrar varda till pensioners åtnjutande i sin tour berättigade, blifvit ansenligen förlängd. Då dessutom sjelfva pensionsbeloppet, när det en gång erhålles, genom tidernas förändrade skick och myntets försämrade värde, blifvit ett mindre tillräckligt bidrag till Adeliga Döttrars, Ståndets värdighet likmätiga, utkomst, än som med denna välgörande inrättning af början varit åsyftadt, skulle det visserligen för Ridderskapet och Adeln varit särdeles tillfredsställande, om Ridderskapet och Adeln nu kunnat inför Eders Kongl. Maj:t i underdånighet framlägga ett förslag till förhöjning i de från Stiftet utgående pensioner, lämpad efter denna tidens förhållanden, så olika med dem, då Inrättningen stiftades. Men då Cassans närvarande tillstånd nödgar Ridderskapet och Adeln, att åt framtiden öfverlemna utförandet af hvad Ridderskapet och Adeln nu blott kan önska, har likväl Ridderskapet och Adeln trott sig finna en möjlighet att, genom förhöjning i familjegåfvan och inskrifningspenningarne, nu bereda en tillökning af Fonden, hvarigenom pensionernes antal framdeles hastigare kunde komma att ökas, och derigenom de Fröknar, för hvilka dessa utgifter blifvit erlagde, snarare kunde komma i åtnjutande af de med Inskrifningen afsedde förmåner.

Det är af denna anledning som Ridderskapet och Adeln nu går att hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t genom utfärdande Kungörelse i Nåder täckes förordna, det de hittills varande afgifter i och för Adeliga döttrars inskrifning i Wadstena Adeliga JungfruStift, bestående af Familjegåfva 33 Riksdaler 16 sk. samt inskrifningspenningar för Fröknar under 6 års ålder 33 Riksdaler 16 sk., från 6 till 12 år 55 Riksdaler 26 sk. 8 runstycken, och öfver 12 år 66 Riksdaler 32 sk. må fastställas, att ifrån och med nästa års början utgå med 50 procents förhöjning å förra beloppet, sålunda att Familjegåfvan kommer att utgöra 50 Riksdaler, Inskrifningspenningar för Fröknar under 6 år 50 Riksdaler, ifrån 6 till 12 år 83 Riksdaler 16 skillingar, och öfver 12 år 100 Riksdaler.

Ridderskapet och Adeln framhärdar &c.

Hörsamste Memorial!

Genom ProtocollsUtdrag af den 18 i denna månad har Höglofliga Ridderskapet och Adeln till RiddarhusUtskottet behagat remittera så väl en Motion af Herr Silfverstolpe, Gustaf Abraham, innefattande hemställan, att i händelse rättigheten att efter Fullmagt representera skulle blifva upphäfven, någon deremot svarande ersättning för de Frälsemän, hvilka icke äro Hufvudmän, måtte utses; som Friherre Boijes, Ludvig, yttrande i samma ämne.

Som hvarken RiddarhusUtskottet tillstyrkt eller Höglofliga Ridderskapet och Adeln beslutat upphörande af Adeliga Ätters nu ägande rättighet att genom Fullmägtig sin Representationsrätt utöfva, och den väckta frågan om en förändring i Ridderskapets och Adelns Representationssätt blifvit till nästa Riksdag uppskjuten; så har Utskottet på Herr Silfverstolpes Motion icke kunnat fästa något afseende. Stockholm den 25 Junii 1818.

På RiddarhusUtskottets vägnar

C. F. Posse.

C W. Riben.

Dessa trenne Memorial lades på bordet.

Upplästes följande från Hans Excellence HofCancelleren Herr Friherre af Wetterstedt ankomne skrifvelse:

Enligt StatsSecreterarens för Kongl. Krigs-Expeditionen till mig aflåtne anmälan, har Kongl. Maj:t i Nåder täckts anbefalla nedannämnde åtgärder, i anledning af följande Riksens Ständers underdåniga skrifvelser, nemligen:

1) Angående Majoren Florus Tolls an-

sökning om utbekommande af innestående Accords-ersättning;

Om hvad Riksens Ständer häruti beslutat, har Kongl. Maj:ts och Rikets StatsContoir, till behörig efterrättelse, blifvit i Nåder förständigadt.

2) Rörande Lieutenantens i Arméen G. Rousseaus ansökning om utbekommande af Expectancearfvode;

Kongl. Maj:ts och Rikets StatsContoir har, till behörigt iakttagande, blifvit i Nåder förständigadt om det beslut Riksens Ständer, i detta afseende, vidtagit.

Och får jag härmedelst den äran, på Nådigste befallning, anmoda Hans Excellence Högvälborne Herr Grefven och LandtMarskalken, att dessa åtgärder Höglofliga Ridderskapet och Adeln meddela. Stockholm den 25 Junii 1818.

G. af Wetterstedt.

Lades till Handlingarne.

Vid förnyad föredragning af Stats-Utskottets den 23 dennes afgifne, samt den 25 derpå följde på bordet lagde, hemställan angående RiksStåndens särskilta beslut, i frågan om understöd för Theaterns underhåll, fann

Ridderskapet och Adeln för godt att på sätt Utskottet föreslagit, öfverlemna denna fråga till det Förstärkta StatsUtskottets afgörande.

Föredrogs å nyo BevillningsUtskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde Memorial, innefattande hemställan, att derest BondeStåndet ej skulle finna för godt antaga några af de öfrige trenne RiksStånden uti 12 Momenterne af 22 och 25 paragrapherne utaf Utskottets förslag till en förnyad ChartæSigillatæFörordning gjorde rättelser, berörde frågor måtte till det Förstärkta StatsUtskottet öfverlemnas.

I sammanhang dermed upplästes BevillningsUtskottets nu ankomne Memorial af den 25 dennes, deruti Utskottet tillkännagifvit, det BondeStåndet nu mera äfven antagit ofvanberörde uti den blifvande Chartæ Sigillatæ Förordningen af de öfrige RiksStånden godkände förändringar.

I anledning hvaraf *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* hemställde, att BevillningsUtskottets ifrågavarande tvänne Memorial, såsom icke erfordrande någon åtgärd, måtte läggas till Handlingarne; hvilket bifölls.

Företogs till pröfning Särskilta Utskottets den 17 dennes afgifne, och den 25 i sam-

ma månad på bordet lagde, Betänkande angående föreslagit antagande af ett ökadt antal Betjening vid LandsCancellierne och LandsContoiren.

Friherre *Cederström*, *Jacob*: Landshöfdingarne äga visserligen, då LandsSecreteraren är hindrad, förordna någon att hans tjenst förrätta, men att, på sätt Utskottet föreslagit, LandsCancellisten dertill skulle äga erforderlig skicklighet, inträffar ganska sällan. LandsCancellisten är ock fullt sysselsatt af expeditionernes utskrifvande; så att, om än LänsNotarier framdeles skulle tillsättas uti alla Län, blifver deraf ingalunda en följd, att Cancellisterne kunna indragas, ty utan renskrifningshjelp skulle lika ofullständighet uti LandsCancelliernes organisation, som nu, visa sig. Jag hemställer således, att antingen Utskottets Utlåtande måtte återremitteras, eller ock att detta mitt yttrande kunde jemte samma Utlåtande till den föreslagne Comittéen få åtfölja.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln, med gillande af Utskottets Betänkande, behagade öfverlemna detsamma jemte Friherre Cederströms dervid afgifne yttrande, till den Comitté, hvilken, i afseende å en allmän ny reglering af Rikets Embeten och Tjenster, torde komma att af Kongl. Maj:t i Nåder tillförordnas.

Bifölls.

Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt den 25 dennes på bordet lagde, Utlåtanden:

Från Constitutions-Utskottet:

Af den 19 dennes, öfver gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddelte förslag, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga proposition om ett Additament till Riksacten emellan Sverige och Norrige.

Från Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottet:

Af den 23 dennes, öfver väckt motion om ett förändradt sätt uti KronotiondeSpannemålens utgörande till Stockholms Stora Barnhus.

Företogs till pröfning ConstitutionsUtskottets den 19 dennes aflåtne och den 25 derpå följde på bordet lagde Memorial, innefattande Utlåtande öfver de hos Ridderskapet och Adeln gjorde anmärkningar vid Utskottets den 28 sistledne Maji meddelte förslag till förändrad redaction af 102 §. RegeringsFormen.

Grefve *Mörner*, *Carl Stellan*, anhöll, att ifrågavarande Betänkande måtte få hvila på bordet till nästa Plenum

Herr *Cederschjöld*, *Pehr Gustaf*: Utan att ingå i sjelfva saken eller i öfverflödigt försvar för Ridderskapets och Adelns, i egenskap af anmärkningar vid ConstitutionsUtskottets för-

slag till ändring i Grundlagen, till Utskottet remitterade gemensamma tankar, vill jag blott erinra, att Utskottets sätt att behandla denna fråga varit lika felagtigt och oformligt, som vid flera dylika tillfällen tillförene. Då ett RiksStånd återremitterat en Grundlags fråga till ConstitutionsUtskottet med anmärkningar, som utgöra Ståndets gemensamma tankar, äger Utskottet alldeles icke att pröfva dessa anmärkningar, eller att ingå i försvar för den mening Utskottet yttrat; utan har, enligt 56 §. RegeringsFormen, endast att söka sammanjemka samtelige Ståndens tankar till ett helt Utlåtande. — Det förundrar mig således högeligen, att Utskottet "ansett sig *ej böra tillåta sig en jemkning*": hvilket vill säga detsamma som: *icke tillåta sig att följa Grundlagen.* — I anledning häraf får jag vördsammast tillstyrka Ridderskapet och Adeln, att förblifva vid sin fattade gemensamma tanka, och derigenom försätta Utskottet i nödvändighet, att efterkomma Grundlagens föreskrift, samt öfverlemna åt Ständen att jemka de skiljagtigheter, som Utskottet anser sig icke kunna förena. Jag får härvid tillika erinra, att Utskottet äfven denna gång gjort det så mycket mera omöjligt för de öfrige Ständen att pröfva och tillä äfventyrs godkänna den tanka Ridderskapet och Adeln yttrat, som densamma i Memorialet alldeles icke blifvit intagen.

Herr *Påhlman, Otto Fredric*: Då jag omöjligen kan instämma med Herr Cederschjöld der-

deruti att ett Utskott bör ändra tanka, derföre att inom ett RiksStånd göres en anmärkning, äfven om den skulle förklaras för Ståndets gemensamma tankar, saknar jag allt skäl af den åberopade §:n att ogilla ConstitutionsUtskottets förfarande. Det strider äfven emot all följd af beredande åtgärd, att ovilkorligen rätta sig efter en gjord anmärkning. Utskottet har deremot, efter mitt omdömme, haft fullkomlig rätt att framställa skälen för sin öfvertygelse, samt till grund derför åberopa de öfrige RiksStåndens deråt lemnade bifall. Jag kan således ej säga, att Utskottet i detta fall handlat emot sin pligt, som vore detsamma som att bestrida Utskottet att tänka. För min del anser jag ock redactionen af Utskottets förslag vara klar, samt sådane skäl anförda, som böra verka dess antagande. Dessutom är det ett icke obetydligt skäl, för att komma till ett gemensamt mål, helst då jemkning emellan tvenne motsatta meningar ej gerna låter sig göra, att antaga hvad de öfrige Stånden förut gillat. Långt ifrån att ConstitutionsUtskottets handlingssätt, må klandras, har således Utskottet i min tanka förhållit sig såsom man bör vänta af män, hvilka icke låta leda sin öfvertygelse.

Friherre *Åkerhjelm, Gustaf Fredric*: Antingen förstår icke jag rätt 56 §. i Regerings-Formen, eller ock har Herr Cederschjöld misstagit sig om dess mening. Denna §. innehål-

ler, att ConstitutionsUtskottet åligger, att samtelige RiksStåndens tankar till ett helt Utlåtande i möjligaste måtto sammanjemka, och om oförenliga skiljaktigheter finnas, dem derjemte till samtelige RiksStåndens behandlande anmäla. Detta stadgande förutsätter således, att sammanjemkning kan vara möjlig och äfven omöjlig. Möjlighet af jemkning anser jag äga rum, i afseende å tillägg i detailler, omöjlighet åter, då fråga är om ändring af grunder. Då trenne Stånd antagit grunderne, ansåg Utskottet sig ej kunna, i anledning af de inom Ridderskapet och Adeln gjorde anmärkningar, deruti föreslå någon ändring, utan böra, i enlighet med förut åberopade §:s föreskrift, anmäla hos RiksStånden den oförenliga skiljagtighet Utskottet trott sig finna. Det återstår nu ingen annan utväg än att antingen föga sig efter de öfrige trenne Stånden, eller ock förblifva vid sin förut yttrade mening; i förra fallet är Utskottets förslag antagit, i det sednare åter skall ConstitutionsUtskottet uppsätta proposition, hvaröfver inom Utskottet, sedan det blifvit förstärkt, votering skall anställas, då Ridderskapets och Adelns anmärkning kommer att utgöra contra-propositionen. Efter min öfvertygelse har Utskottet således handlat i enlighet med 56 §. i RegeringsFormen, åtminstone vet jag, att Utskottet haft för afsigt att göra det. Jag tror äfven att Utskottets förslag innefattar en klar och tydlig föreskrift, så att någon villrådighet om dess rätta förstånd ej kan uppkomma. Skulle åter de Verk, från hvilka Ledamöter i RiksRätten utgöras, i fram-

tiden undergå förändring, kan i sådant fall en ändring af nu ifrågavarande §. icke undvikas. På alla dessa skäl tillstyrker jag således bifall å Utskottets Memorial.

Herr *Cederschjöld*: Innan jag ingår i förr svar för mitt yttrande, anhåller jag att såsom grund derför få uppläsa den del af 56 §. RegeringsFormen, som hit kan lämpas. Der heter det: — "Göras åter i RiksStåndens Plena emot Utskottets yttrande anmärkningar; blifve de, hvilka hvarje RiksStånd särskilt förklarar utgöra dess gemensamma tankar, till ConstitutionsUtskottet hänvisade. *Utskottet åligge då att samtlige RiksStåndens tankar till ett helt Utlåtande i möjligaste måtto sammanjemka, och om oförenliga skiljagtigheter finnas, dem derjemte till samtelige RiksStåndens behandling anmäla.*" Detta ställe i Grundlagen, som är så bestämdt och tydligt, att ingen tvist om meningen borde kunnat förmodas, betager ConstitutionsUtskottet all rätt att pröfva ett Stånds gemensamma tankar; utan *ålägger* Utskottet uttryckligen att blott sammanjemka samtliga Ståndens tankar till ett helt Utlåtande, och om Utskottet ej skulle finna detta möjligt, öfverlemna jemkningen åt Ståndens sjelfva.

Grundlagsfrågors behandling är så olik alla andra allmänna Riksdagsärenders, att det skäl Herr Påhlman velat hämta till försvar för ConstitutionsUtskottet, från jemförelsen med de andra Utskottens handlingssätt, alldeles förfaller. Då ett Betänkande från de öfriga Ut-

skotten af Stånden återremitteras, medfölja alla dervid gjorda anmärkningar, ehuru stridiga de än må vara sins emellan: Till ConstitutionsUtskottet deremot inga andra än de, hvilka hvarje Stånd förklarar utgöra dess gemensamma tankar. En betydlig skillnad ligger äfven deruti, att då ett mål från de öfriga Utskotten för andra gången inkommit, kunna Stånden dermed förfara efter godtycke, antingen antaga Utskottens Betänkande med förändringar, eller alldeles förkasta detsamma. Allt detta är helt annorlunda i frågan om ändringar i Grundlagen Jag finner således ingen anledning att ändra den öfvertygelse jag tillförene vid ett dylikt tillfälle yttrat, att ConstitutionsUtskottet afvikit från föreskriften i 56 §. RegeringsFormen, samt i denna del tillåtit sig ett handlingssätt, som Grundlagen alldeles icke medgifver. Jag finner alltför väl, att det är svårt för en enskilt Riksdagsman, att strida med ConstitutionsUtskottet, en Domstol, hvarifrån det ej gifves någon Apell: och får derföre åtnöja mig för det närvarande dermed, att mina yttranden stå för min räkning i Protocollet såsom en reservation, under förhoppning, att ett framtida ConstitutionsUtskott skall i sitt handlingssätt göra rättvisa åt min nu yttrade mening.

Friherre *Åkerhjelm*: För att utröna om någon oförenlig skiljagtighet emellan Riks-Ståndens meningar sig företer, måste Utskottet äga att granska det stridiga, och deröfver meddela ett omdöme. De utaf Ridderskapet

och Adeln framställde anmärkningar hafva föranledt Utskottet att jemka sitt förslag till någon del, men i andra omständigheter har Utskottet ansett jemkning icke vara möjlig, och derföre, enligt den förut åberopade §. i RegeringsFormen, öfverlemnat dessa skiljaktigheter till RiksStåndens behandlande. Jag vet ej, hvaruti detta förfarande skiljer sig ifrån Grundlagens föreskrift, men öfverlemnar till Ridderskapet och Adeln att härom fälla ett rättvist omdöme.

Herr *Cederschjöld*: Den siste värde Talaren har förment, att ConsitutionsUtskottet fullgjort sin skyldighet, då det öfverlemnat till Ståndén att sjelfve jemka de skiljaktige meningarne; men det är så mycket omöjligare för de andra Stånden, att jemka sig efter Ridderskapet och Adeln, som dess gemensamma tanka icke finnes uttryckt i Utskottets Memorial. Om derföre Ridderskapet och Adeln skulle förblifva vid sin förut yttrade mening, sättes Utskottet i nödvändighet att iagttaga hvad det nu bordt göra, eller att till Stånden inkomma med ett jemkningsförslag.

Grefve *Mörner*, *Carl Stellan*: Jag har väl nyss begärt, att ifrågavarande mål måtte få hvila på bordet till nästa Plenum, men sedan Friherre Åkerhjelm så fullständigt utredt detsamma, samt framställt de skäl hvilka tala för den föreslagna redactionen, afstår jag från min ofvannämnde anhållan, samt tillstyrker äfven

för min del att berörde redaction må af Ridderskapet och Adeln antagas.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln behagade till den behandling 56 §. Regerings-Formen stadgar godkänna Utskottets uti ifrågavarande Memorial föreslagne nya redaction af 102 §. Regerings-Formen.

Bifölls.

Herr *Cederschjöld* anmälte till Protocollet sin reservation och protest emot Ridderskapets och Adelns beslut.

Föredrogs å nyo BancoUtskottets den 23 dennes aflåtne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Memorial, angående val af Deputerade för RiksStånden till förrättande af de årliga Revisionerne öfver Riksens Ständers BancoDiscontVerk.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln behagade samma Memorial gilla, samt uppdraga åt RiddarhusDirectionen, att hädanefter som hittills årligen utse tvenne Revisorer af Ridderskapet och Adeln, hvilka

borde deltaga uti Revisionen af BancoDiscont-Verkets förvaltning och räkenskaper.

Bifölls.

Vid förnyad föredragning af Bevillnings-Utskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af de hos BorgareStåndet gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddeldte Betänkande, angående grunderne för de blifvande Tullafgifterne, fann Ridderskapet och Adeln, att enär sistnämnde Betänkande redan blifvit af Ridderskapet och Adeln gilladt, Utskottets ifrågavarande Utlåtande borde läggas till handlingarne.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken tillkännagaf, att Plenum komme kl. 5 i eftermiddag att fortsättas.

Sedan 43, 44, 45, 46 och 50 §§. af RiddarhusOrdningen blifvit uppläste, företog Ridderskapet och Adeln klockan ¾ till 11 f. m. val af den RiddarhusDirection, bestående af 7 Ledamöter, hvilken kommer att intill nästa Riksdag förvalta Riddarhusets angelägenheter; och befunnos efter förrättningens slut följande Herrar hafva genom de flesta rösterne till

Riddarhus-Directeurer blifvit utsedde, nemligen:

N:o	3	Grefve *De la Gardie, Jacob*	111	röster.
—	26	Friherre *Leijonhufvud, A. G.*	197	d:o.
—	250	Friherre *Hjerta, Axel* -	164	d:o.
—	257	Friherre *Klingspor, Fr. Philip*	217	d:o.
—	745	Herr *Bruce, Adam* - -	108	d:o.
—	1255	Herr *von Schantz, Ifvar Fr. G.*	140	d:o.
—	2172	Herr *Lorichs, Nils* = =	113	d:o.

Högloflige Ridderskapet och Adeln åtskiljdes kl. half till 3 eftermiddagen.

In fidem Protocolli

O. J. Lagerheim.

Lördagen den 27 Junii.

Plenum kl. 5 eftermiddagen.

Upplästes till justering och godkändes ExpeditionsUtskottets insände förslag till Rik-

sens Ständers underdåniga skrifvelse till Kongl: Maj:t, om verkställd granskning af de i Stats-Rådet förde Protocoll.

Upplästes och lades på bordet följande från nedannämde Utskott inkomne Memorial och Utlåtanden:

Från StatsUtskottet:

Af den 23 dennes, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse angående Colonien St. Barthelemy.

Från Förstärkta StatsUtskottet:

Af den 25 dennes:

1) Angående den till det Förstärkta Stats-Utskottets åtgärd öfverlemnade fråga om förhöjning uti PostVerkets intrader.

2) Angående frågan om en stadgad afgift till Curhusanstalter för den veneriska smittans hämmande.

Från LagUtskottet:

Af den 26 dennes: i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse den 18 dennes, angående Dess Nådiga proposition af den 21 sistlidne Maji, i afseende på vidtagande anstalter för att an-

hålla och tilltala sådane personer, hvilka begå förbrytelser uti ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, samt derefter afvika till det andra.

Från Stats- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomie-Utskotten:

Af den 23 *dennes*: i anledning af Kongl. Majts Nådiga skrifvelse om bidrag från Allmänna MagazinsInrättningens Fonder, till förekommande af stegring i priset å groft bröd för Hufvudstadens obemedlade Folkclasser.

Upplästes följande från RiddarhusUtskottet inkomne

Hörsamste Memorial!

Genom ProtocollsUtdrag af den 28 i denna månad har Höglofliga Ridderskapet och Adeln till Riddarhus-Utskottet remitterat ett Memorial af Herr Rothlieb, Carl Fredric, innefattande förslag, att Ridderskapets och Adelns öfverläggningar måtte blifva offentliga.

Då Utskottet vid granskning af ifrågavarande förslag, funnit att detsamma, ehuru icke oförenligt med Höglofliga Ridderskapets och Adelns nu varande organisation, likväl äger ett nära samband med den föreslagne förändringen i Ridderskapets och Adelns represen-

tation, så har Utskottet deraf hämtat anledning inför Ridderskapet och Adeln tillstyrka, att den af Herr Rothlieb väckta fråga må intill nästa Riksdag uppskjutas, för att af då varande RiddarhusUtskott pröfvas i förening med det förslag till en förändrad Representation, som Ridderskapet och Adeln redan behagat till beredande af nästkommande RiddarhusUtskott öfverlemna; hvilket dock Ridderskapets och Adelns närmare bepröfvande vördsammeligen underställes. Stockholm den 23 Junii 1818.

På RiddarhusUtskottets vägnar

C. F. Posse.

C. W. Riben.

Lades på bordet.

Föredrogs å nyo StatsUtskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande öfver Kongl. Maj:ts den 23 December sistlidne år till Utskottet aflåtne Nådiga skrifvelse om liquiden af Rikets Utländska Gäld; och fann Ridderskapet och Adeln, att samma Utlåtande borde läggas till Handlingarne.

Herr *Sparre, Bengt Erland*: Jag får hemställa om icke Ridderskapet och Adeln skulle anse lämpeligt, att Riksens Stånder genom en

underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, betyga deras underdåniga vördnad och tacksamhet för de af Kongl. Maj:t i Nåder vidtagne åtgärder i afseende å liquiderandet af Rikets utländska gäld, samt om icke Ridderskapet och Adeln behagade inbjuda de öfrige Respective Riks-Stånden, att uti detta beslut med Ridderskapet och Adeln sig förena.

Uppå derefter af *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* gjord proposition, blef Herr Sparres berörde hemställan af Ridderskapet och Adeln bifallen.

Företogs till pröfning Stats- och Banco-Utskottens den 23 dennes afgifne, samt den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, öfver Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition af den 12 dennes, rörande behofvet af särskilta penningetillgångar till upphandling af spannmål.

Friherre *Cederström*, *Jacob*: Vid det nu uppläste Betänkandet förekommer, att Utskotten föreslagit såsom en positiv anstalt till förminskning af Spannemåls consumtionen, det all bränvinsbränning af Spannemål, åtmindstone i de orter, som anmält sig till erhållande af Spannemåls understöd, genast må förbjudas och inställas. Jag föreställer mig att detta Utskottens Förslag varit ett misstag; ty man kan taga för gifvit, att uti en Province några alltid skola finnas, hvilka äro i behof af Span-

nemåls undsättning, i synnerhet till utsäde; men mängden i Provincen *kan likväl* hafva tillgång nog för att bränna, och då skulle, derest Utskottens förslag antogs, massan af Provincens innevånare betagas en rättighet och tillskyndas förluster, för det 50 eller 60 personer begärt understöd. Dessutom skulle ett sådant stadgande åstadkomma afund emellan de provincer, hvilka icke få bränna, och de som obehindradt få begagna denna rätt. Jag anhåller på dessa skäl, att Betänkandet måtte varda återremitteradt.

Grefve *Spens*, *Carl Gustaf*: Då fråga blifvit väckt om återremiss af det under pröfning varande Betänkandet, och några ställen deri förekommer mig, såsom tarfvande en ytterligare granskning af Utskotten, utbeder jag mig att få framställa de anmärkningar jag varit i tillfälle att dervid göra. Utskotten hafva tillstyrkt, att myntadt och omyntadt silfver må uti liquide om köpt Spannmål af Allmänna MagazinsInrättningens förråd emottagas till ett värde, som fullt motsvarar hvad silfver mot Bancosedlar å liquidationsdagen gäller. Jag hemställer om ej orden här böra närmare bestämmas, för att ej sätta den, som skall uttaga MagazinsDirectionens fordringar, i förlägenhet vid uppgörande af liquiden. Det synes mig något svårt för en person i Landsorterne, som kan bo 50 mil från vår egentliga Handelsstad, att känna, hvad silfret gäller i Bancosedlar å liquidationsdagen. Jag anser derföre att det vore bättre, om något visst pris derå bestämdes, till exem-

pel månadtligen, eller för någon annan gifven period. Jag tilltror mig ej, att göra ett förslag till ändring af Utskottens Project i denna del, men jag har endast velat anmärka den i detsamma befinteliga obestämdheten. Vidare förekommer, att ett lån af två millioner i silfver blifvit föreslagit, som skulle upptagas inom och utom Riket. Jag lemnar derhän, om något silfver kan erhållas, men, om sådant verkligen skulle kunna bekommas, uppstår den frågan, hvar skall det silfver tagas, hvarmed ej mindre räntan, än Capitalet, skola betalas? detta synes mig i högsta måtto problematiskt. Det är väl sagt i Betänkandet, att säkerhet må Långifvarne anvisas för Capitalet uti Kungsgårdarne, och de Kronan enskilt tillhörande Skogar och Parker, samt för räntan uti den inflytande TullUppbörden; men härvid förekommer att en del af dessa panter är sjelf under försäljning. I sådant fall, och då det är en vinst, att ju förr man kan, afbetala ett lån med så dryg ränta, tror jag det borde uttryckligen bestämmas, att afbetalning skall verkställas, så snart något hinner att inflyta för de försålde Kronoskogarne och Domainerne. I fall köpesumman för dessa till något ändamål blifvit anslagen, torde dermed böra hafvas anstånd, till dess MagazinsDirection hinner genom minskandet af sin rörelse återbetala.

Det är sannt, att i Utskottens Betänkande är tillagd RiksgäldsContoiret en rättighet, att uppsäga lånet, om tillgångar skulle blifva, men då vissa tillgångar äro pantförskrifne,

tror jag det vara för Crediten vid lånets erhållande bättre, att, på sätt jag nyss nämnt, uti Instructionen bestämma, att så snart något af dem inflyter, afbetalning genast bör ske å Capitalet. Dock detta är obetydligt, men den svåraste olägenhet af förslaget är, att Allmänna MagazinsInrättningen genom erhållande af så vidsträckt och så mångartad rörelse förvandlas till ett tredje penningeverk i Landet, utom Banken och RiksgäldsContoiret, och hvilket dessutom genom sina silfver transactioner, under samma tid, som de öfrige Verken röra sig med sedlar, ganska lätt kan lida förluster i deras mynt, som ännu ej upphört att vara Landets egentliga. Det synes vara klart, att då MagazinsDirectionen skall inbetala sina af RiksgäldsContoiret emottagna förskotter, på det att RiksgäldsContoiret må på lånet göra afbetalningar, skall silfverpriset i Landet stiga; och månne icke Staten då, under form antingen af MagazinsInrättning eller af RiksgäldsContoir, skall göra en förlust? och huru stora kunna ej coursförluster blifva? och hvem skall slutligen dessa förluster drabba? I fall försäljningen af de för lånet pantförskrifne Domainer, hvarom ofvan är taladt, icke tillräckligt hastigt medhinnes, månne de nämnda förlusterne slutligen skola drabba Banken?

Mig synes dessa åtgärder derföre i synnerhet motbjudande, att de så betydligen strida emot den antagna financeplanen, och den vid detta ämnes afgörande rådande åsigten; det synes mig nemligen föga troligt, att det föreslag-

na lånet kan hinna uppnegocieras under loppet af sommaren; till afhjelpande af nu instundande hungersnöd måste således MagazinsDirectionen, i fall den icke kan få köpa på credit, nyttja den sista utvägen och de till silfverköp anslagne creditiven för 2 år tillgripas; härigenom blir ju en vida större sedelutsläppning, än i financeplanen förutsattes, vid samma tid som Statens Credit genom det uppnegotierade Silfverlånet angripes. Ehvad min tanka i financeväg än må vara, måste det likväl alltid blifva det sämsta, att rubba grundvalarne i det system man en gång antagit. Jag hemställer derföre, om icke de föreslagne summorne till nytt Creditiv för MagazinsInrättningen kunde något nedsättas, i likhet med så många andra vid denna Riksdag nedsatte summor, i synnerhet då utsigterna till missväxt dagligen begynna bli mindre och mindre; det synes af Kongl. Majts Nådiga proposition, att MagazinsDirection sjelf blott föreslagit en tillökning på Creditivet af 2 millioner, och likväl är nu föreslagit ett Silfverlån af 200,000, som efter närvarande Cours gör 4 och två tredjedels millioner i sedlar, utan ock dessutom den möjlighet förutsatt, att detta icke skulle vara tillräckligt, i hvilken händelse en anticipation af ända till 2 millioner sedlar skulle få ske på de å Banken förut ställde Creditiverne.

Friherre *Fock*, *Berndt Wilhelm*: Med all agtning för Utskottens Betänkande, anhåller jag likväl att få göra några erinringar i afseende

ende på Utskottens förslag, att i de Provincer hvarifrån spannemålsunderstöd blifvit begärdt, inskränkning af Brännvinsbränning af spannemål genast borde äga rum. Det är omöjligt att derest ett sådant stadgande skulle vidtagas, hålla controll på efterlefnaden deraf, emedan till Brännvinsbränning af Potates fordras alltid någon tillsats af säd, och då vore ändamålet genast förfeladt. Det synes icke billigt, att de Provincer, hvilka lidit missväxt och derföre nödsakas begära understöd af spannemål, skola, likasom till straff för ett sådant utan eget förvållande iråkadt missöde, förbjudas Brännvinsbrännings-rättigheten, då andra Provincer genom denna förmons obehindrade begagnande vid de förras uteslutande tillskyndas en dubbel förmon; jag hemställer derföre, om ej denna fråga må helt och hållit öfverlemnas till Kongl. Maj:ts Nådiga förordnande, helst Kongl. Maj:t säkert, af Landsfaderlig omvårdnad, vidtager de bästa åtgärder till ändamålets vinnande. Om en inskränkning i Brännvinsbränningen skulle i vissa fall anses nödig, vore jag snarare af den tanka, att en sådan inskränkning borde sträcka sig öfver hela Riket, dock likväl på en kort tid, såsom 6 à 8 veckor. Utskotten hafva vidare föreslagit, att myntadt och omyntadt silfver må i liqvider om köpt spannmål af Allmänna Magasins-Inrättningens förråd emottagas, och till Banken i afräkning å det erhållna lånet lefvereras. Härvid får jag anmärka, att det blifver för MagasinsDirectionen alldeles omöjligt, att con-

trollera, huruvida silfver eller Bancosedlar uti orterne såsom betalning inflyta, och Directionen skulle, genom en sådan föreskrift, sättas i nödvändighet att hafva ett särskilt Växel- och LiqvidationsContoir, hvarigenom MagasinsDirectionens befattning skulle utsträckas utöfver dess egentliga bestämmelse. MagasinsDirectionen äger redan så vidsträckt befattning, att jag tror, det densamma ej bör med den nu föreslagne anstalten vidare ökas. Jag hemställer i anledning af allt detta, om ej Betänkandet kunde i dessa delar till Utskotten återförvisas.

Herr *Cederschjöd, Pehr Gustaf*: I händelse Betänkandet skulle blifva återremitteradt, anhåller äfven jag, att följande anmärkningar kunde till Utskotten få medtölja. Men först får jag äran påminna, att den gynnande väderlek, hvarät landet fått glädja sig, sedan Kongl. Maj:t afgaf sin Nådiga proposition lär betydligen hafva mildrat utsigten för den blifvande skörden, och följaktligen minskat behofvet af utomordentliga åtgärder, till förekommande af hungersnöd. Man synes derföre nu mera kunna hoppas, att årsväxten skall på det hela ej blifva sämre, än att det erforderliga spannmålsbehofvet skulle kunna fyllas, genom enskilta Spannmålshandlares försorg. Jag skulle således nästan våga förmoda, att den visa åtgärd Kongl. Maj:t redan i Nåder täckts vidtaga, genom beviljandet af Tullfrihet för inkommande spannmål, skulle ensam kunna göra alla utomordentliga medel öfverflödiga. Men deremot befarar jag, att om Magasins-

Direction äfven skall börja införskrifva spannmål, så skall ändamålet med Tullfriheten alldeles förfelas; emedan förmodligen ingen enskilt skall våga concurrera med en Magasins-Direction, som gemenligen plägar handla med uppoffring. — Jag föreställer mig derföre, att MagasinsFörvaltningen blott borde inskränka sin spannmålshandel inom Landet, och fördela den sålunda uppköpta spannmål till de Provincer, der nöd kan blifva att befara; men kan hända ej öppna förråderna förr, än den svåraste tiden inträffar, nemligen vid midsommar, samt då egentligen endast bistå dem, som äro ur stånd att hos Köpmannen betala contant. All Utländsk spannmålshandel borde således i min tanka vara fjerran från MagasinsDirectionens befattning. Endast Köpmannen kan, i anseende till sina handelsförbindelser, sin erfarenhet m. m. införskrifva spannmål till det möjligen lägsta pris, och följaktligen förmånligast för landet. — Skall MagasinsDirectionen till förekommande af prisets möjliga uppstegring, taga något slags befattning med Utländsk spannmålshandel, så borde den, i min tanka, åtminstone inskränka sig dertill, att blott i tid uppgifva behofvet, samt till den minstbjudande upplåta sjelfva införskrifningen. Jag har också hört sägas, att Köpmän redan erbjudit sig att här på stället aflemna ritorr Råg till 11 Rdr 36 sk. Banco Tunnan; och detta måttliga pris tyckes bäst bevisa, att ingen sådan fara nu mera måtte vara förhand, som kan kräfva de ovanliga medel, hvilka Utskotten medgifvit. Om MagasinsDirectionen på sådant

sätt upprättade contract med Handlande, måste medel visserligen vara i beredskap till betalningens erläggande: emedan Staten ej kan vänta att få begagna Köpmannens enskilta credit Utrikes, utan genom medgifvande af en högre vinst. Men jemte det jag för min del näppeligen kan föreställa mig, att ett silfverlån af 2 millioner skulle kunna erhållas, åtminstone inom den tid som vederbör; och jag således befarar, att det torde hufvudsakligen blifva Bankens SedelFabrik som måste tillitas; anser jag RiksgäldsContoiret i alla fall åtminstone ej böra anordna några utbetalningar, utan endast i den mån spannmål aflemnas.

För öfrigt får jag upprigtigt tillstå, att jag, sedan 1815 års Riksdag, sett Sedelstocken under hvarjehanda rubriker af *Creditiver*, *temporaira understöd* o. d. så betydligen förökas, utan att åter kunna förminskas, att jag fasar för hvarje ny tillökning. Vid 1815 års Riksdag fingo Disconterne nästan fördubblade creditiver i förmodan, att de ej skulle anlitas, och MagasinsDirectionens creditiv mångdubblades. Disconternes creditiver hafva utgått i Bancosedlar; och MagasinsDirectionen har öfver 1 million utestående, som ej kan indrifvas, och behöfver derföre nu nya medel. På sådant sätt går det ganska lätt att föröka Sedelstocken; men jag tycker, att vi nu hafva tillräcklig erfarenhet af de olyckor, som deraf uppkomma, och huru svåra, om ej omöjliga de äro att afhjelpa.

Slutligen får jag vördsammast hemställa, om ej, så framt Rikets PenningeVerk, Credit och Redbarheter skola anlitas på det sätt Utskotten föreslagit, det skulle vara lämpligt, att låta Riksens Ständers Fullmägtige i Riksgälds-Contoiret deltaga i MagasinsFörvaltningen.

Grefve *Mörner*, *Carl Stellan*: Jag medgifver visserligen, att Friherrarne Fock och Cederström icke utan skäl gjort anmärkning emot det af Utskotten föreslagna partielle Brännvinsbränningsförbud i de Provincer, som behöfva spannmålsunderstöd; sådant skulle verkligen medföra flera olägenheter; men då Riksens Ständer ej kunna inse, i hvad mån den befarade missväxten kan blifva tryckande, och spannmålsunderstöd i följd deraf behöfligt, hemställer jag om icke det vore bäst, att öfverlemna till Kongl. Maj:t att besluta i denna fråga, efter hvad Kongl. Maj:t kan i Nåder finna lämpligast och tjenligast; och jag tror derföre att någon återremiss för denna del af Betänkandet icke är behöflig. Lika med Friherre Fock befarar jag, att MagasinsDirections föreslagne skyldighet att emottaga silfver i liqvid för spannmål kan komma att förordsaka stora olägenheter, i det att MagasinsDirection skall först genom sina Uppbördsmän i orterne uppbära silfret, och sedan göra liqvid dermed i Banken. Hvad det föreslagna silfverlånet angår, tror jag att beviljandet af dess upptagande ej är så farligt, emedan detsamma troligen icke står att någorstädes erhållas. Jag finner för öfrigt så väl Kongl. Maj:ts Nådiga

Proposition som Utskottens Betänkande deröfver väl grundade, och att Riksens Ständer böra göra allt för att gå Kongl. Majts Nådiga och Landsfaderliga afsigter till mötes, till förekommande af befarad hungersnöd medelst tidigt uppköp af spannmål, och jag hemställer derföre om icke Ridderskapet och Adeln skulle behaga gilla Betänkandet.

Friherre *Fock*: Att ingå i detaille af MagasinsDirectionens administrativa åligganden, förbjuder mig min afsigt, att ej länge upptaga Ridderskapets och Adelns tid med detta ämne. Jag ber mig endast att med några ord få svara Herr Cederschjöld på hvad han anfört, att MagasinsDirectionen ej borde directe befatta sig med spannmåls upphandling. Jag är lyckligtvis i tillfälle att få meddela den underrättelse, att på det sätt MagasinsDirectionen förfarit i afseende på spannmåls upphandlande, nemligen att MagasinsDirectionen uppmuntrat Köpmän att införskrifva spannmål, hvilken så snart den hit ankommit, genast blifvit af MagasinsDirectionen emottagen och betald, halva Köpmännen hastigt kunnat omsätta sina Capitaler, och MagasinsDirectionen har äfven derigenom erhållit spannmålen för bättre pris än det Herr Cederschjöld uppgifvit, nemligen 11 R:dr 16 sk. Tunnan. Jag tror således att Köpmännen äga fullt skäl, att tacka Kongl. Maj:t och Kronan för de tillfällen, som blifvit dem lemnade, att genom hastig omsättning af deras Capitaler, bereda sig en ökad vinst. Hvad angår Herr Cederschjölds yrkande att

Riksens Ständer böra genom Ombud deltaga i Magasinsinrättningens Styrelse, får jag förklara att jag, ehuru olämpligt det än vore, deremot för min egen del icke har något att erinra, emedan jag på det högsta önskar, att Riksens Ständer må, så vidt möjligt är, äga tillfälle förnimma, huru Styrelsen öfver detta Verk handhafves.

Friherre *Cederström*: Det har icke blifvit af någon af de värde Talarne bestridt, att ju ett partielt förbud mot Brännvinsbränningen är skadligt. Men om Grefve Mörners hemställan skulle bifallas, möter dervid det hinder, att om Landshöfdingen uti ett Län ser sig föranlåten att begära spannmåls undsättning, för det 50 a 60 personer äro i behof deraf, så måste, efter Utskottens förslag, hela Provincen förlora sin Brännvinsbränning-rättighet, ty det tillstyrkta beslutet är ovilkorligt, och kan ej ändras utan återremiss, hvilken jag alltså tillstyrker. Om här endast vore fråga om att, på sätt Friherre Fock hemställt, öfverlemna till Kongl. Maj:t att förordna om Brännvinsbränningens inställande öfver hela Riket, hade jag ej något deremot, ty sådant är redan under denna Riksdag beslutadt, men Utskottens nu framställde förslag syftar på ett närmare bestämmande af Brännvinsbränning-förbudet, och det är deri jag ej kan förena mig.

Herr *von Hausswolff*, *Carl Gustaf Reinhold*: Jemte det jag förenar mig med hvad Friherre Cederström nyligen anfört, utbeder jag mig att

vid detta tillfälle få erinra Ridderskapet och Adeln om de svåra följder som inträffa, enär Brännvinets tillverkning förbjudes, men förbrukningen af denna vahra lemnas fri. Exempel af dessa följder hafva visat sig de framflutne år, då ett sådant tillverkningsförbud utfärdades. — Vissa Patroner, som dervid innehaft par speculation stora Brännvinslager, rigtade sig omåttligt på Nationens bekostnad; vida större penningesummor till Utländskt Brännvins införskaffande utsopades af Riket, än som behöfs till spannmåls införskrifvande, om än Brännvinstillverkningen varit lofgifven; och Landtmannen, hvars folk göra anspråk på Brännvin, som genom vanan blifvit ett lifvets behof, utan att bekymra sig derom till hvad pris som denna vahra uppstegras, sattes derigenom i det nödtvång och obilliga lidande, att då han af en bräntunna säd vanligen erhåller circa 20 kannor brännvin, men Brännvinsförsäljare uppsatt priset derå till 3 a 4 R:dr kannan, hvaremot sädespriset icke uppgick till högre än emellan 13 och 15 R:dr Tunnan, nödgas försälja 4, 5 a 6 Tunnor Råg, för att kunna komma i tillfälle att inköpa det qvantum Brännvin, som han sjelf af en Tunna egen säd kunnat tillverka, om friheten dertill icke varit honom betagen. — Jag finner således ingen sann patriotisk anledning dertill, att totalt eller partielt förbjuda Brännvinstillverkning, utan så vida en total missväxt skulle inträffa, och politiska förhållanden göra det omöjligt, att kunna erforderligt qvantum spannmål utrikes ifrån införskaffa, då i sådant fall ej

mindre Brännvinstillverkning, än ock all Brännvinsförtäring bör förbjudas vid enahanda straff för den som deremot bryter. Och således ej endast det förra, eller blott Brännvinsbränningen, emedan derigenom beredes icke landets väl utan Ockrarens trefnad och en uppenbar Nationalförlust, som Arithmetice kan bevisas och af erfarenheten bestyrkas. En inskränkning i tillverkningsfriheten leder ock till den följd, att under tillåtne tiden Brännvinstillverkarne tillgripa den stridaste säden såsom mäst lönande att hastigast uppnå deras åsigt, då deremot, om ingen inskränkning befares, men spannmålstillgångarne äro knappa, Landtmannen betjenar sig till Brännvinsbränning af slög säd, potatoes, frukter och andra ämnen, hvilka väl icke äro så lönande, men dock uppfyllande hans behof, om nödigt rådrum till deras förädling honom lemnas. Och med lika skäl man vid inträffande missväxt vill betaga Landtmannen friheten, att af sin egen lagfängne rudimateria tillverka dess behof af Brännvin, och deremot tvinga honom att till Köpmannen försälja sin spannmål till bestämdt och derigenom nedsatt pris, men af Köpmännerne eller andre Speculanter köpa Brännvin icke till bestämdt utan till det värde som desse, begagnande conjuncturen sjelfmyndigt eller efter godtycko behaga derå sätta; med lika skäl bör ock i sådant fall sädens förädling till Dricka och Öhl förbjudas; ty man kan i stället förtära vatten, eller vatten med mjölk, eller läskande tillredde Bärsafter, såsom i åtskillige Landsorter brukas. Och det varder uppenbart

stridande emot allt rätts begrepp, att jag njuter friheten lägga min säd i Bryggpannan, men icke i Brännvinspannan, för att förädlas till dryckesvahror, hvilkas förtäring icke förbjudes; utan som nu mera genom vanan vunnit lika inträde i rang af oumgänglige för lifvets verkliga behof.

Grefve *Mörner*: Jag är visserligen af samma tanka med Friherre Cederström deri, att ett partielt bränvinsförbud vore skadligt. Men jag har trott, att om frågan öfverlemnades till Kongl. Maj:ts pröfning, Kongl. Maj:t skulle bäst vara i tillfälle att fatta det beslut, som med landets bestånd och fördel närmast vore instämmande, och det är af detta skäl, som jag tillstyrkt antagandet af Betänkandet. Hvad Herr Hausswolffs anmärkning angår, har jag väl förr å detta rum förklarat, det jag ansåg bränvinsbränningens inställande i December månad förledit år icke vara af några tvingande omständigheter påkallad, men nu då Landet är i den olyckliga belägenheten, att hotas med missväxt, tror jag att tiden är inne, då Kongl. Maj:t af ett verkligt behof nödgas inskränka bränvinsbränningen, ty ehuru förmonlig den än må vara, måste alla utvägar begagnas för att förekomma hungersnöd. Sådane äro mina tankar i ämnet, hvilka jag anser mig skyldig, att inför Ridderskapet och Adeln framställa.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Ridderskapet

och Adeln ansåg de vid Stats- och BancoUtskottens Betänkande gjorde anmärkningar hindra detsammas antagande, samt på sådan grund behagade Betänkandet jemte anmärkningarne till Utskotten återremittera.

Ropades *Ja.*

Föredrogs å nyo StatsUtskottets den 21 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddeldte Betänkande om de under Kongl. CommerceCollegii förvaltning stående Fonder.

Grefve *Mörner, Adolph Göran*: Jag kan icke annat än förnya min förut gjorde anmärkning i anledning af det correctiv, som man uppdragit åt Riksens Ständers Revisorer, hvartill grunden skulle vara ett öfverskridande af det för ManufacturFondens förvaltning utfärdade Reglemente. Om detta Reglemente af CommerceCollegium öfverskrides, utan erhållen autorisation, kunna Collegii Ledamöter derföre ställas under tiltal. Men om afvikelsen är grundad på Kongl. Majts nådiga befallning, att för tillfället lemna ett större understöd än vanligen bestås; kan jag icke förstå, huru någon anmärkning dervid kan äga rum, ty om Kongl. Majt icke skulle vilja göra undantag från Reglementet, kan Han låta detsamma undergå förändring i hela sin vidd, emedan detta

Reglemente icke är annat än en œconomisk författning. Att nu säga, att Revisorerne skulle äga rätt att för en afvikelse ifrån en författning, som Kongl. Maj:t kan ändra efter behag, inhibera en del af Creditivets utbetalande, skulle vara ett inblandande af den lagstiftande uti den administrativa Magten, stridande emot Riksens Ständers rätt samt de rättigheter, som äro deras Revisorer enligt Grundlagen uppdragne. Jag hemställer således om bifall till Utskottets Betänkande, med undantag likväl af det så kallade correctivet.

Herr *Pereswetoff Morath, Wilhelm*: Uti den af StatsRådet Herr Grefve Mörner framställde anmärkning instämmer jag så mycket häldre, som ändamålet med denna Fond förutsätter rättigheten för Regeringen, att låta densamma användas efter särskilta behof af understöd, hvarje dertill berättigad Fabriksnäring kan påkalla.

Jag är fullt öfvertygad, att Regeringen härvid noga granskar förhållandet; och hvarje särskild åtgärd af Konungen i detta hänseende lärer då icke kunna anses annorlunda än såsom ett med Näringarnes tillväxt och omväxlande behof öfverensstämmande tillägg i det Reglementariska för Fondens förvaltning, hvarförutan högst ofullkomligt vinnes hvad man med lånebiträdet åsyftat.

Lika med Herr Grefve Mörner anhåller

jag således, att den af honom föreslagne ändring måtte till bifall framställas.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln behagade i allt öfrigt gilla Stats-Utskottets Betänkande, endast med undantag af Utskottets förslag, att det meddelande Creditivet borde af Riksens Ständers Revisorer indragas, så vida de funno, att de för ManufacturDiscontens förvaltning föreskrifne grunder blifvit öfverskridne, hvilket förslag Hans Excellence hemställde måtte af Ridderskapet och Adeln förkastas.

Bifölls.

Till pröfning företogs StatsUtskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde Utlåtande, i anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddeldte berättelse, angående verkställd granskning af Allmänna MagasinsInrättningens Räkenskaper och Förvaltning, jemte förslag till grunder för denna Inrättnings Organisation.

Herr *Cederschjöld, Pehr Gustaf*: Då jag för en stund sedan hemställde, *om ej Riksens Ständers Fullmägtige i RiksgäldsContoiret borde ingå i MagazinsDirectionen*, skedde det med tillbörligt misstroende till mitt eget omdöme. Men sedan Ordföranden i nämnde Direction behagat lem-

na denna min idée sitt upplysta bifall, har jag fått mer tillit till riktigheten af samma idé, än jag förut vågade hysa: — och får derföre nu vördsammast hemställa, om ej lämpeligast skulle vara, att, såsom tillägg till den nu ifrågavarande Instructionen, stadga, att Riksens Ständers Fullmägtige i RiksgäldsContoiret skola i MagazinsDirectionen deltaga.

Grefve *Mörner, Adolph Göran*: Jag finner det vara ganska naturligt att, på sätt Ordföranden uti MagazinsDirectionen yttrat, han skulle önska att för Riksens Ständer ådagalägga sina åtgärder, ty då man gör rätt, önskar man också att hafva vittnen dertill; men jag tror likväl icke, att ett inträngande af Riksens Ständer uti den administrativa Styrelsen är enligt med Grundlagen. Om man kunde säga att de personer, hvilka blifvit utmärkte med Riksens Ständers förtroende att vara deras Fullmägtige i RiksgäldsContoiret, ägde en synnerlig skicklighet i alla detailler, så vore det visst ganska nyttigt att de deltogo i allt; men då man ej kan antaga det för ofelbart, samt RegeringsFormen bestämmer, i hvilka fall och för hvilka Verk Riksens Ständer äga att hafva sina Ombud, som skola deltaga i Styrelsen, så tror jag att det är bäst att man håller sig vid den föreskrift RegeringsFormen i detta afseende vid handen gifver, utan något tillägg dertill; och får jag på sådan grund begära proposition till bifall af Utskottets Betänkande.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken tillkännagaf, att de öfrige trenne RiksStånden redan bifallit StatsUtskottets Betänkande, samt hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln äfven behagade för sin del detsamma gilla.

Bifölls.

Herr *Cederschjöld*: En värd Ledamot förmenar, att mitt förslag skulle strida mot RegeringsFormen. Detta har jag så mycket svårare att föreställa mig, som den nu varande MagazinsInrättningen lär vara senare tillkommen än RegeringsFormen, och således deruti ej synes kunna förbjudas att organisera en MagazinsDirection, huru man för godt kan finna.

Grefve *Mörner, Carl Stellan:* Mig synes, att Riksens Ständers Fullmägtige i Riksgälds-Contoiret äro jäfvige, att deltaga uti Allmänna MagazinsInrättningens Styrelse, och jag hemställer om icke Herr Cederschjöld behagade afstå från sitt ifrågavarande förslag.

Herr *Cederschjöld*: Jag anser mig böra något närmare utveckla motivet för min framställning och får derföre erinra, att sedan Magazins-Inrättningens Creditiv blifvit så betydligt som det nu är, och i synnerhet om de utomordentliga medel, hva om det nyss årerremitterade Betänkandet handlade, ytterligare beviljas, upphör denna Inrättning att vara blott œconomisk, utan blir snarare ett slags

särskilt Penningeverk, och kommer att så omedelbarligen inflyta på Rikets financiella ställning, att Riksens Ständers Fullmägtige synas åtmindstone böra *deltaga* i denna Inrättnings förvaltning, då de egentlige Penningeverkens Styrelse är dem *ensamt* anförtrodd.

Grefve *Mörner*, *Adolph Göran*: Till hvad jag anfört får jag endast tillägga, att Fullmägtiges befattning skulle blifva i högsta måtto obestämd. Antingen skulle de äga att inhibera MagazinsDirectionens åtgärder, och då vore det lika så godt att denna Inrättning afskaffades, eller ock skulle Fullmägtige endast vara vittnen, hvaraf jag åter icke inser någon nytta. Då MagazinsDirectionens befattning är att tillse Landets behof af Spannemål, samt förekomma sädesprisernes alltför hastiga fallande, hvarom Fullmägtige, om de skulle deltaga i desse œconomiska detailler, icke kunde äga säkrare underrättelse än Directionen; anser jag Fullmägtiges deltagande uti Magazinsförvaltningen vara alldeles öfverflödigt. Och som för öfrigt Betänkandet redan är bifallit, anhåller jag, att vi måtte förskonas från något tillägg dertill.

Herr *Cederschjöld*: Jag kan ej inse, att strid skulle nödvändigt uppstå emellan de af Kongl. Majts tillförordnade Embetsmännen och Riksens Ständers Ombud: utan föreställer mig, att de allt för väl skulle i *fred och enighet* kunna gemensamt rådpläga, öfverlägga, samråda

råda och besluta om det gemensamma föremålet — det Allmännas bästa.

Grefve *Spens*, *Jacob Melcher*: Det sätt att i en styrelse förena Embetsmän, tillsatte af Konungen och Rikets Ständers Fullmägtige, hvilka skulle med gemensamma rättigheter tillsammans öfverlägga och fatta beslut, anser jag för min del minst lämpeligt af alla. Personer, tillsatta af så skiljda Auctoriteter som, Regeringen och NationalRepresentation, försedde med särskildte af hvarandra oberoende Instructioner, skulle svårligen någonsin kunna se annat än de största småsaker utur samma synpunkt, och då till slitande af de tvister, som härigenom nödvändigt måste uppstå, samt till fattande af något beslut, flesta rösternas beräkning som oftast fordrades, skulle, då någon af den ena classen bland Ledamöterne vore frånvarande, och den andra classen deremot fulltalig, den sednare classens mening nödvändigt råda. När detta måste kunna ofta hända, och ömsevis med båda classerne, skulle deraf följa, att ingenderas instruction och derefter uppkastade operationsplaner kunde blifva systematiskt följde.

Man torde invända, att så stridiga åsigter af en och samma sak hos Regering och NationalRepresentation ej är att förmoda; men i den händelsen inser jag ock intet ändamål, hvarföre man bör vara så angelägen att bådas

Ombud komma att uti en och samma Styrelse deltaga. Jag tillstyrker således afslag å det föreslagne tillägget.

Herr *Cederschjöld*: I anledning af hvad den siste värde Talaren behagat yttra, börjar jag finna, att Riksens Ständers Fullmägtige kan hända ej borde, *på det sätt jag senast framställde*, sammanblandas med den egentliga MagazinsDirectionen: och anhåller derföre, att denna fråga må blifva uppskjuten, till dess det till Stats- och BancoUtskotten nyss återremitterade Betänkande, vid hvilket jag egentligen, i egenskap af anmärkning, väckte densamma, hinner återkomma.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, huruvida Ridderskapet och Adeln ansåg lämpeligt att lemna sitt bifall till det af Herr Cederschjöld föreslagne tillägg.

Ropades *Nej*.

Föredrogs å nyo och gillades BancoUtskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpåföljde på bordet lagde, Förslag till Instruction för BancoUtskottet vid nästinfallande Riksmöte.

Justerades följande:

Utdrag af Protocollet, hållet hos Höglofliga Ridderskapet och Adeln, vid Urtima Riksdagen i Stockholm, förmiddagen den 27 Junii 1818.

S. D. Vid förnyad föredragning af StatsUtskottets den 23 dennes afgifne, samt den 25 derpå följde på bordet lagde, hemställan angående RiksStåndens särskilta beslut, i frågan om understöd för Theaterns underhåll, fann Ridderskapet och Adeln för godt att, på sätt Utskottet föreslagit, öfverlemna denna fråga till det Förstärkta Stats-Utskottets afgörande. Ut supra.

S. D. Då nu å nyo föredrogs Bevillnings-Utskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde Memorial, innefattande hemställan, att, derest BondeStåndet ej skulle finna för godt antaga några af de öfrige trenne RiksStånden uti 12 Momenterne af 22 och 25 paragrapherne utaf Utskottets förslag till en förnyad ChartæSigillatæFörordning gjorde rättelser, berörde frågor måtte till det Förstärkta StatsUtskottet öfverlemnas; fann Ridderkapet och Adeln, att sedan Utskottet uti Memorial af den 25 dennes, som nu upplästes, tillkännagifvit, det BondeStåndet äfven antagit ofvanberörde uti den blifvande Chartæ Sigillatæ Förordningen af de öfrige RiksStånden antagne förändringar, Utskottets tvänne

Memorial endast borde läggas till Handlingarne. Ut supra.

S. D. Föredrogs å nyo Särskilta Utskottets den 17 dennes afgifne, och den 25 i samma månad på bordet lagde, Betänkande angående föreslagit antagande af ett ökadt antal Betjening vid LandsCancellierne och LandsContoiren; och fann Ridderskapet och Adeln för godt, att, med gillande af Utskottets Betänkande, öfverlemna detsamma jemte Friherre Cederströms, Jacob, dervid afgifne yttrande till den Comitté, hvilken, i afseende på en allmän ny reglering af Rikets Embeten och Tjenster, lärer komma att af Kongl. Maj:t i Nåder tillförordnas. Ut supra.

S. D. Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt den 25 dennes på bordet lagde, Utlåtanden:

Från Constitutions-Utskottet:

Af den 19 dennes, öfver gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddelte förslag, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga proposition om ett Additament till Riksacten emellan Sverige och Norrige.

Från Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottet:

Af den 23 dennes, öfver väckt motion om ett förändradt sätt uti KronotiondeSpannemålens utgörande till Stockholms Stora Barnhus. Ut supra.

S. D Vid förnyad föredragning af Constitution-Utskottets den 19 dennes aflåtne och den 25 i samma månad på bordet lagde Memorial, innefattande Utlåtande öfver de hos Ridderskapet och Adeln gjorde anmärkningar vid Utskottets den 28 sistledne Maji meddelte förslag till förändrad redaction af 102 §. Regerings-Formen; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att till den behandling 56 §. Regerings-Formen stadgar, godkänna Utskottets uti nu ifrågavarande Memorial föreslagne redaction af ofvanberörde §. Ut supra.

S. D. Föredrogs å nyo BancoUtskottets den 23 dennes aflåtne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Memorial, angående val af Deputerade för RiksStånden till förrättande af de årliga Revisionerne öfver Riksens Ständers BancoDiscontVerk; och fann Ridderskapet och Adeln för godt att samma Memorial gilla, med tillägg, att åt RiddarhusDirectionen skulle uppdragas, att hädanefter som hittills årligen utse tvenne Revisorer af Ridderskapet och Adeln, hvilka komma att deltaga uti Revisionen af BancoDiscontVerkets förvaltning och räkenskaper. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af BevillningsUtskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af de hos BorgareStåndet gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddeldte Betänkande, angående grunderne för de blifvande Tullafgifterne, fann Ridderskapet och Adeln,

att enär sistnämnde Betänkande redan blifvit af Ridderskapet och Adeln gilladt, Utskottets ifrågavarande Utlåtande endast borde läggas till handlingarne. Ut supra.

Utdrag af Protocollet hållet hos Höglofliga Ridderskapet och Adeln, vid Ordinarie Riksdagen i Stockholm, eftermiddagen den 27 Junii 1818.

S. D. Vid förnyad föredragning af Stats-Utskottets den 23 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande öfver Kongl. Maj:ts den 23 December 1817 till Utskottet aflåtne Nådiga skrifvelse om liquiden af Rikets Utländska Gäld; fann Ridderskapet och Adeln, att samma Utlåtande borde läggas till Handlingarne; hvarjemte Ridderskapet och Adeln ansåg lämpeligt, att Riksens Ständer genom en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t betyga deras underdåniga vördnad och tacksamhet för de af Kongl. Maj:t i Nåder vidtagne åtgärder, i afseende å liquiderandet af Rikets utländska Gäld; uti hvilket beslut de öfrige Respective RiksStånden skulle vänligen inbjudas, att sig med Ridderskapet och Adeln förena. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af Stats- och BancoUtskottens den 23 dennes afgifne, samt den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande öfver Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition af den 12 dennes, rörande behofvet af

särskilta penningetillgångar till upphandling af spannmål; blef berörde Utlåtande, i anledning af dervid gjorde anmärkningar, till Stats- och BancoUtskotten återremitteradt. Ut supra.

S. D. Då nu å nyo föredrogs StatsUtskottets den 21 dennes afgifne, och den 25 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddeldte Betänkande om de under Kgl. CommerceCollegii Förvaltning stående Fonder, fann Ridderskapet och Adeln för godt, att samma Utlåtande i allt öfrigt gilla, endast med undantag af Utskottets förslag, att det meddelande Creditivet borde af Riksens Ständers Revisorer indragas, så vida de funno, att de för ManufacturDiscontens förvaltning föreskrifne grunder blifvit öfverskridne; hvilket förslag af Ridderskapet och Adeln förkastades. Ut supra.

S. D. Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt den 25 dennes på bordet lagde, Utlåtanden:

Från StatsUtskottet:

Af den 23 dennes, i anledning af gjorde anmärkningar vid Utskottets förut meddeldte berättelse, angående verkställd granskning af Allmänna MagazinsInrättningens Räkenskaper och Förvaltning jemte förslag till grunder för denna Inrättnings organisation.

Från BancoUtskottet:

Af den 23 dennes, angående förslag till instruction för Banco Utskottet vid näst infallande Riksmöte. Ut supra.

Höglofliga Ridderskapet och Adeln åtskiljdes kl. half till 9 om aftonen.

In fidem Protocolli

O. J. Lagerheim.

Måndagen den 29 Junii.

Plenum kl. 10 förmiddagen.

Herr *Berghman*, *Ambrosius Magnus* uppläste följande:

Då Höglofliga Ridderskapet och Adeln, efter gjorde anmärkningar, återremitterat Stats- och BancoUtskottens Betänkande, i frågan om

medel till förekommande af Sädesbrist, efter nu befarad missväxt; torde det ock tillåtas mig att i detta ämne yttra mina tankar.

Jemte det jag i allo förenar mig i hvad Herr Professor Cederschjöld i denna sak anfört; får jag föreslå ett medel, hvarigenom tillräcklig spannmål för billigaste pris skulle inkomma i Rikets hamnar, utan att hvarken Speciemynt eller växlar dertill behöfva användas, och detta medel vore att nu genast för en viss tid suspendera ProductPlacatet. Utlänningar skulle då i Riket införa så mycken spannmål, som vi möjligen kunde behöfva, och i betalning derföre taga BancoSedlar, för hvilka de uppköpte våra produkter till sina retour-laddningar. Då berörde Placat alldeles icke utgör något privilegium för Borgare-Ståndet, äger Kongl. Majt magt, att icke allenast, såsom förr skedt, suspendera, utan ock för alltid upphäfva detsamma.

Ett partielt Brännvinsförbud, som blifvit föreslagit, har för många olägenheter att böra utfärdas. Jag vågar derföre föreslå, att Brännvinsbränning i hela Riket måtte inställas, åtminstone för några månader, om efter det skörden blifvit gjord, den skulle befinnas så svag, som man nu synes hafva anledning att frukta; men det strängaste förbud emot införsel af Utländskt allt slags Brännvin borde då, i sammanhang dermed, utfärdas, och ingen, under hvad förevändning som helst, erhålla licence

att få sådant införa. Jag anhåller att detta mitt yttrande måtte få åtfölja återremissen.

Hons Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Herr Berghmans anförande måtte få åtfölja Ridderskapets och Adelns den 27 dennes eftermiddagen beslutade återremiss af Stats- och BancoUtskottens Utlåtande öfver Kongl. Maj:ts Nådiga proposition, rörande behofvet af särskildte penningetillgångar, till upphandling af spannemål.

Bifölls.

Upplästes och lades på bordet följande från nedannämde Utskott inkomne Memorial och Utlåtanden:

Från StatsUtskottet:

Af den 28 dennes, angående RiksStåndens särskilta beslut, rörande RecognitionsSkogarnes upplåtande och försäljning till Skatte.

Från Stats- och Banco-Utskotten:

Af den 26 dennes:

1) Angående tiden för nästa Revision af Stats-, Banco- och RiksgäldsVerkens räkenskaper.

2) Angående project till Reglemente för Riksens Ständers Fullmägtige i RiksgäldsContoiret, i afseende på Utredningen af Götha CanalBolags- Malmö- och Götheborgs Discont-Verk.

Från Allmänna Besvärs- och Ekonomie-Utskottet:

Af den 27 dennes:

1) I anledning af BorgareStåndets återremiss af Utskottets Betänkande om Götha Canalarbetets inskränkning inom linien emellan Wenern och Wettern.

2) Angående BondeStåndets återremiss af Utskottets Betänkande, i fråga om Ridderskapets och Adelns deltagande med Borgerskapet uti Borgerliga onera.

Föredrogs å nyo och bifölls Expeditions-Utskottets den 23 dennes aflåtne, samt den 27 derpå följde förmiddagen på bordet lagde Memorial, innefattande förfrågan om tryckning af några handlingar, som tillhöra Bihanget till RiksStåndens Protocoll.

Föredrogos å nyo och gillades följande från RiddarhusUtskottet inkomne, samt den 27 dennes förmiddagen på bordet lagde trenne Memorial:

1) *Af den 23 dennes*: innefattande hemställan, att ett årligt arfvode af 25 R:dr Banco måtte af RiddarhusCassan anordnas åt AdvocatFiscalen i Kongl. Götha HofRätt, emot det han åtog sig utförandet af RiddarhusDirectionens talan i de vid Götha HofRätt tilläfventyrs framdeles anhängige mål.

2) *Af den 23 dennes*, med förslag till Ridderskapets och Adelns underdåniga skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående förhöjning i afgifterne i och för Adeliga döttrars inskrifning i Wadstena Adeliga JungfruStift.

3) *Af den 25 dennes*, angående Herr Silfverstolpes, Gustaf Abraham, motion, att i händelse, rättigheten att efter Fullmagt representera skulle blifva upphäfven, någon deremot svarande ersättning för de Frälsemän, hvilka icke äro Hufvudmän, måtte utses.

Företogs till pröfning RiddarhusUtskottets den 23 dennes aflåtne, och den 27 derpå följde eftermiddagen på bordet lagde, Memorial, i anledning af Herr Rothliebs, Carl Fredric, väckte förslag, att Ridderskapets och Adelns öfverläggningar, måtte blifva offentlige.

Grefve *Mörner, Adolph Göran*: Jag skulle önska, att offentlighet vid Ridderskapets och Adelns öfverläggningar icke må komma i fråga, förr än de andre Ståndden äro beredde,

att äfven medgifva en lika beskaffad offentlighet vid deras sessioner. Att Ridderskapet och Adeln dessförinnan skulle ensamt antaga publiciteten vid sina öfverläggningar, synes mig strida mot likheten i alla RiksStåndens enahanda representationssätt i denna omständighet. Dessutom torde mig tillåtas anmärka, att om Ridderskapets och Adelns Ledamöter vid en Riksdag talrikt infinna sig, kommer Riddarhussalen att så begagnas af Ridderskapet och Adeln, att någon plats deruti icke lärer blifva öfrig för främmande Åhörare. Jag hemställer således, att frågan om offentligheten må, på sätt RiddarhusUtskottet föreslagit, hvila till nästa Riksdag.

Herr *Rothlieb*, *Carl Fredric*: Ehuru jag ingalunda kan instämma i RiddarhusUtskottets yttrande, att min motion har sammanhang med frågan om förändring i Ridderskapets och Adelns Representation, är jag likväl icke emot, att pröfningen af berörde motion må intill nästa Riksdag uppskjutas; och af denna anledning anser jag icke lämpligt, att för närvarande vidare ingå i öfverläggning om sjelfva saken.

Uppå derefter af *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* framställd proposition, blef RiddarhusUtskottets Memorial af Ridderskapet och Adeln gillad.

Vid förnyad föredragning af Bevillnings-Utskottets den 25 dennes aflåtne, samt den 27 derpå följde förmiddagen på bordet lagde, Memorial, innefattande dels anmälan, det Bonde-Ståndet förkastat den i 2 §. 22 mom. och 5 §. 1 mom. uti 5 Art. i den blifvande BevillningsFörordningen utaf Utskottet föreslagne så kallade MinimiTabellen, dels ock förslag till voterings-propositioner, rörande berörde fråga, fann Ridderskapet och Adeln för godt, att samma fråga, på sätt BevillningsUtskottet hemställt, till Förstärkta StatsUtskottets afgörande öfverlemna.

Föredrogs å nyo Bevillnings-Utskottets den 25 dennes afgifne, och den 27 derpå följde på bordet lagde Utlåtande, i anledning af de emot tredje Artikeln i BevillningsStadgan, angående afgift för förbrukning af vissa öfverflödsvaror, framställde anmärkningar.

Herr *af Brinckman, Gustaf*: Af det nu upplästa förslag, lärer Höglofliga Ridderskapet och Adeln inhämta, att skillnaden emellan de bägge alternativerne endast består i en afgift för nyttjande af Tobak och Snus, hvilken det sednare alternativet innefattar utöfver det förra, hvaremot de öfrige afgifterne blifvit lindrade. Och då BondeStåndet högeligen önskat, att förenämnde Tobaksafgift måtte försvinna, hafva Ridderskapets och Adelns Ledamöter inom BevillningsUtskottet ansett sig

böra gå BondeStåndets så beskaffade önskan till mötes, och sålunda i öfverensstämmelse med sistnämnde Stånd tillvägabragt första alternativet, i den förmodan, att det äfven skulle vinna Höglofliga Ridderskapets och Adelns benägna afseende och bifall.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken hemställde, om icke Ridderskapet och Adeln behagade bifalla det af BevillningsUtskottet nu mera uppgjorde första alternativa förslag till tredje Artikeln angående Bevillning för consumtion och öfverflöd.

Ropades *Ja* och *Nej*.

Grefve *Spens, Jacob Melcher*: Då Tobak och Snus ganska mycket nyttjas af Allmogen och Gemenskapen af Arméen, för hvilken sistnämnde class Tobak äfven utgör en särskild proviantpersedel, så skulle en afgift för förbrukning af dessa vahror komma att innefatta en betydlig tillökning i bemälte classers capitation. Af denna anledning anser jag någon så beskaffad afgift icke böra komma i fråga, och tillstyrker, att första alternativet må af Ridderskapet och Adeln antagas.

Herr *Påhlman, Otto Fredric*: Som jag fattat, var afsigten med antagande af en öfverflödsafgift, hufvudsakligen att förekomma förbrukning af Utländska varor, men Tobak kan icke anses såsom en Utländsk artikel, emedan den produceras inom landet. Då Tobak för

fattigt folk är en nödvändig vara, och nästan lika så angelägen som födan, samt BondeStåndet på det högsta är emot all afgift för förbrukningen deraf, hemställer äfven jag, att Ridderskapet och Adeln behagade bifalla första alternativet af BevillningsUtskottes Utlåtande.

Herr *af Brinckman*: Jag instämmer till alla delar i Herr Påhlmans yttrande och hemställer på det högsta, att första alternativet måtte antagas, till förekommande af det oangenäma intryck, som en Tobaksafgift skall göra på Allmänheten, och af det missnöje i sådan händelse, hvarmed BondeStåndets Ledamöter vid deras återkomst skola emottagas.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt-Marskalken förnyade sin förut gjorde proposition om bifall å det af BevillningsUtskottet föreslagne första alternativ.

Ropades *Ja.*

Föredrogos å nyo och gillades följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt den 27 dennes eftermiddagen på bordet lagde Utlåtanden:

Från Stats Utskottet:

Af den 23 dennes, i anledning af Kongl. Maj:ts

Maj:ts Nådiga skrifvelse angående Colonien St. Barthelemy.

Från Lag-Utskottet:

Af den 26 dennes: i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse angående Dess förut aflåtne Nådiga proposition, i afseende på vidtagande anstalter för att anhålla och tilltala sådane personer, hvilka begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, samt derefter afvika till det andra.

Företogs till pröfning Stats- samt Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottens den 23 dennes afgifne, och den 27 derpå följde eftermiddagen på bordet lagde Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse om bidrag från Allmänna MagazinsInrättningens Fonder, till förekommande af stegring i priset å groft bröd för Hufvudstadens obemedlade Folkclasser.

Herr *af Brinckman, Gustaf:* Med all högagtning för Höglofliga Stats- samt Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottens framställde grundsatser, anser jag dem likväl mera lämpelige, om en sådan inrättning, som den ifrågavarande, nu skulle vidtagas, än för att hastigt afbryta en anstallt, hvilken, ehuru lika med alla andra menskliga företag, underkastad

missbruk, ändå är af ett ädelt ursprung och en välgörande verkan.

Den stränge granskaren må säga, att grundläggningen härledt sig ifrån medlidandets öfverväldigande i behofvets stund; att påföljderne, för framtiden, icke varit nog beräknade; att icke alla möjliga försigtighetsmått, tillika blifvit vidtagne; att fortsättningen af detta understöd kunnat efter hand inskränkas och slutligen upphöra; men allt detta gäller icke efter min öfvertygelse, i närvarande ögonblick. Sedan den arbetande Folkclassen inom Hufvudstaden, i flera år, åtnjutit den förmon, att erhålla det grofva brödet för ett medelmåttigt pris; skall det på denna Folkclass, som är jemförligt talrikare, än i andra Städer, göra ett vidrigt intryck, att just i nödens stund, då efter all sannolikhet brödet blir mycket dyrare, än tillförene, erfara, att vår Nådige Konungs Faderliga omsorg för dess mäst torftiga undersåtares lifsuppehälle, blifvit af Rikens Ständer tillintetgjord. Påföljden af det missnöje, som derigenom kan uppkomma, står icke att förutse, men äfven i lindrigaste bemärkelse synes det vara angeläget att förekomma. Att Kongl. Maj:t sjelf i Nåder insett denna angelägenhet, är det kraftigaste bevis på dess tillvarelse; och jag kan icke förena mig med den tanka, att Kongl. Maj:ts, af sådan anledning, tvenne gånger tillkännagifna nådiga önskningar böra lemnas utan afseende. Åtminstone vill jag derifrån vara urskuldad, och hafva min pro-

test emot ett sådant steg förvarad i Protocollet. Jag tror, att utan Statens synnerliga förlust detta understöd till inbergningen af nästa års gröda kunde fortfara, och af Spannmåls-MagasinsDirectionen besörjas, eller ock ett anslag af lämpligt belopp Kongl. Maj:t i underdånighet dertill beviljas, att begagnas, så ofta Kongl Maj:t i Nåder pröfvade det nödigt; hvartill tillgång äfven torde kunna gifvas, af den, genom Hennes Kongl Maj:t EnkeDrottningens högst beklagliga frånfälle, Staten tillflytande besparing i utgifter. Derigenom hade Riksens Ständer beredt sig ett tillfälle, att, om icke till fullo, ändå i någon mån gå Kongl. Maj:ts Nådiga afsigter till mötes; och jag kan icke nog lifligt uttrycka min vördsamma önskan, att Höglofliga Ridderskapet och Adeln, såsom Rikets första Stånd, äfven må vara det första att härutinnan utmärka dess underdåniga erkänsla och tillgifvenhet.

Herr *Påhlman*, *Otto Fredric*: Ingen Svensk man kan misskänna afsigten med Kongl. Maj:ts ifrågavarande Nådiga skrifvelse; men långt ifrån att den arbetande classen i Stockholm är mera i behof af understöd, än de arbetande classerne å andra ställen, anser jag för min del tvärtom, att förstnämnde class har vida större tillfälle till arbetsförtjenst här, än annorstädes, hvilket är ganska naturligt, enär Stockholm både har ett fördelagtigt läge, och utgör föreningspunkten för Rikets handel. Skulle nu, detta oagtadt, understöd beviljas åt den arbetande classen härstädes, kunde på samma grund

alla andra orters obemedlade folkclasser äfven begära ett lika beskaffadt understöd. Också har redan motion uti BorgareStåndet blifvit väckt om understöd af Allmänna medel för de arbetande classerne både i Rikets öfrige Städer och på Landet. Skulle detta vinna bifall, kan man omöjligen veta, hvar det skall stanna. För öfrigt om man undersöker det ändamål, hvarföre ifrågavarande understöd blifvit begärdt, det nemligen, att derigenom kunna förse de fattigare classerne härstädes med groft bröd till nedsatt pris, skall man finna att detta ändamål omöjligen kan controlleras. Alla, äfven Bagarne sjelfve, erkänna, att det icke låter sig göra, att föranstalta så, att detta bröd endast kommer de fattiga till godo. Man kan omöjligen hindra, att ju icke äfven andra personer obehörigen deraf draga fördel. Vid sådant förhållande, och då de af enskilta personer till underhåll för fattige och arbetsföre härstädes gjorde stiftelser, äro många och efter tillgångarne tillräcklige, samt det bidrag, som af alla skattdragande härstädes årligen lemnas till Fattigförsörjningen i Stockholm, äfven uppgår till betydligt belopp, hemställer jag, för min del, om icke, med all vördnad för Kongl. Majts Nådiga afsigt, man likväl bör, uppå de skäl Utskottens Betänkande innehåller, detsamma bifalla.

Grefve *Mörner*, *Adolph Göran*: Jag vill ej ingå i pröfning af de skäl Utskotten anfört, utan endast hemställa, om vid den tidpunkt, då missväxt verkligen inträffar, och Spann-

målspriserne i följd deraf skola stiga, det må vara lämpligt, att helt och hållet låta det understöd upphöra, som redan en längre tid fått af Hufvudstaden begagnas. Om det för närvarande vore ett godt år, och prisen på spannmål medelmåttiga, skulle jag vist icke göra någon framställning; men då vi veta, att en betydlig missväxt hotar oss, och att Stockholm en längre tid varit vandt, att få tillgodonjuta understöd uti ifrågavarande afseende, synes det mig åtminstone vådligt, att ifrån början af nästkommande September månad afskära detta understöd. Jag hemställer således, om icke Ridderskapet och Adeln, i anseende till närvarande missväxt, samt uppå de skäl Herr af Brinckman anfört, täcktes för det af Kongl. Maj:t ifrågaställde ändamål anslå en summa att utgå af den fond, å hvilken tillgång dertill framdeles kan gifvas; och anhåller alltså, att Utskottens Betänkande må, i anledning häraf, återremitteras.

Hans Excellence Herr Grefven och Landt Marskalken hemställde, om Ridderskapet och Adeln ansåg de vid Stats- och Ekonomie Utskottens Betänkande gjorde anmärkningar, hindra detsammas antagande, samt på sådan grund behagade Betänkandet jemte anmärkningarne till Utskotten återremittera.

Ropades *Nej*.

Hvarefter *Hans Excellence* föreslog, att Betänkandet måtte gillas; hvilket bifölls.

Upplästes följande från Hans Excellence HofCancelleren Herr Friherre af Wetterstedt ankomne skrifvelse;

Enligt från StatsSecreteraren för Kongl. KrigsExpeditionen till mig aflåtne meddelanden, har Kongl. Maj:t i Nåder täckts vidtaga nedannämnde beslut och åtgärder, i anledning af följande Riksens Ständers underdåniga skrifvelser, nemligen:

1) Angående åtskilliga omständigheter, i afseende på Saltpetergärdens utgörande;

Kongl. Maj:t har häröfver från Comitterade för SaltpetterNäringens i Riket upphjelpande, i Nåder infordrat underdånigt Utlåtande.

2) Angående Kongl. KrigsAcademiens på Carlberg Lönings- och Underhålls-Stat;

Till följe af de utaf Riksens Ständer föreslagne grunder för en ny reglering af Krigs-Academiens Stat, har Kongl. Maj:t till Cantzleren för samma Academie remitterat Riksens Ständers skrifvelse i detta ämne, för att i öfrige delar deröfver sig i underdånighet utlåta; hvarjemte Kongl. Maj:t i Nåder anbefallt Dess och Rikets StatsContoir, att af StatsVerkets öfverskottsmedel på intraderne för år 1817

genast verkställa de utbetalningar, hvarom Riksens Ständer underdånig anmälan gjort.

3) Om tillökning i aflöningen för Corporaler, Trumslagare och FältJägare vid Wermlands FältJägareRegemente;

Kongl. Maj:t, som lemnat Nådigt samtycke till hvad Riksens Ständer, i detta afseende, i underdånighet tillstyrkt, samt sålunda anslagit, har härom vederbörande auctoriteter, till behörig underdånig efterrättelse, i Nåder förständigat.

4) Angående medel af Staten till Casserns anskaffande för Kongl. Andra GardesRegementet;

Kongl. Maj:t har i Nåder bifallit hvad Riksens Ständer, uti ifrågavarande ärende, i underdånighet tillstyrkt, samt, då Riksens Ständer till detta ändamål anslagit nödige medel, derjemte uppdragit åt Tillförordnade ÖfverStåthållaren, StatsRådet m m. Herr Friherre Cederström, att, i samråd med General-Adjutanten för Arméen, Befälhafvande GeneralAdjutanten för Garnizonen i Stockholm, och SecundChefen för Andra GardesRegementet, låta utse ett till Cassern tjenligt, på någon af Hufvudstadens Malmar beläget, Hus, som härtill kan vara att inköpa; och, sedan Herr ÖfverStåthållaren med berättelse derom i underdånighet inkommit, vill Kongl. Maj:t sitt Nådiga beslut i detta ämne meddela.

5) Om jemkning af Roteringen i Jemtland;

Som Kongl. Maj:t lemnat Sitt Nådiga bifall till verkställande af den undersökning, hvilken Riksens Ständer, i detta hänseende, i underdånighet föreslagit, har Kongl. Maj:ts och Rikets Krigs och KammarCollegier blifvit i Nåder anbefallde, att med underdånigt Förslag till Instruction inkomma. för att till rättelse tjena vid en så beskaffad förrättning.

6) Angående en närmare Reglering af Gottlands NationalBeväring, och dess aflöning;

Kongl Maj:t har från MilitairBefälhafvaren på Gottland, öfver detta ämne, i Nåder infordrat underdånigt Utlåtande.

7) Rörande FältKamereraren B. Molins ansökning om utbekommande af innestående Remisslage.

Då Riksens Ständer densamma beviljat, har Kongl. Maj:ts och Rikets StatsContoir, till behörigt iakttagande, blifvit härom i Nåder förständigadt.

Och får jag härmedelst, på Nådigste befallning, anmoda Hans Excellence Högvälborne Herr Grefven och LandtMarskalken, att af dessa Nådiga beslut och åtgärder lemna

Höglofliga Ridderskapet och Adeln behörig del. Stockholm den 27 Junii 1818.

G. af Wetterstedt.

Lades till Handlingarne.

Vid förnyad föredragning af det Förstärkta StatsUtskottets den 25 dennes aflåtne, samt den 27 derpå följde eftermiddagen på bordet lagde, tvänne Memorial, angående de till Förstärkta StatsUtskottets åtgärd öfverlemnade frågor om förhöjning uti PostVerkets intrader, samt om en stadgad afgift till Curhusanstalter för den veneriska smittans hämmande; fann Ridderskapet och Adeln, att berörde tvänne Memorial borde läggas till handlingarne.

Herr *Munck af Rosenskjöld, Eberhard*: I anledning af det beslut Ridderskapet och Adeln fattat, och i hvilket de andra RiksStånden lära instämt, om nedsättande af en Comitté, hvilken skall utarbeta en plan till öfverflödige Embetens och Tjensters indragning, samt en förbättrad Arbetsmethod vid de publika Verken, och för detta ändamål äfven sammandraga och redigera alla StatsEkonomiska Författningar; får jag föreslå, att ett lämpligt arfvode, svarande mot det, som den redan för flere år sedan nedsatta LagComitté uppbär, måtte an-

slås för de blifvande Ledamöter af denna Comitté. Jag anhåller, att detta mitt förslag må remitteras till StatsUtskottet.

Och blef Herr Munck af Rosenschölds berörde förslag, uppå af *Hans Excellence Herr Grefven och LandtMarskalken* gjord proposition, till StatsUtskottet remitteradt.

Justerades följande:

Utdrag af Protocollet hållet hos Höglofliga Ridderskapet och Adeln vid Urtima Riksdagen i Stockholm den 29 Junii 1818.

S. D. Remitterades till Stats- och BancoUtskotten ett anförande af Hr *Berghman, Ambrosius Magnus*, innefattande anmärkningar vid Utskottens den 27 dennes e. m. återremitterade Utlåtande öfver Kongl. Maj:ts Nådiga proposition af den 12 dennes, rörande behofvet af särskilta penningetillgångar till upphandling af Spannemål. Ut supra.

S. D. Remitterades till StatsUtskottet Herr *Munck af Rosenskölds, Eberhard*, Motion, angående anslående af ett lämpligt arfvode för de blifvande Ledamöterne uti den Comitté, hvilken kommer att utarbeta en plan till öfverflödige Embetens och Tjensters indragning, samt en förbättrad Arbetsmethod m. m. Ut supra.

S. D. Föredrogs å nyo och bifölls ExpeditionsUtskottets den 23 dennes aflåtne, samt den 27 derpå följde förmiddagen på bordet lagde, Memorial, innefattande förfrågan om tryckning af några Handlingar, som tillhöra Bihanget till RiksStåndens Protocoll. Ut supra.

S. D. Föredrogos å nyo och gillades följande från RiddarhusUtskottet inkomne, samt den 27 dennes på bordet lagde, fyra Memorial:

1) *Af den 23 dennes*: innefattande hemställan, att ett årligt arfvode af 25 Riksdaler Banco måtte af RiddarhusCassan anordnas åt AdvocatFiscalen i Kongl Götha HofRätt, emot det han åtog sig utförandet af RiddarhusDirectionens talan i de vid Götha HofRätt framdeles anhängige mål.

2) *Af den 23 dennes*, med förslag till Ridderskapets och Adelns underdåniga skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående förhöjning i afgifterne i och för Adeliga Döttrars inskrifning i Wadstena Adeliga JungfruStift.

3) *Af den 23 dennes*: i anledning af Herr Rothliebs, Carl Fredric, väckte förslag, att Ridderskapets och Adelns öfverläggningar måtte blifva offentliga.

4) *Af den 25 dennes*, angående Herr Silfverstolpes, Gustaf Abraham, Motion, att i hän-

delse rättigheten att efter Fullmagt representera, skulle blifva upphäfven, någon deremot svarande ersättning för de Frälsemän, hvilka icke äro Hufvudmän, måtte utses. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af BevillningsUtskottets den 25 dennes aflåtne, samt den 27 derpå följde eftermiddagen på bordet lagde Memorial, innefattande dels anmälan, det BondeStåndet förkastat den i 2 §. 22 Momentet, och 5 §. 1 Momentet af 5 Artikeln utaf Utskottet föreslagne så kallade Minimitabellen, dels ock förslag till voterings-propositioner rörande berörde fråga; fann Ridderskapet och Adeln för godt, att samma fråga, på sätt BevillningsUtskottet hemställt, till Förstärkta StatsUtskottets afgörande öfverlemna. Ut supra.

S. D. Då nu å nyo föredrogs Bevillnings-Utskottets den 25 dennes afgifne, och den 27 derpå följde på bordet lagde, Utlåtande, i anledning af de emot tredje Artikeln i BevillningsStadgan, angående afgift för förbrukning af vissa öfverflödsvaror, framställde anmärkningar, fann Ridderskapet och Adeln för godt, att bifalla det af Utskottet nu mera uppgjorde första alternativa förslag till tredje Artikeln, angående bevillning för consumtion och öfverflöd. Ut supra.

S. D. Föredrogos å nyo och biföllos följande från nedannämnde Utskott inkomne, samt

den 27 dennes eftermiddagen på bordet lagde, Utlåtanden:

Från StatsUtskottet:

Af den 23 dennes, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse angående Colonien St. Barthelemy.

Från Stats- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomie-Utskotten:

Af den 23 dennes, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse om bidrag från Allmänna MagazinsInrättningens Fonder till förekommande af stegring i priset å groft bröd för Hufvudstadens obemedlade Folkclasser.

Från LagUtskottet:

Af den 26 dennes, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse, angående Dess förut aflåtne Nådiga proposition, i afseende på vidtagande anstalter, för att anhålla och tillta la sådane personer, hvilka begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, samt derefter afvika till det andra. Ut supra.

S. D. Vid förnyad föredragning af det Förstärkta StatsUtskottets den 25 dennes aflåtne, samt den 27 derpå följde på bordet lagde, tvänne Memorial, angående de till Förstärkta StatsUtskottets ätgärd öfverlemnade frågor om förhöjning uti PostVerkets intrader,

samt om en stadgad afgift till Curhusanstalter för den veneriska smittans hämmande; fann Ridderskapet och Adeln, att berörde tvänne Memorial borde läggas till Handlingarne. Ut supra.

Upplästes följande från de öfrige Respective RiksStånden ankomne ProtocollsUtdrag:

Från Högvördige PresteStåndet af den 13, 15, 16, 18, 20, 22, 25 och 27 dennes, innefattande:

1) *Bifall* till följande Utskotts Betänkanden; nemligen: *BancoUtskottets*, angående prägling af en medaille till åminnelse af de under närvarande Riksmöte inträffade vigtiga händelser; jemkningsförslag, i frågan om reglering af de från Banken utgående Odlingslån; Fond till inlösande af de såkallade Schlegelska Godsen i Halland; förskott från Banken till inlösen af KrigsCommittéens invisningar; val af Deputerade till förrättande af de årliga Revisionerne öfver BancoDiscontVerket; Förslag till Instruction för BancoUtskottet vid nästinfallande Riksdag; *StatsUtskottets*, angående Statsregleringen i allmänhet samt förslag till RiksStat för år 1819 och följande åren intill nästa Riksdag; RiksHufvudbokslutet, med de uti förnyadt Utlåtande gjorde tillägg; utväxling i Landsorterne af nya smärre Banco- och Riksgäldssedlar; Recognitionsskogarne; medel till Theaterns underhållande, med de i Utskottets förnyade Utlåtande tillstyrkte ändringar; Revision

af de under Kongl. KrigsCollegii disposition stående Cassors förvaltning och räkenskaper; de under Kongl. CommerceCollegii Förvaltning stående Fonder; *Stats- samt Banco-Utskottens* senare alternativ eller att laglig undersökning om Götha CanalDiscontDirectionens förhållande i afseende på den till Canalarbetets fortsättning gjorde försträckning, ej bör äga rum; skyndsam inlösen af FilialDisconternes assignationer; allmänna penningerörelsen och myntvärdets upprätthållande; behofvet af särskilda penningetillgångar till upphandling af spannmål; utredningen af Götha Canal Bolags, Malmö och Götheborgs Disconter; *Stats- samt Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottens*, rörande Tullverket; inrättande af Allmänna Arbets- och Correctionshus på Borgholm och i Wadstena; inrättande af en BergverksSkola; *Stats- Banco- och LagUtskottens*, om utfärdande af ett allmänt så kalladt Moratorium eller Jernbref; *Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottets* om ett förändradt sätt uti KronoTiondeSpannmålens utgörande till Stockholms Stora Barnhus; i anledning af TabellCommissionens underdåniga Utlåtande och Sammandrag af TabellVerket för senast förflutne quinquennium; *LagUtskottets*, om upprättande af ett formulaire, huru skuldsedlar böra skrifvas, för att sätta Lagen i tillfälle att betrygga långifvaren derom, att ränta och capital ovägerligen skola med silfver ersättas, eller med gångbara myntrepresentativer efter cours; *Log- samt Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottens*, rörande enskiftes delningar; öfverseende och granskning af hvad Allmänna

Lagen och SkogsOrdningen innehålla, i afseende å Skogs åverkan; obehindrad rättighet för Skattehemmans ägare till svedjande å deras Skog, dels ock rörande den motion, att Kronooch JägeriBetjeningens tillsyn å svedjande på Skattehemmansskog må upphöra; *Bevillnings-Utskottets*, angående grunderne för de blifvande Tullafgifterne; öfverflöds- och fyllnadsafgifterne; Projectet till en blifvande Bevillnings-Förordning; i afseende på flera till Utskottet remitterade och Allmänna Bevillningen rörande Memorial; arfvode för ÖfverCommissarien Ek; Brännvinsbrännings-afgifternes utgörande; *ConstitutionsUtskottets*, angående gjorde anmärkningar vid Utskottets förslag, i anledning af Kongl. Majts Proposition om ett additament till RiksActen.

2) *Uppskof* med afgörande till nästa Riksdag, af: åtskillige med Representationsförslaget gemenskap ägande Grundlags förändringar; förändringen i 38 §. RiksdagsOrdningen; förslaget till ändrad Redaction af RegeringsFormens 102 §.

3) *Instämmande* uti *Höglofligе Ridderskapets och Adelns* inbjudningar: att Riksens Ständer måtte till Kongl. Majts nådiga disposition för Dess lifstid i underdånighet öfverlemna så väl Rosersbergs Kungsgård som den till underhållet af byggnaderne derstädes anslagne årliga summa; att ÖfversteIndelningen vid f. d. Östgötha CavalleriRegemente måtte upplåtas till

Kongl.

Kongl. Maj:ts Nådiga disposition; att de Roteringsskyldige i Skåne, hvilka vid förra Roteringen varit frånvarande, må till ny undersökning varda kallade, samt dervid äga rätt afgifva det Utlåtande, hvartill de kunna anse sig befogade.

Uti *Vällofliga Borgare Ståndets förklarande*, att de 166,000 Riksdaler, som vid 1815 års Bevillnings utgörande befunnits vara en brist, skola genom en tillökning i fyllnadsafgiften ersättas.

4) *Förblifvande* vid Ståndets redan fattade beslut, i frågorne om upphäfvande af förbudet mot landtköp; en ny ConcursLag; en friare handel med Svenska skogsproducter; allmänna penningerörelsen och myntvärdets upprätthållande; samt grunderne för de blifvande Tullafgifterne.

5) *Remiss* till Stats- och BancoUtskotten af Kongl. Maj:ts Nådiga disposition, rörande behofvet af särskilta penningetillgångar till upphandling af Spannmål.

6) *Återremisser* af *BancoUtskottets* Utlåtande i frågan om beviljande af ett lånebiträde från Banken till Götheborgs Stad, och af *StatsUtskottets* Betänkande, rörande Revisionen af Krigs-Räkenskaperne.

7) *Öfverlemnande* till *Förstärkta StatsUtskottet*

af BevillningsUtskottets Memorial, angående RiksStåndens skiljaktiga beslut i frågan om MinimiTabellen; af StatsUtskottets Utlåtande i frågan om understöd för Theatern; och af Stats- och BevillningsUtskottens Betänkande, rörande en stadgad afgift till veneriska smittans hämmande.

8) *Godkännande* af Ekonomie-Utskottets jemkningsförslag uti RiksStåndens skiljaktiga beslut, rörande frågan om skyldigheten att afskala barken å utsynte ekar.

9) *Afslag* af Lag- och EkonomiUtskottens förnyade Utlåtande, angående en mera allmän och utvidgad näringsfrihet.

10) *Frånträdande* af Ståndets beslut, om upphäfvande af den författning, hvarigenom en tredjedel af Bankens Commissarier vid inträffande ledigheter tillsättes endast af Frälsemän.

Från Välloflige BorgareStåndet af den 13, 15, 16, 18, 20, 22 och 25 dennes, innefattande:

1) *Bifall* till följande Utskotts Betänkanden, nemligen: *BancoUtskottets*, angående Fond till inlösen af de såkallade Schlegelska Godsen; förskott från Banken till inlösen af Krigs-Comitténs invisningar; prägling af en medalj till åminnelse af vigtiga händelser under närvarande Riksdag; de från Banken utgående od-

lingslån; *StatsUtskottets*, om StatsRegleringen i allmänhet samt förslag till RiksStat för 1819 och följande åren intill nästa Riksdag; Recognitionsskogarne; Revisionen af KrigsRäkenskaperne, med undantag af den af Utskottet gjorde hemställan om en gratification till VicePresidenten Billberg; Revisionen af de under Kgl. KrigsCollegii disposition stående Cassors förvaltning och räkenskaper; RiksHufvudbokslutet; *Stats- och BancoUtskottens* första alternativ i frågan om den till Canalarbetets fortsättning gjorde försträckning af 1,100,000 Riksdaler, till följe hvaraf Götha Canal DiscontDirections förhållande härutinnan komme att till laglig undersökning öfverlemnas; skyndsam inlösning af FilialDisconternes assignationer; sammanjemkning af några skiljaktigheter uti RiksStåndens beslut, angående allmänna penningerörelsen och myntvärdets upprätthållande; jemkningar, rättelser och tillägg uti RiksStåndens skiljaktiga beslut, rörande utredningen af Disconterne, dock med vissa förbehåll i hvad 4, 11 och 12 punkterne, rörande Liquidationssättet, stadgar; *Stats- samt Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottens* rörande TullVerket, på det sätt, att Ståndet förblifvit vid sitt förra beslut, med antagande af den tilläggning och det förtydligande som detta Betänkande innehåller; inrättande af Allmänna Arbets- och Correctionshus på Borgholm och i Wadstena; inrättande af en BergverksSkola; *EkonomieUtskottets* angående förslag till jemkning emellan RiksStånden i deras fattade beslut rörande frågan om skyldigheten att afskala barken å ut-

synta Ekar; i anledning af väckt fråga om en ny allmän vägdelning samt utvidgad rättighet till grushämtning; *Ekonomie- samt LagUtskottens*, angående öfverseende af hvad Allmänna Lagen och SkogsOrdningen innehålla i afseende på skogshushållningen; obehindrad rättighet för Skattehemmans ägare till svedjande å deras skog m. m.; *LagUtskottets*, om upprättande och allmänt kungörande af ett formulaire, huru skuldsedlar böra skrifvas; utfärdande af ett allmänt så kalladt Moratorium eller Jernbref; *BevillningsUtskottets*, angående projectet till en blifvande BevillningsFörordning; arfvode till ÖfverCommissarien Ek; Brännvinsbrännings-afgifternes utgörande; åtskillige anmärkningar vid Utskottets Betänkande, i afseende på flere allmänna Bevillningen rörande Memorial; *Bevillnings- och StatsUtskottens*, om slutlig åtgärd af det Förstärkta StatsUtskottet, vid frågan rörande en stadgad afgift till veneriska smittans hämmande; *Banco- och LagUtskottens*, i frågan om hvad af Banken till fullgörande af 20 §. 1 momentet i 1798 års ConcursStadga bör tillgöras i afseende på Skuldebref, för hvilka, till erhållande af Län i Banken, inteckning blifvit i fast Egendom sökt; *Särskilta Utskottets*, om aflöning för en Extra Cancellist.

2) *Beroende* vid hvad *Stats- och Ekonomie-Utskotten* sig utlåtit, i frågan om särskilta anstalters vidtagande till förekommande af stegring i priset å det grofva brödet i Hufvudstaden; i anledning af föreslagne ändringar uti Författningarne rörande Skogarne i Riket,

samt vid hvad EkonomieUtskottet yttrat i frågan om en friare handel med Svenska Skogsproducter.

3) *Läggande till Handlingarne af StatsUtskottets* Utlåtanden om Kronoskogarnes användande; angående en förbättrad hushållning med Ekskogarne; ersättning åt Deputerade af RiksStånden, som komma att afresa till Norrige för att bivista Kongl. Maj:ts Kröning derstädes; *Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottets* angående en ny Bergslags-inrättning i Norrbottens Län samt Lappmarken; *Stats- samt Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottens*, rörande förändring i Indelta Regementernes beklädnadssätt; om vidtagande af medel till välmågans införande; angående anbud af Höganäs Stenkolsverks öfvertagande af Staten; rörande Afrads- och Kronospannemålens utgörande.

4) *Återremisser af BevillningsUtskottets* Utlåtande, angående grunderne för de blifvande Tullafgifterne; *BancoUtskottets* om ett lånebiträde från Banken till Götheborgs stad; *StatsUtskottets* angående utvexling i landsorterne af smärre Banco- och Riksgäldssedlar.

5) *Remisser*: till *LagUtskottet* af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse, föranledd af Dess Nådiga proposition om en Lag, rörande personer, som begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, och derefter till det andra afvika; samt till *Stats-* och *BancoUtskotten* af Kongl. Maj:ts Nådiga propo-

sition rörande behof af särskildta penningetillgångar till upphandling af spannemål.

6) *Förblifvande* vid förut fattadt beslut i frågorne rörande den föreslagna nya Concurs-Lagen; Skånska Roteringen; medel till Theaterns underhållande.

7) *Instämmande* i Höglofliga Ridderskapets och Adelns beslut, rörande remiss till Stats-Utskottet af motionen, att till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition för Dess lifstid måtte i underdånighet öfverlemnas så väl Rosersbergs Kungsgård som den till byggnadernes underhållande derstädes anslagne årliga summa; samt i Högvördige PresteStåndets inbjudning, om antagande af ett föreslaget tillägg uti den nya ChartæSigillatæFörordningen.

8) *Godkännande* af Bevillnings-Utskottets Memorial med förslag till propositioner uti Förstärkta StatsUtskottet, angående den nya ChartæSigillatæFörordningens 22 §. 12 mom. och 25 §. 12 mom.

9) *Uppskof* till nästa Riksdag, med afgörande af åtskillige med representationsförslaget gemenskap ägande Grundlagsförändringar.

Från Hedervärda BondeStåndet af den 13, 15, 16, 18, 20, 22, 25 och 26 dennes, innefattande:

1) *Bifall* till följande Utskotts Memorial

och Betänkanden, nemligen *BancoUtſkottets*, angående val af Deputerade till förrättande af de årliga Revisionerne öfver BancoDiscontVerket, förslag till instruction för BancoUtskottet vid nästinfallande Riksmöte; förskott från Banken till inlösen af Krigs-Comittéens invisningar; *StatsUtſkottets*, rörande Revisionen af Krigs-Räkenskaperne för år 1810 och följande åren; Revision af de under KrigsCollegii disposition stående Cassors förvaltning och räkenskaper; utvexling i Landsorterne af nya smärre Banco- och Riksgäldssedlar; Statsregleringen i allmänhet, samt förslag till RiksStat för 1819, och följande åren intill nästa Riksdag; Öfverstelndelningens vid f. d. Östgötha Cavalleri-Regemente upplåtande till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition; RecognitionsSkogarne, med vissa af BondeStåndet stadgade grunder, i afseende på förberörde Skogars försäljande till Skatte; *Stats-* och *Banco-Utſkottens*, rörande skyndsam inlösen af FilialDisconternes Assignationer; *Stats- Banco-* och *LagUtſkottens*, om utfärdande af ett allmänt så kalladt Moratorium eller Jernbref; *Stats- ſamt Allmänna Beſvärs. och EkonomieUtſkottens*, i frågan om inrättande af en BergverksSkola; förändring af Tullverkets styrelse och förvaltning, med tillagd önskan af Ståndet, att Kongl. Maj:t täcktes i Nåder till den Comitté, som kommer att yttra sig om en förändrad reglering af Statens Embeten och Tjenster, låta öfverlemna, att derjemte afgifva förslag om en ny reglering af TullVerkets organisation; *Allmänna Beſvärs. och EkonomieUtſkottets*, i anledning af väckt fråga

om en ny allmän vägdelning samt utvidgad rättighet till grushämtning; om ett förändradt sätt uti KronotiondeSpannmålens utgörande till Stockholms Stora Barnhus; *LagUtſkottets*, om upprättande och allmänt kungörande af ett formulair, huru skuldsedlar böra skrifvas, för att sätta lagen i tillfälle att betrygga Långifvare derom, att ränta och capital ovägerligen skola med silfver liqvideras eller med gångbara myntrepresentativer efter Cours; *Lag- ſamt Allmänna Beſvärs- och EkonomieUtſkottens*, om öfverseende och granskning af hvad Allmänna Lagen och SkogsOrdningen innehålla i afseende å Skogshushållning och åverkan; *Särſkildta Utſkottets* angående föreslagen förändrad reglering med aflöningen för KronoUppbördsmännen i Rikets Städer; om dagtractamente för en af Utskottet till biträde antagen Extra Cantzlist; *ConſtitutionsUtſkottets*, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga proposition om ett Additament till Riksacten; *BevillningsUtſkottets* angående Brännvinsbränningsafgifternes utgörande; arfvode för ÖfverCommissarien Ek; flere till Utskottet remitterade och Allmänna Bevillningen rörande Memorial; öfverlemnande till Förstärkta StatsUtskottet, att afgöra frågan om föreslagne afgifter till bestridande af kostnaden för nödige Curhusanstalter till den Veneriska smittans hämmande; projectet till den blifvande BevillningsFörordningen, med afslag af hvad Utskottet yttrat och tillstyrkt om den så kallade MinimiTabellens antagande.

2) *Läggande* till handlingarne af *Särſkildta Ut-*

ſkottets Utlåtande, rörande grunderne för en allmän ny reglering af Rikets Embeten och Tjenster; *StatsUtskottets* öfver de af Riksens Ständers, till granskning af StatsVerkets räkenskaper år 1817, valda Revisorers anmälanden, rörande StatsVerkets förvaltning; om Kronoskogarnes användande, angående ersättning åt Deputerade af RiksStånden, som komma att afresa till Norrige för att bivista Hans Maj:t Konungens höga Kröning derstädes; *Bevillnings-Utſkottets*, angående grunderne för de blifvande Tullafgifterne; *Stats- ſamt Allmänna Beſvärs- och EkonomieUtſkottens*, om förändring uti Indelta InfanteriRegementernes beklädnadssätt; om medel till välmågans återförande; angående väckt fråga om det vid Höganäs i Skåne befintliga Stenkolsverks öfvertagande af Staten.

3) *Förblifvande* vid förut fattadt beslut i frågorne om en förnyad ChartæSigillatæFörordning; rörande det af Kongl. Maj:t framställda förslag till en ny ConcursLag; om skyldigheten att afskala barken å utsynta Ekar; om inrättande af Allmänna Correctionshus på Borgholms Slott och i Wadstena.

4) *Inſtämmande uti Höglofl. Ridderſkapets och Adelns beslut*, att Riksens Ständer måtte till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition för Dess lifstid i underdånighet öfverlemna så väl Rosersbergs Kungsgård, som den till underhållet af de derstädes befintlige byggnader redan anslagne årliga summa; att de roteringsskyldige i Skåne, hvilka vid förra Roteringen varit

frånvarande, må till den nya undersökningen varda behörigen kallade; att hos Kongl. Maj:t må i underdånighet anhållas om behörig undersökning, för att utröna i hvad mon Rotehållarne vid Södermanlands Regemente kunde hafva fått vidkännas större utgifter i och för Soldatbeklädnaden, sedan år 1812, än hvartill de, enligt KneckteContracterne varit förbundne, hvilken underdåniga ansökning BondeStåndet ansåg böra lämpas till alla Indelta Infanteri-Regementen; uti *Höglofl:ge Ridderskapets och Adelns* samt *Högvördige PrefteStåndets* beslut i frågan om redactionen i vissa delar af den blifvande Chartæ-Sigillatæ-Förordningen; uti *Höglofl:ge Ridderskapets och Adelns* samt *Wällofl. BorgareStåndets* beslut, angående afskrifning af 1,100,000 R:dr, Götha CanalArbetsCassans skuld till Disconten, samt anticipation utaf byggnadsbiträdet m. m. uti *Välloft. BorgareStåndets* beslut angående sättet för ersättandet af de 166,000 R:dr, som vid Bevillningens utgörande efter 1815 års BevillningsStadga befunnits vara en brist.

5) *Remiffer*: till *Särskilta Utskottet*, af väckt motion om de Norrländska, nu i flera fördelte, Länens återförenande, på sätt de före år 1810 voro; till *Stats- och BancoUtskotten* af Kongl. Maj:ts Nådiga proposition, rörande behofvet af särskilda penningetillgångar till upphandling af spannmål; till *LagUtskottet* af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse, angående Dess Nådiga proposition, om en Lag i afseende på vidtagande anstalter, för att anhålla och tilltala sådane

personer, hvilka begå förbrytelser i ett af de förenade Riken Sverige och Norrige, samt derefter begifva sig till det andra.

6) *Återremisser:* af *BancoUtskottets* Utlåtande öfver StatsUtskottets förslag, angående Fond i Banken till inlösande af de så kallade Schlegelska Godsen i Hallands Län; samt af *Lag- och EkonomieUtskottens* Betänkande, angående obehindrad rättighet för Skattehemmansägare till svedjande å deras skog, samt om Krono- och JägeriBetjeningens tillsyn å svedjande.

7) *Beroende* vid hvad *Allmänna Besvärs- och EkonomieUtskottet* sig utlåtit öfver Ståndets anmärkningar vid Utskottets Betänkande, om försutne Bergsmansprivilegiers ersättning och inrättande af en ny Bergslag uti Norrbottens Län; vid hvad StatsUtskottet yttrat, i anledning af återremissen af frågan om en förbättrad hushållning med Ekskogarne; samt vid hvad *Stats- och EkonomieUtskotten* föreslagit i frågan om ändring i Författningarne, rörande Afrads- och KronoTiondeSpannmåls utgörande, forsslande och lösande.

8) *Uppskof* till nästa Riksdag med afgörandet af åtskilliga med Representationsförslaget gemenskap ägande Grundlagsändringar; samt förslag till en förändrad Redaction af 102 §. RegeringsFormen.

9) *Ogillande* af StatsUtskottets Betänkande angående RiksHufvudbokslutet.

Alla dessa ProtocollsUtdrag lades till handlingarne.

Höglofliga Ridderskapet och Adeln åtskiljdes kl. tre qvart till 1 eftermiddagen.

In fidem Protocolli

O. J. Lagerheim.